

Voorlopige agenda van de commissie Werk en Inkomen van 16 maart 2016

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Werk en Inkomen

Datum: woensdag 16 maart 2016
Aanvang: 16:30 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: M.D. Blom
Griffier: mevr. A. Weiland t.(050) 367 7678

Opening

[Bijlage - Uitnodigingsbrief W&I 16-3-2016](#) (pdf)

[Verslag 16 maart 2016](#) (pdf)

A Algemeen deel

A1. Opening en mededelingen

A.2. Vaststelling verslag

[2016-01-20 Verslag W&I](#) (pdf)

A.3. Vaststelling agenda

A4. Afspraken en planning

A4a. Besluitenlijst

[Bijlage - 2015-01-20 besluitenlijst W&I](#) (pdf)

[Bijlage - Besluitenlijst cie. O&W 9 maart 2016 -toezegging W&I-](#) (pdf)

A4b. Lange termijn agenda

[Bijlage - LTA W&I maart 2016](#) (pdf)

A4c. Lijst initiatiefvoorstellen en moties

[Bijlage - IM-lijst W&I maart 2016](#) (pdf)

A5. Conformstukken

- a. Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing Iederz t.b.v. OV bureau
(raadsvoorstel 21-1-2016)

[Raadsvoorstel - Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing iederz t b v OV bureau](#) (pdf)

- b. Wijziging afstemmingsverordening Participatiewet IOAW en IOAZ 2015
(raadsvoorstel 5-2-2016)

commissie Werk en Inkomen - woensdag 16 maart 2016

Raadsvoorstel - Wijziging Afstemmingsverordening Participatiewet IOAW en IOAZ 2015 (pdf)

A6. Ingekomen stukken

Bijlage - Lijst ingekomen collegebrieven W&I maart 2016 (pdf)

A7. Rondvraag

B Inhoudelijk deel

B1. Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie (raadsvoorstel 2-3-2016)

Reactie op het onderzoeksrapport Armoedebeleid (collegebrief 9-3-2016)

Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015 (collegebrief 25-2-2016)

Raadsvoorstel - Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie (pdf)

Collegebrief - Reactie op rapport Rekenkamercommissie over armoedebeleid (pdf)

Collegebrief - Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015 (pdf)

Ingekomen stukken - Nr. 27 Advies Clientenraad naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamercommissie over het armoedebeleid (pdf)

Ingekomen stukken - Brief van FNV over rapport RKC Armoedebeleid 15-03-2016 (pdf)

B2. Burgerinitiatief stichting MIES - wensen en bedenkingen (collegebrief 26-2-2016)

Collegebrief - Wensen en bedenkingen Burgerinitiatief Stichting MIES (pdf)

Sluiting

Bij de inhoudelijke agendapunten onder A en B kunnen burgers gebruik maken van het inspreekrecht. Men krijgt daarvoor maximaal drie minuten. De totale inspreek-tijd per vergadering is maximaal een kwartier. Insprekers dienen zich minimaal 24 uur voor de vergadering aan te melden bij de commissiegriffier. De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergadering vastgesteld.

commissie Werk en Inkomen - woensdag 16 maart 2016

U kunt deze vergadering live volgen via www.gemeenteraad.groningen.nl

Bijlage - Uitnodigingsbrief W&I 16-3-2016

Raadscommissie Werk en Inkomen
Telefoon 050-367 7678
annemarieke.weiland@ groningen.nl

Onderwerp Uitnodiging vergadering raadscommissie Werk en Inkomen d.d. 16 maart 2016
Datum 3 maart 2016

Geachte commissieleden,

Namens uw voorzitter, dhr. Max Blom, nodig ik u uit voor de vergadering van de raadscommissie Werk en Inkomen op **woensdag 16 maart 2015 van 16.30 tot 19.00 uur in de Oude raadzaal.**

Planning en afspraken

Graag maak ik u attent op de geactualiseerde LTA- en IM lijst met voorgestelde aanpassingen. Afhankelijk van uw goedkeuring worden de voorgestelde aanpassingen na de vergadering definitief aangepast. Tevens is de besluitenlijst van januari 2016 toegevoegd. Voor het toegezegde overzicht bij de bespreking van Right to challenge van de experimenten, participatieprojecten en burgerinitiatieven wordt u verwezen naar de stukken over het gebiedsgericht werken.

Conform

a. Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing Iederz t.b.v. OV bureau
(raadsvoorstel 21-1-2016)

Vaststelling van de nacalculatie is hier nodig conform de concernrichtlijnen; het investeringsniveau is meer dan € 450.000,- en 95% van het uitgavenniveau is bereikt. De werkzaamheden zijn binnen het door de raad vastgestelde budget uitgevoerd.

b. Wijziging afstemmingsverordening Participatiewet IOAW en IOAZ 2015
(raadsvoorstel 5-2-2016)

Het voorstel voorziet in een aanpassing. Door toevoeging in de artikelen 6 en 7 van de Afstemmingsverordening wordt deze gekoppeld aan de verordening Tegenprestatie zoals ook wettelijk verplicht. Een maatregel van 10% gedurende 1 maand zal alleen als uiterste activeringsmiddel worden opgelegd.

Dit is conform de eerdere politieke besluitvorming hierover.

Inhoudelijk

B.1

- Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie (Raadsvoorstel 2-3-2016)

Hierbij treft u als bijlagen aan :

De aanbiedingsbrief aan de raad en het Rapport Armoedebeleid
(rekenkamercommissie 23-2-2016)

Het voorstel is om de vijf aanbevelingen over te nemen en het college te verzoeken hier invulling aan te geven.

Verder zal de voorzitter van de rekenkamercommissie worden uitgenodigd, zodat u ook nadere toelichting op het rapport kunt vragen.

- Het college heeft aangegeven met een reactie op het rapport te komen.

Deze reactie op het onderzoeksrapport Armoedebeleid zal woensdag 9 maart a.s. aan de agenda worden toegevoegd.

- Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015
(collegebrief 25-2-2016)

Gezien de samenhang is ervoor gekozen alle stukken m.b.t. armoedebeleid tegelijk te bespreken.

Bijlage - Uitnodigingsbrief W&I 16-3-2016

B.2 Burgerinitiatief stichting MIES - wensen en bedenkingen
(collegebrief 26-2-2016)

Het college wil dit experiment van de stichting Maatschappij tot Innovatie van Economie en Samenleving (MIES) ondersteunen. U kunt als raad uw wensen en bedenkingen kenbaar maken.

Ingekomen collegebrieven

- Met de 'Beantwoording motie Decentralisaties en Healthy Ageing' (collegebrief 4-2-2016) beschouwt het college motie 2014-32 als afgehandeld.
- De Conferentie Building The Future of Health (collegebrief 12-2-2016)
I.v.m. deze conferentie is de raad van 1-8-2016 verschoven naar 8-8-2016)

Met vriendelijke groet,
namens de voorzitter,

Annemarieke Weiland,
raadsadviseur
Werk en Inkomen

Verslag 16 maart 2016

VERSLAG VERGADERING RAADSCOMMISSIE WERK EN INKOMEN

Datum: 16 maart 2016
Plaats: Oude raadzaal
Tijd: 16.30 – 19.10 uur

Aanwezig: dhr. M.D. Blom (voorzitter), mw. K.W. van Doesen (D66), mw. L.R. van Gijlswijk (SP), mw. M. van Duin (SP), mw. K. Boogaard (PvdA), dhr. J.P. Loopstra (PvdA), mw. G. Chakor (GroenLinks), mw. A.M.J. Riemersma (Stads partij), mw. E. Akkerman (VVD), dhr. J.R. Honkoop (VVD), dhr. M. Bolle (CDA), mw. I.M. Jongman (ChristenUnie, tot en met agendapunt B1), dhr. E.B. Koopmans (ChristenUnie, bij agendapunt B2), dhr. A.P.M. Banach (Student en Stad), dhr. T. van Zoelen (PvdD)

Wethouders: dhr. M.T. Gijsbertsen, dhr. J.M. van Keulen, dhr. R. van der Schaaf

Namens de griffie: mw. A. Weiland (commissiegriffier)

Verslag: dhr. Z. Jeuring

Insprekers: dhr. Alderkamp (Cliëntenraad Groningen), mw. De Ruiters (Netwerk FNV Groningen), mw. Willems (Dwargarbeid Nee Groningen) bij agendapunt B1; dhr. Wennekes (stichting MIES) bij agendapunt B2.

Opening

De voorzitter:

- Geeft allereerst het woord aan de directeur van de basisschool De Sterrensteen, mw. Van der Waarden, en een aantal kinderen.

Mw. Van der Waarden (directeur OBS De Sterrensteen):

- Legt samen met de kinderen uit wat de school en de kinderen hebben gemaakt in verband met het Kindpakket. Er zijn posters gemaakt. Het Kindpakket is bestemd voor gezinnen die iets aan kunnen vragen bij de brugfunctionarissen zoals Super Wilma.

A1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

Wethouder Van der Schaaf:

- TSN Thuiszorg is vandaag failliet gegaan en TSN Begeleiding heeft surséance van betaling aangevraagd. Donderdag ontvangen alle cliënten een brief van de stad. Het gemeentelijke belteam is op sterkte gebracht. De raad wordt geïnformeerd over hoe het college gaat handelen. De dienstverlening blijft gewaarborgd.
- Nieuwe aanpak arbeidsmarktbeleid: de wethouder geeft uitleg over de pilots voor de doelgroepen jongeren en mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. De wethouder vraagt of de raadsleden interesse hebben deze aanpakken op locatie te bekijken.
- Stand van zaken afspraakbanen, tot en met derde kwartaal 2015: de arbeidsmarktregio Groningen zit op 1420 banen. Dit is meer dan het te behalen totaal voor eind 2016. De vraag is of alle banen zullen beklijven.

Wethouder Gijsbertsen:

- Suwinet: na de rapportage van de Inspectie heeft de gemeente een verbeterplan uitgevoerd. Nu wordt op één na aan alle normen voldaan. De raad ontvangt een brief hierover.
- Project Bijstand op maat: de wethouder schetst de stand van zaken. Op landelijk niveau zal nog besluitvorming plaatsvinden.
- Het Toentje verhuist naar het Pioenpark. De opening is in april en de raad wordt uitgenodigd.
- De week van het geld: de wethouder geeft aan wat er in de stad gebeurt.

A2. Vaststelling verslag 20 januari 2016

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

A3. Vaststelling agenda

Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 16 maart 2016

1

Verslag 16 maart 2016

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A4. Afspraken en planning

a. Besluitenlijst

b. Langetermijnagenda

c. Lijst initiatiefvoorstellen en moties

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Zegt dat in de LTA-lijst wordt voorgesteld sommige punten af te voeren zonder dat die in de commissie aan de orde zijn geweest. Dat kan niet.
- In de lijst IM wordt voorgesteld twee moties van de SP af te voeren. Spreker gaat daar niet mee akkoord en zal dit later in de vergadering uitleggen.

De voorzitter:

- Concludeert dat de commissie behoudens de punten van mw. Van Gijlswijk instemt met de wijzigingen.

A5. Conformstukken

a. Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing Iederz t.b.v. OV-bureau

(raadsvoorstel 21 januari 2016)

Mw. Riemersma (Stads partij):

- Geeft het college een compliment voor de zorgvuldigheid en de snelheid waarmee dit project is uitgevoerd.

Het voorstel gaat als conformstuk naar de raad van 30 maart 2016.

b. Wijziging afstemmingsverordening Participatiewet IOAW en IOAZ 2015

(raadsvoorstel 5 februari 2016)

Het voorstel gaat als conformstuk naar de raad van 30 maart 2016.

A6. Ingekomen stukken

Geen opmerkingen.

A6. Rondvraag

Mw. Van Duin (SP):

- Ontvangt graag antwoord op een eerder gestelde vraag over de criteria voor vrijwilligerswerk van mensen in de bijstand.

Wethouder Gijsbertsen:

- Zegt dat vrijwilligerswerk arbeidsinschakeling niet in de weg mag staan. Voor het overige is het college voor vrijwilligerswerk. De wethouder stuurt een brief met uitgebreidere uitleg.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Heeft de gemeente net als andere gemeenten tekorten op de bijzondere bijstand? Zo ja, hoe gaat het college hiermee om?

Wethouder Gijsbertsen:

- Bevestigt dat dit zich ook in de gemeente Groningen voordoet. De kosten in verband met beschermingsbewind spelen een grote rol. De gemeente bekijkt bijsturingmogelijkheden.

Mw. Riemersma (Stads partij):

- Vraagt waarom wethouder Schroor zo stellig heeft beweerd dat TSN Begeleiding buiten het faillissement zou blijven.

Wethouder Van der Schaaf:

- Geeft aan dat er volgende week tijdens het geplande debat op teruggekomen zal worden.

Inhoudelijk deel

B1. Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie

(raadsvoorstel 2 maart 2016)

Inspreker dhr. Alderkamp (Cliëntenraad Groningen) vindt het jammer dat het advies van de Cliëntenraad niet op de website van de gemeente staat. Spreker is blij dat de Rekenkamercommissie tot dezelfde conclusies komt als de Cliëntenraad. Spreker is teleurgesteld in de reactie van het college.

Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 16 maart 2016

2

Verslag 16 maart 2016

De gemeente stelt geen duidelijke doelen, waardoor geen heldere resultaten kunnen worden afgelezen. Het blijft onduidelijk of mensen door het armoedebeleid uit de armoede worden gehaald. Ook het probleem van de achterstand van kinderen blijft gehandhaafd omdat de beschikbaar gestelde computers niet aan de eisen voldoen. De gemeente moet laten zien wat het armoedebeleid en het beleid ten aanzien van werkplekken oplevert aan vast werk voor de mensen.

Inspreker mw. De Ruiter (Netwerk FNV Groningen) geeft een voorbeeld van hoe het armoedebeleid in de uitwerking vorm wordt gegeven. Er is veel commentaar mogelijk. Armoede moet worden voorkomen in plaats van dat symptomen worden aangepakt. Via het beleid moeten op een ruimhartige, niet bureaucratische en onvoorwaardelijke manier voorzieningen worden verstrekt.

Inspreker mw. Willems (Dwangarbeid Nee Groningen) is erg geschrokken van de stukken over het armoedebeleid. Volgens de gemeente is armoede een kwestie van beleving en moeten de betrokken mensen gaan participeren. De mensen worden gepusht om vrijwilligerswerk te gaan doen. Spreker is het niet eens met de opvatting dat de Participatiewet een wondermiddel is. De armoede moet worden gestopt.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Zegt dat de conclusies van de Rekenkamercommissie de al jaren bestaande opvatting van de SP onderschrijven, namelijk dat de beoogde doelen en effecten van beleid ontbreken.
- De fractie ondersteunt het voorstel om alle aanbevelingen over te nemen. Er ontbreekt echter een termijn waarbinnen dit concreet vorm moet krijgen. Hoe kijken de voorzitter van de Rekenkamercommissie en het college hier tegenaan?
- Kan het college de eerste drie aanbevelingen in het uitvoeringsprogramma 2017 concreet uitwerken?
- Aanbeveling 4 en 5: welke mogelijkheden ziet het college om afdelingen binnen de gemeente meer te laten samenwerken bij zaken als kwijtschelding?
- Uitvoeringsprogramma 2016: er ontbreken begrotingen per project. Wat komt er terug voor de 200.000 euro die naar het gebiedsgericht werken wordt overgeheveld?
- De aangenomen motie over kleding en speelgoedbonnen: waarom is de raad niet voor 1 maart 2016 geïnformeerd over de uitvoering van de motie?
- Dezelfde vraag geldt voor de motie over de ouderbijdrage en de kosten voor schoolreisjes: waarom is de raad niet voor 1 maart 2016 geïnformeerd?

Mw. Boogaard (PvdA):

- Is tevreden over de reactie van het college. De aandacht voor het Kindpakket is terecht.
- De fractie verwacht van het college dat het zich onverminderd inzet voor een vangnet dat op orde is.
- Aandacht voor efficiency is goed, maar het is niet het enige.
- Naast de financiële onderbouwing is meer duiding nodig. Het beoogde doel moet voor het uitvoeringsprogramma 2017 duidelijk worden zoals de SP heeft gevraagd.
- Spreker verwacht dat het college inzet op verdere samenwerking tussen gemeentelijke en maatschappelijke instellingen. Kan het armoedebeleid een plek krijgen binnen de wijkteams?
- Kan worden gevarieerd in de inkomensgrens bij verschillende regelingen?

Mw. Van Doesen (D66):

- D66 is het eens met de opmerking van de Rekenkamercommissie dat er geen doel- en effectmeting van het beleid mogelijk is.
- Het is een gemis dat niet duidelijk is hoeveel mensen door het beleid uit de armoede zijn gekomen.
- Schuldproblematiek: spreker vraagt aandacht hiervoor en speciaal voor het Nationaal Initiatief Herstructurering Schulden.
- De fractie stemt in met het programma voor 2016, maar wil extra investeren in de schuldhulpverlening.

Mw. Akkerman (VVD):

- Kan zich vinden in de aanbevelingen en speciaal die over het meetbaar maken van de effecten van beleid. Wat gaat het college doen?
- Is het college bereid om als ambitie te stellen dat de gemeente uit de top-10 wil van gemeenten met de meeste mensen in armoede?

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Kan zich vinden in de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamercommissie.

Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 16 maart 2016

3

Verslag 16 maart 2016

- Doelen en effecten: de fractie is het eens met de conclusie van de Rekenkamercommissie.
- De gemeente kan de eigen regelingen beter communiceren.
- De samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke organisaties moet krachtig worden opgepakt.
- Spreker wijst op het belang van preventie en noemt het project Jouw schuld is jouw schuld.

Mw. Chakor (GroenLinks):

- Vindt de aanbevelingen nuttig, de stad kan er iets mee.
- Vindt het belangrijk dat beleid effecten heeft: niet de cijfers, maar de mensen erachter.
- De projecten voor kinderen zijn erg belangrijk.
- Kan het geheel van projecten inzichtelijker worden gemaakt voor de mensen waar het om gaat? Kunnen projecten worden samengevoegd?
- Spreker sluit zich aan bij de vraag om een beter inzicht in de doelgroep te krijgen.

Dhr. Bolle (CDA):

- Kan zich vinden in het raadsvoorstel. De aanbevelingen zouden in het uitvoeringsprogramma 2017 meegenomen moeten worden.
- Het is belangrijk een doel te hebben en de effecten te meten. Het opzetten van prestatie-indicatoren is een goede start. De kennis van de doelgroep is van essentieel belang.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Vindt de uitkomsten van het onderzoek opmerkelijk. Het formuleren van doelen en de beoogde effecten is belangrijk.
- Het niet kennen van de doelgroep: hoe wordt de doelgroep in beeld gebracht?
- De fractie is het in grote lijnen eens met de reactie van het college en steunt het raadsvoorstel. Er is wel meer inzet vooraf nodig om inzicht in de beoogde effecten te krijgen.
- Sluit zich aan bij de vraag van de SP om een termijn te verbinden aan de aanbevelingen.

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Armoedebestrijding is in veel gevallen maatwerk. Het is goed de samenwerking tussen gemeenten en maatschappelijke organisaties te bevorderen en aan preventie te doen.
- Het klopt dat sommige effecten gespecificeerd moeten worden. Daartoe moet eerst armoede zoveel mogelijk in kaart worden gebracht.
- Wijkteams maken het mogelijk de mensen te leren kennen die onder de doelgroep vallen.
- Participatie: wat gaat de wethouder doen om het vertrouwen te vergroten? Versimpeling van procedures is noodzakelijk.
- Het meer inzetten van ervaringsdeskundigen is goed.
- Spreker kan zich vinden in de overige aanbevelingen in het rapport.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Is lid van de Rekenkamercommissie en is blij dat de fractie de aanbevelingen grotendeels overnemen.
- Kan het college reageren op de sprekers?
- Is al informatie beschikbaar over de pilot in Lewenborg?
- Waarom is zo weinig gebruikgemaakt van de landelijke gelden voor energiebesparing in huurhuizen? Hoe is dit in Groningen?
- Is het eens met de SP de aanbevelingen in het uitvoeringsprogramma 2017 op te nemen.

De voorzitter:

- Geeft eerst het woord aan de voorzitter van de Rekenkamercommissie.

Dhr. Zuurbier (voorzitter Rekenkamercommissie):

- Reageert op de aan hem gestelde vragen.
- De vraag over de termijn: dit is aan het college.
- De vraag van mw. Chakor: het meten van kwalitatieve zaken is goed mogelijk. Spreker wijst op het belang van het signaleren en meten van niet-beoogde effecten.
- Het is belangrijk dat de raad goede informatie krijgt over de resultaten en effecten.

Wethouder Gijsbertsen:

- Naast armoedebeleid is het economisch beleid belangrijk om mensen uit de armoede te krijgen en om Groningen uit de top 3 te halen.
- Het college gaat door met het meetbaar maken van effecten. Er komt een projectenmonitor. Het college wil wel reëel blijven bij het bepalen van wat kan worden gemeten en waarop kan worden gestuurd.

Verslag 16 maart 2016

- Het college wil de raad beter informeren en betrekken over de te maken keuzes wat betreft de meetbaarheid van effecten. De wethouder wil het afwegingskader met de raad delen.
- De wethouder is verrast over de opmerkingen over de moties en verwijst naar de brief in februari en er is geld opgenomen in het uitvoeringsplan 2016. De gemeente is hard aan het werk op de verschillende terreinen.
- De meerdere loketten: de wethouder legt uit wat de gemeente doet, bijvoorbeeld op het gebied van de dienstverlening.
- De verschillende loketten: het college heeft hier over gesproken. Er wordt al het nodige gedaan op bijvoorbeeld het vlak van zorg en armoede.
- Gebiedsgericht werken: het klopt dat er geld is overgeheveld naar de gebieden. Het is aan het gebied zelf om afwegingen te maken.
- De schulden: de raad ontvangt een uitnodiging van het college voor een workshop over de ruimte die de gemeente kan innemen.
- Pilot energiebesparing: voor de zomer komt de evaluatie
- Uitvoering motie in verband met tegemoetkoming scholen in ouderbijdrage: de raad ontvangt een motiebrief.
- De relatie met het economisch beleid wordt door het college goed in de gaten gehouden. De wethouder heeft goede hoop dat de effecten voor een deel ten goede komen aan de mensen die dit het meeste nodig hebben.
- Het college wil niet opnieuw een discussie voeren over de inkomensgrenzen.

De voorzitter:

- Stelt vast dat de collegebrief over het Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en de Armoedemonitor 2015 niet in de raad aan de orde hoeven te komen.

Het voorstel gaat als stuk met 1-minuutinterventie naar de raad van 30 maart 2016.

B2. Burgerinitiatief stichting MIES - wensen en bedenkingen

(collegebrief 26 februari 2016)

Inspreker dhr. Wennekes (namens project MIES) geeft uitleg over het project MIES. MIES staat voor innovatie maatschappij en samenleving via experimenten. Aan de orde is het idee voor een onvoorwaardelijk basisinkomen. Het experiment voor een gezin start zodra burgers 12.000 euro hebben ingelegd. Het gezin gaat een jaar uit de uitkeringssituatie die als knellend wordt ervaren. Het college vraagt de raad wensen en bedenkingen te geven. MIES zal de onderzoeksresultaten naar de raad sturen.

Dhr. Honkoop (VVD):

- Vindt een basisinkomen onbetaalbaar en onuitvoerbaar terwijl het afleidt van de echte problemen in de stad. Het is veel belangrijker zoveel mogelijk mensen actief en aan het werk te krijgen en te houden.
- Een basisinkomen is onbetaalbaar als het voor de gehele stad moet worden ingevoerd. Het experiment levert geen besparing op. Mensen worden ontmoedigd te gaan werken.
- Een basisinkomen helpt niet mensen langdurig uit een uitkering te houden.
- De fractie is alleen voor een basisinkomen als de markt het financiert.
- De fractie is tegen het experiment. Staat het college nog steeds achter eerder gedane uitspraken geen basisinkomen te willen invoeren? Vinden het college en de andere fracties het experiment onbetaalbaar en onuitvoerbaar en tevens misleidend is? Wat zijn de succescriteria van dit experiment? Wat gaat het college doen na het experiment?

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Is voor het flexibeler omgaan met de regels voor een bijstandsuitkering.
- De fractie staat positief tegenover het experiment en wil ervan leren.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Steunt de experimenten die het college wil starten op het gebied van de sociale zekerheid. Het aantal mensen met een uitkering is onacceptabel hoog.
- Steunt het collegevoorstel en is voor het eenmalig uitvoeren van het voorliggende experiment.
- De gemeente kan van het experiment leren.

Mw. Van Doesen (D66):

- Zegt dat veel mensen het regelvrije experiment ondersteunen. De fractie steunt het collegevoorstel.

Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 16 maart 2016

5

Verslag 16 maart 2016

- Het is goed dat er stap voor stap ervaring wordt opgedaan.

Mw. Chakor (GroenLinks):

- Vindt dat experimenten en initiatieven van burgers goed passen bij de vernieuwing van het sociaal domein.
- Steunt het collegevoorstel. Het zou goed zijn als de resultaten in de raad worden besproken.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Vindt het goed dat het college achter dit soort experimenten staat. De fractie steunt het experiment. De regelgeving is vaak knellend.
- De gemeente kan leren van het experiment.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Maakt een aantal kanttekeningen.
- Wat is voor het college de voornaamste reden het experiment te steunen? Hoe zal het college met de uitkomsten omgaan? Is een vervolg mogelijk?
- Het experiment is te beperkt om conclusies aan te verbinden.
- Hoe kijkt de wethouder naar het basisinkomen mede in verband met dit experiment?

Dhr. Bolle (CDA):

- Vindt het vreemd dat geld wordt gevraagd aan de gemeente.
- Vindt het duidelijk dat het experiment betrekking heeft op het mogelijk maken van een basisinkomen.
- Ook in de bijstand wordt geëxperimenteerd met de mogelijkheid te ondernemen. Hoe zit het met het rechtvaardigheidsprincipe?

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Vindt experimenteren prima, maar heeft enkele bedenkingen bij dit experiment.
- Vraagt zich af hoe uit dit beperkte experiment conclusies kunnen worden getrokken.
- Hoe heeft de loting plaatsgevonden? Wie konden zich inschrijven?

Mw. Van Duin (SP):

- Zegt dat het college verplicht is aan te geven waarom een experiment inhoudelijk wordt ondersteund en wat er bereikt dient te worden. Het college maakt beide punten niet duidelijk.
- Wat behelst het experiment als het geen basisinkomen mag heten?
- Het algemeen basisinkomen doet afbreuk aan het verbeteren van sociale zekerheid. Het experiment is een pure vorm van willekeur en geen voorbeeld van een experiment op het gebied van sociale zekerheid.
- De mensen die zijn aangewezen op sociale zekerheid hebben niets aan het experiment. Het college kan beter iets doen wat ten goede komt aan de inwoners van de stad.

Wethouder Gijsbertsen:

- Zegt dat het college een pragmatische benadering heeft gekozen los van de inhoud van het experiment. Het college staat open voor burgerinitiatieven en wil dat zo mogelijk faciliteren en vindt vernieuwing van de sociale zekerheid in brede zin noodzakelijk. Een eenmalige subsidie is daarom terecht.
- De vraag was: moet het college dit blokkeren? Veel mensen steunen dit burgerinitiatief. De vraag over de inhoud en de beoogde resultaten hoort thuis bij MIES.
- Het college heeft enkele dingen met MIES geborgd. Verder is goed gekeken naar een rechtmatige opzet van het experiment.

Het voorstel gaat als discussiestuk naar de raad van 30 maart 2016.

De voorzitter sluit de vergadering om 19.10 uur.

2016-01-20 Verslag W&I

VERSLAG VERGADERING RAADSCOMMISSIE WERK EN INKOMEN

Datum: 20 januari 2016
Plaats: Oude raadzaal
Tijd: 16.40 – 19.05 uur

Aanwezig: mw. I.M. Jongman-Mollema (voorzitter), dhr. B.N. Benjamins (D66), mw. K.W. van Doesen (D66), dhr. A.J. Wonink (D66), mw. L.R. van Gijlswijk (SP), dhr. W.H. Koks (SP, tot agendapunt B2), mw. M. van Duin (SP, vanaf agendapunt B2), mw. C.E. Bloemhoff (PvdA), dhr. M. van der Laan (PvdA, tot agendapunt B2), dhr. Loopstra (PvdA, vanaf agendapunt B2), mw. G. Chakor (GroenLinks), mw. F.T. Folkerts (GroenLinks), mw. A.M.J. Riemersma (Stadsparij), mw. E. Akkerman (VVD), dhr. J.R. Honkoop (VVD), mw. A. Kuik (CDA), dhr. R.F.M. Lamers (CDA), dhr. E.B. Koopmans (ChristenUnie), dhr. A.P.M. Banach (Student en Stad), dhr. T. van Zoelen (PvdD)

Wethouders: dhr. M.T. Gijsbertsen, dhr. J.M. van Keulen, dhr. T. Schroor, dhr. R. van der Schaaf

Naams de griffie: mw. A. Weiland (commissiegriffier)

Verslag: dhr. Z. Jeuring

Inspreker: mw. Boelkens bij agendapunt B1.

Opening

A1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

Wethouder Van Keulen:

- Binnenstadsvisie: volgende week vindt de informele bijeenkomst plaats. Het college zal de gehele visie presenteren.
- Greendeal zero-emission stadsdistributie: op 25 februari 2016 van 16.00-19.00 uur vindt een informatieve regiobijeenkomst plaats.

Wethouder Gijsbertsen:

- Experiment Bijstand op maat: de gesprekken met de staatssecretaris lopen nog.

A2. Vaststelling verslag 9 december 2015

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

A3. Vaststelling agenda

De voorzitter:

- Stelt vast dat de raad instemt met het voorstel agendapunt B4 als agendapunt B2 te agenderen.

A4. Afspraken en planning

a. Besluitenlijst

b. LTA

c. Lijst initiatiefvoorstellen en moties

Mw. Kuik (CDA):

- Afbandeling motie Drempel lager betere toegankelijkheid: de fractie is ontevreden over de uitwerking door het college. De toegankelijkheid op een positieve manier bevorderen is beter dan haar op te leggen via regels. Het CDA organiseert daartoe een symposium.

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Motie Werken in Duitsland: de fractie verzoekt de motie niet als afgedaan te beschouwen. Zij wil zich erover beraden.

De voorzitter:

- Zegt dat de status van de motie Werken in Duitsland zal worden aangepast.
- Stelt vast dat de commissie instemt met de voorliggende stukken.

2016-01-20 Verslag W&I

A5. Conformstukken

Er zijn geen conformstukken.

A5. Ingekomen stukken

Er zijn geen opmerkingen.

A6. Rondvraag

Dhr. Benjamins (D66):

- Groningen Airport Eelde: de fractie verzoekt het college voor 1 maart 2016 een overzicht te verstrekken van de feiten over de recente ontwikkelingen. Dit naar aanleiding van zorgelijke berichten over de financiële situatie.

Wethouder Van Keulen:

- De aandeelhouders doen een breed onderzoek naar de toekomst van het vliegveld. Dit onderzoek is in de zomer van 2016 gereed. De wethouder verzoekt een bespreking uit te stellen tot na het verschijnen van het onderzoek.

De voorzitter:

- Constateert dat dhr. Benjamins zich hierin kan vinden.

Inhoudelijk deel

B1. Voorgenomen sluiting obs De Expeditie

(raadsvoorstel 7 januari 2016)

Inspreker mw. Boelkens spreekt in namens de ouders en stelt vast dat wethouder Schroor er niet voor is dat de gemeente de school overneemt. Mw. Boelkens geeft een opsomming van de punten waar wethouder Schroor dientengevolge ook achter staat. Spreker vraagt de gemeenteraad naar zijn mening. Ondanks de slechte start heeft de school zich tot een fijne school met potentie ontwikkeld. Het negatieve imago heeft te maken met keuzes rond de fusie. O2G2 heeft afspraken om te investeren geschonden. Hopelijk reageert de gemeente in de toekomst eerder op de rol van O2G2 en de Raad van Toezicht.

Dhr. Wonink (D66):

- Vindt het verhaal van mw. Boelkens ontluisterend. Het is triest dat de school moet sluiten.
- D66 is het eens met het college de school niet over te nemen.
- De eerste procedurele fout is het laten indienen door O2G2 van de beslissing tot sluiting van de school. De vraag rijst wel in welke situaties de gemeente een school kan overnemen. Kan de gemeente weigeren de school uit te schrijven en daarmee de opdracht terug te geven aan O2G2?
- De tweede procedurele fout: D66 vindt het onacceptabel dat de medezeggenschapsraad geen advies heeft uitgebracht. De fractie kan zonder dit advies niet instemmen met het raadsvoorstel.

Dhr. Koks (SP):

- Vindt het diep triest dat de school gaat sluiten.
- Wijst op de verantwoordelijkheden van O2G2. De informatievoorziening aan de raad laat te wensen over. De situatie werd rooskleuriger voorgesteld dan zij was.
- De gemeente is veel later dan ouders, mr en media door O2G2 op de hoogte gebracht van het sluitingsbesluit.
- Hoe kan het dat de prognose van het aantal leerlingen afwijkt van de werkelijkheid?
- Kan De Expeditie worden ondergebracht bij een andere onderwijsinstelling in de stad?

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Vindt het erg dat de school gaat sluiten.
- Vraagt waarom de school al in 2016 dicht zou moeten. Wanneer komt het advies van de mr? Hoe zwaar gaat dit wegen?
- De fractie stelt vragen bij de werkelijke leerlingaantallen.
- Het was niet goed om twee scholen op te heffen vanwege fusies.
- Hoe staat het met de samenwerking in 'vensterwijk Beijum'?
- Waarom wordt tot 2017 niet geprobeerd het leerlingenaantal voor de school te verhogen?

Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 20 januari 2016

2

2016-01-20 Verslag W&I

Dhr. Van der Laan (PvdA):

- Vindt het besluit van O2G2 om de school te sluiten jammer maar begrijpelijk. Het is belangrijk te leren van de nadelen van deze fusie.
- Heeft O2G2 de middelen voor De Expeditie goed besteed?
- De fractie ziet graag een plan voor de overname van de leerlingen met een schets van het onderwijsaanbod.
- Het gebouw: een herbestemming voor opnieuw onderwijs ligt voor de hand.
- Het besluit biedt mogelijk kansen voor nieuwe vormen van openbaar onderwijs in Beijum.

Mw. Folkerts (GroenLinks):

- Vindt het erg triest dat de school moet sluiten.
- De fractie is niet voor het openhouden van de school door de gemeente.
- Spreker hoopt dat lessen worden getrokken uit dit proces.
- De herplaatsing van leerlingen: de fractie hoopt op een goede inzet van O2G2, zodat leerlingen in een vertrouwde omgeving kunnen blijven.
- Het gebouw: het zou jammer zijn als dit leeg komt te staan.
- De wethouder moet de vraag van de SP beantwoorden of de school bij een andere organisatie dan O2G2 kan worden ondergebracht.

Dhr. Honkoop (VVD):

- Vindt het zeer ernstig dat de school moet sluiten.
- De eerste vraag is: is de raad voornemens de school in stand te houden? Is dit mogelijk?
- De VVD is het met het college eens de school niet over te nemen.
- Er heeft zich nog geen andere scholengemeenschap gemeld die de school wil overnemen.
- De hieruit te trekken lessen: het college moet aangeven hoe dit in de toekomst kan worden overgenomen.
- Wat betekent het wegvallen van De Expeditie voor de veelzijdigheid van het onderwijsaanbod? Is hierover al met O2G2 gesproken?

Dhr. Lamers (CDA):

- Vindt het triest dat de school moet sluiten.
- Steunt het voorgenomen besluit tot sluiting van de school. Het leerlingenaantal is bepalend.
- Op welk moment was de wethouder op de hoogte van het voornemen van O2G2 de school te gaan sluiten?

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Vindt het erg treurig dat de school moet sluiten. Er zijn inschattingfouten gemaakt.
- De fractie steunt het college om de school niet over te nemen.
- Het gebouw: het zou goed zijn als de kinderen in dezelfde omgeving weer naar school kunnen gaan.
- Welke oplossing komt er voor de kinderopvang?
- Waarom is het voornemen tot sluiting zo laat gemeld?
- De fractie is het eens met de kritiek dat de mr nog advies moet uitbrengen.
- Komt er een onderzoek naar de gang van zaken en naar de rol van O2G2?

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Staat achter de beslissing van het college de school niet over te nemen.
- De fractie plaatst vraagtekens bij de rol van O2G2. Wat vindt de wethouder?

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Het is niet wenselijk dat de wijk Beijum slechts één openbare school heeft.
- Hoe kan het dat O2G2 zo snel heeft gehandeld zonder de gemeente te informeren en zonder te overleggen met de mr? Zijn er meer scholen waarbij dit dreigt te gebeuren?

Wethouder Schroor:

- Zegt ook teleurgesteld te zijn over het voorgenomen besluit van O2G2.
- De fusie: de verwachting was dat er hogere leerlingaantallen zouden komen.
- Op 18 november 2015 heeft de wethouder het voorgenomen besluit van O2G2 gemeld in de commissie O&W. De wethouder had het een dag eerder van O2G2 vernomen.
- De geprognoseerde leerlingaantallen lagen ruim onder de opheffingsnorm. O2G2 kan uitleggen waarom de kinderen in geringere getale naar De Expeditie gingen.
- De wethouder heeft vertrouwen gehad in de aanpak van O2G2 en van de schoolleiding.
- De wethouder is het ermee eens dat het voorgenomen besluit laat is genomen door O2G2.

2016-01-20 Verslag W&I

- Het overnemen van de school door de gemeente is niet aan de orde en niet reëel. De wethouder constateert dat de fracties in de commissie er niet voor zijn. Hiermee is de formele vraag aan de raad beantwoord.
- De mr beoordeelt het voorgenomen besluit en komt samen met O2G2 tot een definitief besluit. Zij kennen na vanavond het standpunt van de gemeente.
- De inschatting van de wethouder is dat de middelen goed zijn besteed.
- De te trekken lessen: de gemeente is altijd kritisch op fusieprocessen. De wethouder hoopt dat O2G2 ook leert van het gebeurde.
- De gemeente krijgt een gebouw terug, zonder leerlingen. De kinderopvang blijft erin.
- Het voorgenomen besluit kwam na de beslissing om het wijkteam samen te voegen tot het derde gebouw. De wethouder legt uit dat het goed gaat met de vensterscholen. De afstemming tussen de scholen gaat goed.
- Aan de wethouder is verzekerd dat de openbare school genoeg faciliteiten heeft om alle leerlingen te kunnen opvangen.

Het voorstel gaat als discussiestuk naar de raad van 27 januari 2016.

B2. Motie Vrijwilligers in de spotlights voor iedereen

(collegebrief 17 december 2015)

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- De indieners van de motie hebben gewezen op juiste informatie en op goede coördinatie. Waarom voert het college de motie op dit punt niet uit?
- Uit de brief blijkt dat een goede informatieverstrekking belangrijk is. De fractie vindt dat het college de mensen in de bijstand moet bereiken en begeleiden. Wanneer reageert het college op de motie die hierover bij de begroting is ingediend? Kan de vacaturebank een stimulans krijgen?

Mw. Folkerts (GroenLinks):

- Wat heeft het college extra gedaan naar aanleiding van deze motie? Er blijkt op sommige terreinen een tekort aan vrijwilligers te zijn.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Sluit zich aan bij de eerste vraag van de PvdA.
- De motie gaat over alle Stadgers en niet alleen over bijstandsgerechtigden. Zodra het punt SOZAWA in de wijken in de commissie aan de orde komt, kan over bijstandsgerechtigden worden gesproken.

Mw. Van Doesen (D66):

- Zegt dat de gemeente veel doet op het gebied van vrijwilligerswerk. De brief geeft aan dat de motie al is uitgevoerd.

Dhr. Honkoop (VVD):

- Is het grotendeels eens met de woordvoering van de PvdA en GroenLinks. De motie moet goed worden uitgevoerd.
- Het is belangrijk dat de totale vraag naar vrijwilligers inzichtelijk is. Hoe gaat het college dit in lijn met de motie realiseren?
- Ook het aanbod van vrijwilligers kan beter in kaart worden gebracht. De fractie denkt primair aan werkzoekenden en binnen die groep aan bijstandsgerechtigden.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Kan zich vinden in de brief van het college.
- Vrijwilligerswerk moet vooral vrijwillig blijven.

Dhr. Lamers (CDA):

- Vindt de brief duidelijk. De brief geeft aan dat er al veel wordt gedaan.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- De motie: de gevraagde stimulerende en coördinerende rol van de gemeente is niet uitgewerkt.
- Het gebrek aan vrijwilligers bij hospicemaatjes: kan het college hier iets betekenen?
- De fractie vindt dat met de brief niet aan de motie is voldaan.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- De motie is gedeeltelijk uitgevoerd. Op sommige terreinen sluiten vraag en aanbod niet op elkaar aan. Klopt het dat het college hier niet voor kan zorgen?

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 20 januari 2016

4

2016-01-20 Verslag W&I

- Is het eens met de opmerkingen van ChristenUnie en GroenLinks.
- Er is meer coördinatie nodig om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen.

Wethouder Schroor:

- Het college zegt dat de motie niet is afgewezen, omdat er al veel gebeurt.
- De gemeente werkt veel met vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. De wethouder noemt de wijkteams. Het college heeft van de organisaties niet gehoord dat er iets ontbreekt.
- De wethouder neemt de suggestie om de vacaturebank een impuls te geven mee. De website We Helpen loopt goed maar de wethouder gaat ook daar kijken naar verbeteringen.
- De wethouder vindt het niet wenselijk dat de gemeente een totale coördinerende rol op zich neemt. Er zijn goede partijen die dit doen. De gemeente steunt wel goede initiatieven.
- De vraag van mw. Bloemhoff over bijstandsgerechtigden: wethouder Gijsbertsen komt er in het voorjaar op terug en wethouder Schroor zal op de urgentie van het punt wijzen.

B3. Evaluatie 'De levendige stad ook op zondagen'

(collegebrief 8 januari 2016)

Mw. Kuik (CDA):

- Vindt dat te veel geld is uitgegeven voor een niet erg waardevol onderzoek. Wat hebben ondernemers eraan? De ondernemers zijn niet persoonlijk benaderd.
- De motie over een evenwichtige verdeling van evenementen is niet uitgevoerd. De nadruk is gelegd op zondagen en niet op de andere dagen in de week. Hoe wordt dit rechtgezet?
- De handhaving: de gemeente zou op extra handhaving moeten inzetten. Er wordt echter geen extra geld gereserveerd.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Zegt dat de opzet van de evaluatie niet voldoet aan de tekst van de motie.
- Waarom wordt de activiteitenplanning voor 2016 pas in maart gecommuniceerd?
- Waarom wordt steeds een koppeling gelegd tussen evenementen en openingstijden van winkels? De fractie vindt een leefbare stad het belangrijkste.

Mw. Chakor (GroenLinks):

- De zondag moet een bijzondere dag zijn. Dit moet blijken uit het activiteitenoverzicht.
- De mening van de kleine winkelier had wat beter naar voren moeten komen. De gemeente moet ontwikkelingen en verschuivingen blijven volgen.
- Hoe gaat het college vormgeven aan het advies om meer groen in het centrum te realiseren?
- Wat gaat het college doen aan de vervuiling op het Helperplein? Bewoners klagen erover.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Vindt het positief dat meer activiteiten op zondag niet hebben geleid tot meer overlast voor omwonenden.
- De parkeertarieven kregen een onvoldoende. Kan de P+R nog meer worden gepromoot?
- De fractie kan zich vinden in de verbeterpunten.
- De fractie ziet graag een concreet plan voor de verdere uitbouw tot een nog levendiger binnenstad.

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Maakt zich zorgen over de communicatie met kleine ondernemers. De kleine ondernemers hebben hun winkel meestal dicht op zondagen.
- De fractie hoopt dat het college plannen maakt voor meer groen in de binnenstad.
- Extra afvalbakken: de kosten komen op rekening van BORG. Drukt dit niet te veel op het budget voor onderhoud?

Mw. Akkerman (VVD):

- Constateert dat er voor de meeste betrokkenen een positief beeld komt uit de evaluatie.
- De parkeertarieven: de fractie sluit zich aan bij de opmerking van Student en Stad.

Dhr. Benjamins (D66):

- Constateert dat de evaluatie positieve ontwikkelingen signaleert.
- Minder Duitse bezoekers: kan dit nader worden bekeken? Het onderzoek biedt onvoldoende duidelijkheid.
- De parkeertarieven zijn van belang als inkomstenbron voor de stad. Uitbreiding van de P+R is in dit verband geen goed middel.

Dhr. Loopstra (PvdA):

Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 20 januari 2016

5

2016-01-20 Verslag W&I

- De evaluatie laat zien dat de keus voor meer koopzondagen een goede is geweest. Er is meer levendigheid op de zondagen. Spreker wijst op de positieve effecten hiervan.
- Uit welk budget worden de extra kosten voor handhaving betaald?
- De fractie onderschrijft de opmerking dat de programmering van activiteiten beter geregeld moet worden en dat er meer moet worden samengewerkt. Wat gaat het college doen om de stad nog bruisender te maken?
- Wat gaat het college doen om op zondagen meer Duitse bezoekers te trekken?

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Vindt de respons op de enquête erg laag. Kunnen daaruit goede conclusies worden getrokken?
- Is benieuwd hoeveel ondernemers hun winkel op zondag open hebben. Kan dit nader worden onderzocht?
- Hoeveel mensen zijn voor het behoud van de bus in de binnenstad en hoeveel voor het weren ervan? Hoe kwamen zij zelf naar de binnenstad?

Mw. Van Duin:

- Ziet nog geen verandering van standpunt bij de partijen die voor de koopzondag zijn.
- Is het eens met de opmerkingen van het CDA over de motie.

Wethouder Van Keulen:

- Het onderzoek geeft een goed beeld van de mening van bezoekers en omwonenden.
- Marketing Groningen geeft aan dat er te weinig Duitsers naar Groningen komen. Er zal extra inzet komen.
- Alleen de evenementen op zondagen zijn in het onderzoek aangegeven. In het jaarprogramma evenementen worden alle evenementen opgenomen.
- Meer groen in de binnenstad: de wethouder verwijst naar de Binnenstadvisie.
- Helpervlein: de wethouder kent de signalen niet en gaat het uitzoeken.
- Handhaving: extra capaciteit is doorgeschoven naar de koopzondagen. De raad ontvangt vandaag een brief hierover.

De voorzitter:

- Concludeert dat het onderdeel toezicht terugkomt in de commissie Financiën en Veiligheid.

B4. Conceptvisie inkomensdienstverlening 2016-2018 'Een vertrouwd gezicht'

(collegebrief 17 december 2015)

Mw. Van Doesen (D66):

- Boordeelt de visie positief, maar de relatie klant en dienst wordt vanuit een ouderwetse houding geformuleerd. Het is niet echt een kanteling en een gelijkwaardige relatie van overheid en burger. De klant moet meer ruimte krijgen voor een eigen verantwoordelijkheid.
- Recht op privacy is belangrijk en dat de klant inzicht heeft in zijn eigen dossier, zodat ze zelf kunnen beoordelen of hetgeen daarin staat klopt.
- De uit te werken visie moet ook getoetst worden aan de hand van burgerpanels. Ook is een sessie met de commissie gewenst.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- De ambities in de conceptvisie zijn vanzelfsprekend en al eerder door de raad geformuleerd. Wat zijn nu nog de knelpunten?
- Bij het Klantcontactcentrum (KCC) werken generalisten. Hoe wordt hun aanpak afgestemd op de maatwerkenaanpak van SOZAWE?
- De regeldruk en de bewijslast kunnen worden verminderd. Er moet meer op basis van vertrouwen worden gewerkt.
- Digitalisering: ook mensen zonder computer moeten worden geholpen.

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Het is goed dat de klant meer vertrouwen krijgt. Spreker plaatst vraagtekens bij de standaard mail- en telefoonafhandeling van het KCC.
- Spreker stelt voor de regels en de rechten en plichten met betrekking tot fraude helder te maken.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Stelt vragen over opmerkingen in de nota en vraagt hoe dit kan worden gerijmd met uniforme dienstverlening.
- Wat wordt bedoeld met 'al doende leert men' zoals verwoord in een van de laatste alinea's?

Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 20 januari 2016

6

2016-01-20 Verslag W&I

- De fractie sluit zich aan bij de opmerking van de SP over digitalisering.

Mw. Akkerman (VVD):

- De visie 'Een vertrouwd gezicht' staat in schril contrast tot de tekst van de nota.
- Er ontbreekt een passage over werk.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Het zou goed zijn als minder boetes worden uitgedeeld.
- Het is vreemd dat de gemeente niet op de hoogte is van waarop de klant recht heeft, zoals in de tekst staat. Hoe zit dat?
- De verbinding met de wijkteams is een goede zaak. Dit zou ook met het GKB het geval moeten zijn.

Mw. Chakor (GroenLinks):

- Is het eens met de opmerkingen van de SP over het KCC, de afstand tussen klant en klantmanager en de digitalisering.
- Kan weer koffie en thee worden geschonken voor de klanten die naar het Harm Buitenplein komen?
- Wordt de schuldhulpverlening meegenomen door het KCC?

Dhr. Lamers (CDA):

- Wil dat de burgers die in een lastige situatie zitten, bediend worden door een professionele organisatie. Die organisatie moet voor een degelijke en uniforme belangenbehartiging zorgen. In het rapport staan passages die hiermee in tegenspraak zijn. Wat vindt de wethouder?

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Vindt het jammer dat niets is opgenomen over WhatsApp. De fractie heeft vragen gesteld over coaching op dit gebied.
- Gesprekken met klanten op het kantoor aan het Harm Buitenplein: hoe kan de privacy van de klanten worden gewaarborgd?

Wethouder Gijsbertsen:

- De nota wordt naast de Cliëntenraad met een breder publiek besproken.
- De nota gaat over de rol van de overheid om producten te verstrekken. In het bredere verband van het sociale domein wordt de gehele situatie van een klant bekeken.
- Mensen kunnen meer zelf regelen als de digitalisering op orde is. Gevolg is dat medewerkers kunnen worden vrijgespeeld.
- De gemeentelijke brieven zijn de afgelopen jaren verbeterd. Dit proces gaat door.
- De privacy: de gemeente is bezig de privacy optimaal te waarborgen en tegelijk de dienstverlening op peil te houden. De wethouder neemt het signaal van mw. Bloemhoff mee.
- De vraag van mw. Riemersma over rechten: de passage gaat over rechten in een andere sfeer zoals Wmo-rechten.
- Koffie: de wethouder bekijkt of er een koffieautomaat in het kantoor aan het Harm Buitenplein kan komen.
- Schuldhulpverlening: het gaat om een toezegging en het college rapporteert daar in april over.
- De wethouder vindt dat aan de balie een brede kennis dient te bestaan van het brede spectrum aan voorzieningen van de gemeente.
- De conceptvisie en de definitieve visie zijn een bevoegdheid van het college.

De voorzitter sluit de vergadering om 19.05 uur.

Bijlage - 2015-01-20 besluitenlijst W&I

BESLUITENLIJST RAADSCOMMISSIEVERGADERING WERK EN INKOMEN

Datum: 20 januari 2016

Plaats: Oude Raadzaal

Tijd: 16.30-19.00 uur

1. AGENDAPUNTEN VOOR DE RAAD VAN 27 JANUARI 2016

DISCUSSIE

Voorgenomen sluiting OBS De Expeditie
(Raadsvoorstel 7-1-2016)

2. TOEZEGGINGEN

Motie Vrijwilligers in de spotlights voor iedereen

Wethouder Schroor zegt toe:

- De suggesties voor het verbeteren van de vacaturebank en 'WeHelpen' op te pakken.
- De urgentie over te brengen m.b.t. de reactie op de motie 'Activeren en stimuleren vrijwilligerswerk vanuit de bijstand', die is toegezegd voor dit voorjaar

3. LTA, LIJST MOTIES/TOEZEGGINGEN, INGEKOMEN STUKKEN

- Verzoek om de motie 'werken in Duitsland' op niet afgehandeld te laten staan. Verder akkoord met de overige voorgestelde wijzigingen in de LTA en de IM lijsten
- Geen agendering van ingekomen stukken

4. VERSLAGEN

Het verslag van 9 december 2015 wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. AFSPRAKEN / OVERIG

N.a.v. motie 'Drempel lager – betere toegankelijkheid' kondigt het CDA aan een symposium dit voorjaar over dit onderwerp te organiseren

Evaluatie Levendige stad ook op zondagen

Er wordt afgesproken om het punt van de 'handhaving' mee te nemen bij de bespreking van het Stadstoezicht / Handhaving in de commissie F&V van volgende maand.

Bijlage - Besluitenlijst cie. O&W 9 maart 2016 -toezegging W&I-

BESLUITENLIJST RAADSCOMMISSIEVERGADERING ONDERWIJS EN WELZIJN

Datum: 9 maart 2016
Plaats: Oude raadzaal
Tijd: 20.00-21.30 uur

1. AGENDAPUNTEN VOOR DE RAAD VAN 30 MAART A.S.

CONFORM

- Beschikbaar stellen krediet voor huisvesting WIJ-team Lewenborg in het Dok (raadsvoorstel 11 februari 2016)
- Beschikbaar stellen eenmalige bijdrage voor Shelter City Groningen (raadsvoorstel 5 februari 2016)
- Ophalen kredieten vervangingsinvesteringen WSR 2016 (raadsvoorstel 19 februari 2016)

2. TOEZEGGINGEN

Wethouder Schroor:

- Zegt toe een technische sessie te faciliteren over het systeem van de MKBA voor het sociaal domein.

Wethouder De Rook:

- Zal n.a.v. de woordvoering van de Partij voor de Dieren kijken of het realiseren van kunstgrasvelden milieuvriendelijker en duurzamer kan. Mocht dit tot hogere kosten leiden, dan komt hij hierover terug bij de raad.

3. LTA, LIJST MOTIES/TOEZEGGINGEN, INGEKOMEN STUKKEN

- Aanbesteding publiek vervoer: rond de zomer komt informatie naar de raad over het onderzoek naar evt. bundeling van publiek vervoer met openbaar vervoer.
- Nacalculatie Corpus den Hoorn komt later, commissie van april.
- Meerjarenprogramma sport en bewegen komt in overleg met de sportkoepel later, wordt commissie van mei.
- In april komt er een voorstel naar de raad met innovatieprojecten onderwijs.
- Onderzoek van LA group naar de podium-infrastructuur komt deze maand naar de raad.
- Onderzoek podiumkunsten/Martiniplaza/OPSB staat voor mei op de LTA.

Inlossing toezegging 3 februari weth. Schroor:

- Multifunctioneel centrum De Wijert: gesprekken met de NAM over de vergoeding lopen nog. Kostprijs dekkende huur: voor onderdeel kinderopvang wordt een kostprijs dekkende huur gevraagd van € 135,- per m² bruto vloer oppervlak. Het Forum krijgt € 60,- per m² bruto vloer oppervlak inrekening, dit is lager door de beschikbaarstelling van 800.000 euro incidenteel om te investeren in de

Bijlage - Besluitenlijst cie. O&W 9 maart 2016 -toezegging W&I-

bibliotheek. Alle andere (publieke) partijen maken gebruik van het centrum zonder huurbetaling. Betrekken inwoners: vandaag was er inloopavond in de bibliotheek om de buurt en bewoners mee te nemen in de plannen.

Inlossing toezegging weth. Schroor in cie. W&I:

- Impuls vacaturebank: sinds oktober 2015 is de vacaturebank onderdeel van Linq 050. Door de verhuizing van het Harm Buitenplein naar de Oude Ebbingestraat is de aanloop sterk toegenomen. Van half oktober t/m februari waren 450 bezoekers op zoek naar vrijwilligerswerk. Geactualiseerde informatie staat op de site van de MJD, de site van de WIJ-teams en er zijn spotjes op OOG-TV. De vacaturebank staat op de werkbeurs aan het Harm Buitenplein en op de jongerenbeurs. Verder wordt de verbinding gezocht met de WIJ-teams.

4. VERSLAG 3 februari 2016

Wordt vastgesteld.

5. OVERIGE AFSPRAKEN / CONCLUSIES

Weth. Schroor:

- Jaarverslag en begroting O2G2 zijn binnen, college ziet hierin geen noodzaak om de raad op evt. risico's te wijzen.

Bijlage - LTA W&I maart 2016

Lange Termijn Agenda per 1-3-2016

maand/ kwartaal	maand	dag	nummer	o/e	onderwerp	form document	portefeuille	opmerkingen
PM			2014-273	W&I	Plan van aanpak gevolgen voor ouderen en mensen met een beperking en wat nodig is		Schroor	Schroor rv. 18-9-14, actiepunt YSD voorjaar 2015
			2013-196	W&I	Uitgewerkte visie Sontweggebied			v. Keulen
1e kw 16	februari '16	24	2015-55	W&I/ O&W	Organisatie Wluteams (opnieuw)		Schroor	Benen-op-tafel-sessie. Zie cbrf. 11-2-'16, voorstel: afvoeren
		10	2015-175	W&I	Evaluatie afspraken	brief	v. der Schaaf	
1e kw 16	maart '16	16	2015-139	W&I	Armoede monitor, armoedesituatie 2015, uitvoeringsplan 2016	brief	Gijsbertsen	Stavaza Cbrf. 29-1-2016. Afvoeren
1e kw 16	maart '16	16	2016-2	W&I	Koersbepaling / kadernota SoZaVw in de wijken		Gijsbertsen	cbrf. 10-7-'15, cbrf 25-2-2016 afvoeren
1e kw 16	maart '16	16	2016-3	W&I	Rapportage voor 2015 voortijdige beëindiging studie i.c. indiv. Studietoelag		Gijsbertsen	Cbrf 11-2-2016 en bijeenkomst 24-2 afvoeren
1e kw 16	maart '16	16	2015-149	W&I	Programmering activiteiten en evenementen Binnenstad volgend jaar		v. Keulen	Toezegging 17-6-'15 Cbrf. 18-2-2016 afvoeren
2e kw 16			2014-42	W&I	Stand v. zaken en evaluatie detailhandelvisie 'Oog voor nieuwe detailhandel'		v. Keulen	cbrf. 20-2-2014
2e kw 16			2015-212	W&I	concept-begroting GR Eems Dollard Regio - wensen en bedenkingen		v. Keulen	jaarlijks conform afspraken cie. Verbonden Partijen okt '15 (DEADLINE 1 juli)
2e kw 16	mei '16	18	2016-11	W&I	Groninger Airport Eelde (GAE) Presentatie onderzoeksresultaten van de marktanalyse, analyse business model, mikba en maatschappelijk toegevoegde waarde + Informatie uit Limburg		v. Keulen	Cbrf. 5-1-2016 en actuele info. over planning; in informatieve sessies aan de leden van PS en Raden gezamenlijk, Planning do. 19 mei 2016 Afvoeren
2e kw 16	mei '16	18	2015-209	W&I	Algemene financiële en beleidsmatige kaders GR Bedrijvenpark Rengers		v. Keulen	jaarlijks conform afspraken cie. Verbonden Partijen okt '15
2e kw 16	mei '16	18	2015-210	W&I	Concept-begroting GR Bedrijvenpark Rengers - wensen en bedenkingen		v. Keulen	jaarlijks conform afspraken cie. Verbonden Partijen okt '15
2e kw 16	mei '16	18	2015-211	W&I	Algemene financiële en beleidsmatige kaders GR Eems Dollard Regio		v. Keulen	jaarlijks conform afspraken cie. Verbonden Partijen okt '15
2e kw 16	juni '16		2016-12	W&I	Uitwerking en bespreking van beleidsalternatieven en ontwikkelingen in een opiniërende (kader)notitie (GAE)		v. Keulen	Cbrf. 5-1-2016 en actuele info. over planning Afvoeren
4e kw 16			2015-140	W&I	Kwalitatieve beoordeling, globaal voorstel uitvoering armoedebeleid 2017	brief	Gijsbertsen	cbrf. 9-7-'15
1e kw 17			2015-141	W&I	Armoede monitor, armoedesituatie 2016, uitvoeringsplan 2017 en opzet onderzoek beleidsvaluatie meerjarennota Perspectief	brief	Gijsbertsen	cbrf. 9-7-'15
1e kw 17			2016-13	W&I	Informatie resultaten pilot innovatie schuldhelpverfening (n.a.v. motie Goede Gieren)	brief	Gijsbertsen	cbrf. 8-1-'16
4e kw 17			2015-142	W&I	Kwalitatieve beoordeling, globaal voorstel uitvoering armoedebeleid 2018	brief	Gijsbertsen	cbrf. 9-7-'15

Legenda:
Blauw=nieuw
Rood= verwacht discussiepunt in commissie

Bijlage - LTA W&I maart 2016

Lange Termijn Agenda per 1-3-2016

]

maand/ kwartaal	maand	dag	nummer	oie	onderwerp	portefeuille	opmerkingen
1e kw 18			2015-143	W&I	Armoede monitor, armoedesituatie 2017, uitvoeringsplan 2018 en rapport beleidsevaluatie meerjarennota Perspectief	brief	Gijsbertsen cbrf. 9-7-'15
2e kw 18			2015-144	W&I	Gloabaal voorstel accenten nieuwe beleidsnota armoedebeleid	brief	Gijsbertsen cbrf. 9-7-'15
4e kw 18			2015-145	W&I	Beleidsnota Armoedebeleid (onder voorbehoud)	voorstel	Gijsbertsen cbrf. 9-7-'15

Legenda:
 Blauw=nieuw
 Rood= verwacht discussiepunt in commissie

2/2

Bijlage - IM-lijst W&I maart 2016

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	M	Initiatief	Titel	Dictum	zie	Gepende afhandeling / overige opmerkingen	afgehandeld	Soort	Agenda-punt	Portefeuille houder
2013-85	12	VVD	Onderwijspropeller	<p>1. alle projecten in kaart brengen die door scholen zouden kunnen worden geïmplementeerd ter versterking van (de instroom in) het beroeps onderwijs;</p> <p>2. in overleg te treden met het scholenveld teneinde tot een protocol te komen voor systematische uitwisseling en samenwerking op grote projecten;</p> <p>3. voorstellen te doen voor een lancering en evaluatie met betrokken scholen, projecten en bedrijfsleven, bijvoorbeeld in werkconferenties;</p> <p>4. de raad begin 2014 te informeren over de uitwerking van dit voorstel en de implementatie daarvan.</p>	O&W/ W&I	Voorstel: afvoeren		Initiatiefvoorstel		v. der Schaaf/ Schroor?
2014-32	6	PvdA, GL, CU, S&S	Decentralisaties en Healthy Ageing	<p>Madrukkelijk aandacht te besteden aan de werkgelegenheidsaspecten van de decentralisaties door in gesprek met ROC-instellingen, de partners in het Akkoord van Groningen, de zorginstellingen en de partijen betrokken bij de sociale wijkteams te bezien hoe in de nieuwe realiteit van zorg en welzijn kansen gecreëerd kunnen worden - ook in het nieuw op te stellen economisch programma - voor de huidige en toekomstige generaties studenten in zowel MBO, HBO als universiteit.</p>	W&I	Motiebrief 2-10-15 andere info. dec. '15, zie brief 4-2-2016. Voorstel: afvoeren		motie	Voorjaarsdebat	van der Schaaf
2014-47	6	CU	Meer kansen voor langdurig werkzoekenden	<p>te onderzoeken in hoeverre de programma's van de ROC's een bijdrage kunnen leveren aan het scholen van langdurig werkzoekenden om zo hun kansen op werk te vergroten en de raad hierover uiterlijk bij de behandeling van de begroting 2015 te rapporteren.</p>	O&W/ W&I	Motiebrief 2-10-15 mee in reg. Educatieplan november '15		motie	Voorjaarsdebat	van der Schaaf
2014-68	9	PvdA, CU, SP	Inzet werkzoekende bouwvakkers in aardbevingsegebied	<p>1. om in overleg te gaan met de NAM, de Provincie, Bouwend Nederland, woningcorporaties en gemeenten en andere relevante partijen om te bereiken dat werkzoekende bouwvakkers uit stad en Provincie betaald aan de slag kunnen bij de projecten voor het restaureren en bestendig maken van huizen in het aardbevingsegebied;</p> <p>2. om de relevante partijen te bewegen Groninger MBO onderwijsinstellingen nog intensiever te betrekken bij de aardbevingproblematiek zodat zij hun kennis en kunde (praktische innovaties) kunnen aanwenden om methoden te ontwikkelen voor het aardbevingbestendig bouwen in stad en Provincie;</p> <p>3. om de raad te informeren over de voortgang in deze.</p>	W&I	Stavaza in motiebrief 2-10-15		motie	Economische Agenda 2015-2019	van der Schaaf
2014-72	10	CDA, GL, CU, PvdD, SP, S&S, Stadspartij	Oog voor kleine ondernemers	<p>zich evenredig in te zetten om de aantrekkelijkheid van de stad ook op andere dagen van de week te stimuleren en het gevoerde beleid na een jaar te evalueren met de raad.</p>	W&I	stavaza in motiebrief 2-10-15		motie	Levendige stad ook op zondagen	V. Keulen

Bijlage - IM-lijst W&I maart 2016

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	M- Indieners	Titel	Datum	Gedane afhandeling/ overige opmerkingen	Afgelanded	Soort	Agenda- punt	Porte- feuille houder
<i>verzoekt het college:</i>								
2014-74	10 GL, CDA, PvdA, CU, PvdD, Stadspartij	Experiment huishoudelijke hulp		samen met stadfers en betrokkenen, zoals wijkorganisaties en woningbouwverenigingen, te gaan experimenteren met andere organisatievormen van huishoudelijke hulp, zoals wijkcorporaties of vouchers. (http://www.trouw.nl/trnl/4516/Gezondheid/artikel/detail/33758252014/10/25/Hulp-in-huis-en-banen-gered-met-dienstencheque-gemeenten.dhtml)		motie	Beleide en uitvoeringsplan uitvoeringsplan Social Domain (VSD)	Schroor
2014-76	10 GL, PvdA, S&S, PvdD, CU	De stem van jongeren		1. de nieuwe jeugdhulp samen met kinderen en jongeren vorm te geven en een manier te vinden daarover met hen in gesprek te gaan; 2. daarbij gebruik te maken van ervaringen elders in het land. (bestaande initiatieven en methoden om jongeren te betrekken)		motie	Beleide en uitvoeringsplan uitvoeringsplan Social Domain (VSD)	Gijsbertsen
2014-90	11 PvdA, GL, D66, CU, Stadspartij	Goede Gieren		onderzoek in te stellen of de gemeente Groningen experimenten aan kan gaan op het gebied van schuldhulpverlening, zoals het Goede Gierenfonds, dan wel te kijken welke elementen uit die werkwijze overgenomen kunnen worden in de werkwijze van de sociale teams.		motie	Begroting 2015	Schoor/ Gijsbertsen
2014-93	11 GL, CDA, SP, CU	Slimme wandelroutes		1. in navolging van slimme fietsroutes, de mogelijkheid voor slimme wandelroutes te onderzoeken en in kaart te brengen; 2. de bevindingen daarvan te betrekken bij het genoemde plan van aanpak.		motie	Begroting 2015	De Rook
2014-98	11 CDA, GL, CU, PvdD, SP, PvdA, Stadspartij, S&S	Toegankelijkheid prominent op de agenda		een proactieve rol aan te nemen om de toegankelijkheid van de stad te verbeteren zodat mensen met een beperking en ouderen betere mogelijkheden krijgen om deel te nemen aan het stadsleven en te streven naar de Access City Award 2016.		motie	Begroting 2015	De Rook / Van Keulen
2015-9	4 VVD, PvdA, CDA	Goede participatie vereist goede communicatie		1 jaar na invoering van de Alstemmingsverordening te rapporteren aan de raad hoe vaak een maatregel is genomen en in hoeverre dit voortkomt uit gebrek aan bekendheid met de verplichtingen.		motie	Vervolgens Participatiewet	Gijsbertsen

Bijlage - IM-lijst W&I maart 2016

Moties en initiatiefvoorstellen

Jaar - Nr	M Indiener	Titel	Dictum	Gepende afhandeling/ overige opmerkingen	Soort	Agenda- punt	Porte- feuille houder
2015- 31	PvdA, CDA, D66, Stadsparij, S&S	Werken in Duitsland	<p>1. te onderzoeken in hoeverre bijstandsgerechtigden meer op de hoogte kunnen worden gebracht van de mogelijkheden om in Duitsland aan de slag te gaan en welke eisen aan werken in Duitsland gesteld worden;</p> <p>2. te onderzoeken op welke manier vacatures in de Duitse grensstreek snel en effectief onder de aandacht kunnen worden gebracht van de werkzoekende studiers;</p> <p>3. te onderzoeken welke activiteiten onze Gemeente kan organiseren om het werken in Duitsland meer onder de aandacht te brengen van werkzoekenden. Te denken valt bijvoorbeeld aan een burenbeurs waar Duitse werkgevers zich kunnen presenteren aan werkzoekenden;</p> <p>4. de resultaten van de onderzoeken in het najaar van 2015 terug te koppelen aan de raad en zo mogelijk met voorstellen te komen om het werken in Duitsland te bevorderen.</p>	W&I CTA-gesprek januari '16 nadere info. Chr. 11-12- 2015 (verslag W&I 201-1-15)	motie	Voorjaars-brief	Gijbertsen va n der Schaaf?
2015- 38	CDA, GL, Stadsparij, CU, SP	Drempel lager betere toegankelijkheid	<p>1. in gesprek te gaan met ondernemers hoe winkeliers in de Stad gestimuleerd kunnen worden om de entreepompels die toegankelijkheid kunnen belemmeren, waar kan toegankelijker te maken;</p> <p>2. de raad hierover voor de begroting 2016 te rapporteren.</p>	W&I notebrief 2-10-15: nadere info na gesprek stuurgroep Binnenstads-management met ondernemers, Chr. 11- 12-15 CDA organiseert symposium dit voorjaar	motie	Voorjaars-brief	van Keulen
2015- 50	11 SP	Kledingbonnen	<p>1. in overleg met bij kinderen en jongeren populaire kledingwinkelketens te treden om in samenwerking met de betreffende ketens kledingbonnen die een substantieel bedrag per jaar vergoed worden voor de aanschaf van nieuwe kleding via de Stadsparij te beschikking te stellen;</p> <p>2. de gemeenteraad hierover vóór 1 maart 2016 te informeren.</p>	W&I notebrief 26-11-15: voorgang 16 kw. 16 bij j Uitvoeringsplan Ammocodebeleid 2016 en 4e kw. bij stavaza.Chr 25-2-16 nadere info. neso 2016	motie	Begroting 2016	Gijbertsen
2015- 51	11 SP	Speelgoed- bonnen	<p>1. in overleg met speelgoedwinkels te treden om in samenwerking met de betreffende ketens speelgoedbonnen ter beschikking te stellen;</p> <p>2. de gemeenteraad hierover vóór 1 maart 2016 te informeren.</p>	W&I notebrief 26-11-15: voorgang 16 kw. 16 bij j Uitvoeringsplan Ammocodebeleid 2016 en 4e kw. bij stavaza.Chr 25-2-16 nadere info. neso 2016	motie	Begroting 2016	Gijbertsen
2015- 53	11 PvdA, SP, CU	Activeren en stimuleren vrijwilligers- werk vanuit de bijstand	<p>1. zelf nog meer een activerende en stimulerende rol te gaan vervullen om bijstandsgerechtigden aan te moedigen en wegwijst te maken inzake het doen van vrijwilligerswerk door onder meer de communicatie tussen bijstandsgerechtigden en de vrijwilligers-acadebanken in onze stad te bevorderen;</p> <p>2. om in het voorjaar van 2016 met een korte notitie te komen inzake het stimuleren en begeleiden van bijstandsgerechtigden in onze stad naar vrijwilligerswerk.</p>	W&I notebrief 26-11-15: is onderdeel van uitvoering nieuw Maatschappelijke Participatie en is ontvanger stavaza brief in voorjaar 2016	motie	Begroting 2016	Gijbertsen

verzoekt het college:

Raadsvoorstel - Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing iederz t b v OV bureau

Raadsvoorstel

Onderwerp **Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing iederz t.b.v. OV bureau**
Registratienr. 5436756 Steller/telnr. Rob.Oorhuizen/ 60 27 Bijlagen 1

Classificatie

Vertrouwelijk

Portefuillehouder

Mattias Gijsbertsen

Raadscie W en I

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit de nacalculatie met betrekking tot de Gedeeltelijke Verplaatsing iederz t.b.v. OV bureau vast te stellen

Samenvatting

Op 2 januari 2015 is gestart met de voorbereiding van de gedeeltelijke verplaatsinghalvering van de iederz-activiteiten uit het pand Peizerweg 128, zodat op of kort na 1 april 2015 het OV bureau met de bouw en aanleg van een nieuwe busremise kon starten. Op 18 februari 2015 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld van in totaal 2,7 miljoen euro, waarvan 1,1 miljoen beschikbaar was voor herhuisvesting van de iederz-activiteiten. Middels een aanpassing via de begrotingswijzigingen 1^e kwartaal is op 24 juni 2015 door de gemeenteraad het budget voor de gedeeltelijke verplaatsing aangepast naar 1,247 miljoen euro. Het tijdsplan was een heel stevige uitdaging, omdat per 1 januari 2016 een nieuwe dienstregeling zou starten met de locatie Peizerweg als busremise. Voor de aanleg/bouw van de busremise was de periode april/mei tot eind november net toereikend. Met een ultieme inspanning van alle betrokkenen is de ontruiming van de Peizerweg gelukt, zodat het OV bureau aan de slag kon met de realisering van de nieuwe busremise. De werkzaamheden zijn binnen het budget uitgevoerd. Het totaal van de verplaatsingskosten hebben 1,246 miljoen euro bedragen. Het nieuwe gebouw aan de Van der Hoopstraat en het resterende gebouw aan de Peizerweg zijn geschikt gemaakt voor de bedrijfsvoering van iederz.

B&W-besluit d.d.: 19 januari 2016

Raadsvoorstel - Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing iederz t b v OV bureau

Aanleiding en doel

Medio 2014 zijn wij gestart met een onderzoek naar de haalbaarheid om de busremise van het OV-bureau Groningen Drenthe te verplaatsen naar de Peizerweg. Met deze verplaatsing zou – vooral ook gelet op de ombouw van de zuidelijke ringweg in de komende jaren – verkeerskundig en bedrijfsmatig een veel betere positie van de busremise gerealiseerd worden. Op 18 december 2014 hebben wij in goed overleg met het OV bureau overeenstemming bereikt over de grondtransactie en op 18 februari 2015 heeft de gemeenteraad onder nummer 6f voor het project "Gedeeltelijke Verplaatsing iederz t.b.v. OV bureau" een budget beschikbaar gesteld van 2,7 miljoen.

Kader

Ingevolge de concernrichtlijnen dient voor projecten met een investeringsniveau van meer dan € 450.000,- een nacalculatie te worden opgesteld. De nacalculatie volgt een voorgeschreven format en dient voor vaststelling voorgelegd te worden aan uw raad. De nacalculatie moet worden opgesteld als 95% van het uitgavenniveau is bereikt. Dit niveau werd in oktober 2015 bereikt.

Argumenten en afwegingen

N.v.t.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Met deze – qua tijdsopad bijzondere – operatie zijn meerdere algemene belangen gediend. De kosten van het openbaar vervoer worden aanzienlijk teruggebracht door een betere positionering van de busremise ten opzichte van o.a. het hoofdstation. Een voor de bedrijfsvoering uitstekende locatie is gevonden voor het onderbrengen van een aantal productielijnen van iederz. Na een aantal noodzakelijke aanpassingen is de verhuizing ondanks het zeer hoge tempo zonder grote problemen afgewikkeld.

Financiële consequenties

Bij raadsbesluit van 18 februari 2015, onder nummer 6f heeft de raad in totaal 2,7 miljoen euro beschikbaar gesteld voor:

- a. verlaging van de boekwaarde van het pand Peizerweg 128 met een bedrag van 1,6 miljoen euro en
- b. uitvoeringskosten van de aanheiling van het pand Peizerweg 128 en vervolgkosten voor herhuisvesting van productielijnen van iederz gezamenlijk tot een bedrag van 1,1 miljoen.

Daarbij was aangegeven dat bij lagere uitvoeringskosten de verlaging van de boekwaarde zou toenemen.

Bij raadsbesluit van 24 juni 2015, onder nummer 6b, is als onderdeel van de begrotingswijzigingen 1° kwartaal het budget voor de uitvoeringskosten nog met 0,147 miljoen euro verhoogd naar 1,247 miljoen euro.

Gebleken is dat het budget van 1,247 miljoen euro maar net toereikend was om gegeven de grote tijdsdruk de werkzaamheden af te ronden. Om het nieuwe onderkomen aan de Van der Hoopstraat geschikt te maken was een investering nodig van afgerond 0,59 miljoen euro en de aanheiling en reshuffeling van het gehalveerde pand Peizerweg vergde een investering van 0,65 miljoen euro. De aanpassingskosten zijn daarmee marginaal onder het beschikbare budget van 1,247 miljoen euro gebleven.

Overige consequenties

N.v.t.

Vervolg

Een belangrijke slaagfactor in dit proces was het bijtijds vinden van een alternatieve locatie voor de productielijnen van iederz. Het pand van der Hoopstraat 3 is niet alleen bijtijds gevonden, maar blijkt na – de toch nog stevige aanpassingen – uitstekend geschikt. Overwogen wordt of het verantwoord is in het toekomstperspectief van het programma Maatschappelijke Participatie de huidige huursituatie om te zetten in die van eigenaarschap.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

BIJLAGE

**NACALCULATIE
GEDEELTELIJKE VERPLAATSING
I e d e r z (Peizerweg) t.b.v. O V – BUREAU**

INHOUDSOPGAVE

Vooraf	1
1. Projectbeschrijving	1
2. Kredietbesluiten	1
3. Tijdsplanning.	2
4. Aanbestedingsprocedure.	2
5. Moment van gereedkoming, ingebruikneming	2
6. Totale definitieve kosten	3
7. Verschillenanalyse	3
8. Afwikkeling meer-/minderwerk e.d.	3
9. Handelwijze t.a.v. onder-/overschrijdingen, e.d.	4
10. Fiscale aspecten	4

december 2015
VGM / SSC

Raadsvoorstel - Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing iederz t b v OV bureau

Vooraf

Het OV bureau (samenwerkingsverband Provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Assen en Groningen) en de busremise (Qbuzz) is gehuisvest aan de Bornholmstraat. De aanrijroute naar het busstation Centraal Station Groningen is lang en wordt in verband met de ombouw van de zuidelijke ringweg problematisch. Vandaar dat er een groot belang is vóór de start van de ombouw zuidelijke ringweg de busremise te verplaatsen naar de westkant van de stad. Het pand van iederz aan de Peizerweg is de afgelopen jaren als gevolg van 'het werken op locatie/uitplaatsen' van Iederz-activiteiten en personeel aan de ruime kant geworden.

Medio 2015 is gestart met een haalbaarheidsonderzoek met de vraag of het mogelijk is op een gedeelte van de iederz-locatie aan de Peizerweg een nieuwe busremise te realiseren. Op 18 december 2014 heeft het college besloten tot verkoop van ca. 50% van het bedrijfsterrein iederz aan de Peizerweg aan het OV bureau.

1. Projectbeschrijving

Het project 'Gedeeltelijke Verplaatsing iederz' is ruwweg opgebouwd in vijf fases:

1. Het vinden en geschikt maken van alternatieve huisvesting voor een aantal productielijnen van Iederz,
2. Het verplaatsen van de betreffende productielijnen,
3. Het daarna verbouwen en aanpassen van de resterende locatie Peizerweg,
4. Het intern verhuizen op de locatie Peizerweg, zodat het te verkopen perceel met opstallen geleverd kan worden aan het OV bureau en
5. Het na sloop door iederz van het verkochte deel van het pand aanhelen van de daardoor ontstane nieuwe buitengevel.

Het zal duidelijk zijn dat in de praktijk de fases 2, 3 en 4 door elkaar heen lopen, omdat het bizar korte tijdsplan dwingt elke mogelijkheid te benutten om de complexe verhuisbewegingen in gang te houden. Daarbij speelt als extra complicerende factor dat een aantal externe partijen (Cycloon en BSN) ook geherhuisvest moeten worden. Daarnaast diende de overeenstemming tussen het OV bureau en de Gemeente Groningen over de verkoop van de halve 'iederz'-locatie in contracten te worden vastgelegd.

2. Kredietbesluiten.

Op 18 februari 2015 heeft de gemeenteraad onder nummer 6f een krediet beschikbaar gesteld van 2,7 miljoen voor de verplaatsing van iederz ten behoeve van het OV bureau. Het bedrag van 2,7 miljoen was het onderhandelingsresultaat van de verkoop aan het OV bureau en het bedrag was exclusief btw. Van deze 2,7 miljoen euro is 1,6 miljoen euro bestemd voor verlaging van de boekwaarde van het pand Peizerweg 128 en 1,1 miljoen voor herhuisvesting van een deel van de iederz-activiteiten. Vervolgens heeft de gemeenteraad in haar vergadering van 24 juni 2015 onder nummer 6b als onderdeel van de begrotingswijzigingen 1^e kwartaal 2015 een aanpassing toegepast van € 147.000,- met betrekking tot budget van 1,1 miljoen euro. Daarmee is de btw-component verwerkt.

Raadsvoorstel - Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing iederz t b v OV bureau

In onderstaand overzicht is de tot standkoming van het budget op grond van beide raadsbesluiten weergegeven.

Beschikbaar budget (incl. btw) Gedeeltelijke Verplaatsing iederz		bedragen		
		koopsom	btw	totaal
1.	Terrein met opstallen	2.000.000	420.000	2.420.000
2.	Bijdrage aanhelen	700.000	147.000	847.000
		2.700.000	567.000	
	Totaal inkomsten incl. btw			3.267.000
3.	Afdracht fiscus grondverkoop			420.000
	subtotaal			2.847.000
4.	Afboeking boekwaarde			1.600.000
Beschikbaar voor project 'Gedeeltelijke Verplaatsing iederz' incl. btw				1.247.000

De verlaging van de boekwaarde met 1,6 miljoen euro heeft plaatsgevonden. In het navolgende wordt de nacalculatie van het project 'Gedeeltelijke Verplaatsing iederz' met een totaalbudget van € 1.247.000,- weergegeven.

3. Tijdsplanning

Het tijdspad was bizar. Vlak voor het kerstrees van 2014 was er overeenstemming tussen het OV bureau en de gemeente Groningen over de verkoop en op 1 april 2015 diende de halve locatie Peizerweg 128 geleverd te worden aan het OV bureau. De datum van 1 april is ook niet gehaald, maar wel is in goed overleg met het OV bureau grote delen van het terrein begin april overgedragen, zodat het OV bureau met voorbereidende werkzaamheden kon beginnen. Cruciaal in dit traject was dat reeds op 1 maart 2015 alternatieve huisvesting kon worden gehuurd, waarin we in goed overleg met de verhuurder reeds op 2 februari 2015 met aanpassingen konden beginnen.

4. Aanbestedingsprocedure

De verschillende aanbestedingsprocedures zijn overeenkomstig de regelgeving afgewikkeld. Er was geen tijd om meervoudige aanbestedingsprocedures af te wikkelen. Vandaar dat met 'tenzij-procedures' is gekozen voor een één-op-één aanbesteding. Voorts is een fors deel van het werk in regie uitgevoerd. De installatietechnische werkzaamheden zijn uitgevoerd door Strukton (ook de OGGI-partner voor de Peizerweg 128) en de bouwkundige werkzaamheden door BFN. Beide bedrijven waren bekend met pand Peizerweg 128.

5. Moment van gereedkoming, ingebruikneming

Het pand Van der Hoopstraat 3 is gehuurd vanaf 1 maart 2015 en in de week van 9 maart heeft de verhuizing plaatsgevonden. De verplaatste productielijnen zijn op 16 maart gestart. De interne verhuizingen aan de Peizerweg hebben stapsgewijs plaatsgevonden vanaf op 1 februari 2015. In eerste instantie ging het om ingebruikneming van enkele leegstaande ruimten op de verdieping en 'indikking' van gebruik. Op 27 maart 2015 is de laatste externe partij (Cycloon) verhuisd uit het magazijn en kon de laatste fase van de ontmanteling van de magazijnstellingen worden afgerond.

Raadsvoorstel - Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing iederz t b v OV bureau

In de periode van 13 april tot 1 mei is fasegewijs de verkochte locatie overgedragen aan het OV bureau en heeft Q buzz in opdracht van het OV bureau de voorbereidingen en sloopwerkzaamheden gestart.

Na de sloop – afgerond eind juni 2015 – en het begaanbaar maken van het terrein is in overleg met het OV bureau / Q buzz in augustus gestart met het aanhelen van de nieuw ontstane buitengevel. Deze werkzaamheden hebben door vertragingen bij de verhardingswerkzaamheden op het nieuwe remiseterrein tot ver in november geduurd. Voorts zijn tot begin december 2015 nog werkzaamheden verricht aan met name de technische installaties bij de Peizerweg om de laatste puntjes op de ii te zetten.

6. Totaal definitieve kosten

Om het project goed te kunnen bewaken en sturen is het totaal van het beschikbare budget gesplitst in een 2 onderdelen:

1. Werkzaamheden Peizerweg
2. Werkzaamheden nieuwe locatie Van der Hoopstraat

De totale kosten zijn uitgekomen op € 1.246.454,-

In onderstaand overzicht zijn deze kosten onderverdeeld naar beide panden en enkele belangrijke kostensoorten.

Kostensoorten Gedeeltelijke Verplaatsing iederz	Peizerweg		Van der Hoopstraat		Totaal
	Uitgegeven	nog uit te geven	Uitgegeven	nog uit te geven	
1. Algemene kosten	47.904	0	33.231	0	81.135
2. Gebouwgebonden kosten	356.321	0	166.043	0	522.364
Ten laste van onderhoudsbudget	-145.204	0		0	-145.204
3. Productiegebonden kosten	212.636	0	352.753	0	565.390
4. Kosten faciliterend (kantine)	87.467	0	36.066	0	123.532
5. Terreininrichting	86.387	12.850	-	0	99.237
Totaal incl. btw	645.511	12.850	588.093	-	1.246.454

Uit dit overzicht blijkt dat vooral de kosten om de specifieke bedrijfsvoering van iederz mogelijk te maken (reallocatie productielijnen aan de Peizerweg en toerusting hallen aan de Van der Hoopstraat) productiehallen realiseren een forse kostenpost was (te samen 0,56 miljoen euro)

7. Verschillenanalyse

Er is geen adequate verschillenanalyse te maken. Voor de start van de werkzaamheden is een uiterst globale inschatting van kosten gemaakt, waarbij verwacht werd dat aan het pand Peizerweg 128 ruwweg zo'n € 670.000,- (excl. btw) verspijkerd zou moeten worden. Voor het pand Van der Hoopstraat was in het geheel geen raming, omdat bij de start van het project nog onbekend was in welk pand de activiteiten van iederz ondergebracht moesten worden. Uit het taakstellende budget voor de gedeeltelijke verplaatsing volgde de maximale ruimte voor het op dat moment nog te vinden pand zijnde € 436.300,- (incl. btw; 1,247 miljoen minus 0,67 x 1,21). Het gehuurde pand Van der Hoopstraat bleek uitstekend geschikt, maar vergde mede door zijn omvang

Raadsvoorstel - Nacalculatie Gedeeltelijke Verplaatsing iederz t b v OV bureau

een hogere investering dan de beschikbare financiële ruimte. Er is in het proces nadrukkelijk op gestuurd binnen de financiële kaders te blijven. Daarbij zijn uit efficiëntieoverwegingen een aantal werkzaamheden, die voor 2015 op de planning stonden in het kader van planmatig onderhoud van het pand Peizerweg betrokken bij het traject 'Gedeeltelijke Verplaatsing iederz'. De kosten van deze werkzaamheden zijn bepaald op afgerond € 145.000,- en komen ten laste kwamen van het reguliere onderhoudsbudget. In onderstaand overzicht is een en ander weergegeven.

Verschillenanalyse Gedeeltelijke Verplaatsing iederz		Ruwe raming excl. btw	taakstelling incl. btw	feitelijk
1.	Peizerweg	670.000	810.700	803.565
	Uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden			-145.204
	Kosten Halvering Peizerweg 128			658.361
2.	Van der Hoopstraat	onbekend	436.300	588.093
Totale Kosten 'Gedeeltelijke Verplaatsing iederz'			1.247.000	1.246.454

8. Afwikkeling meer- en minderwerk

Zie onder 7. Verschillenanalyse.

9. Handelwijze t.a.v. onder- en overschrijdingen

Omdat er geen adequate voorcalculatie kon worden opgezet, is er ook geen materiaal om onder- en overschrijdingen te constateren. Er is met name gestuurd op snelheid en op het overall beschikbare budget.

10. Fiscale aspecten

Uiteraard is bij de verkooptransactie op gebruikelijke wijze de verschuldigde btw afgedragen. Onderzocht wordt nog of onderdelen van de verplaatsingskosten – gelet op het bedrijfsmatige karakter van de iederz-activiteiten – in aanmerking kunnen komen voor btw-verrekening. De kans op acceptatie van een gedeeltelijke verrekening wordt niet groot geacht. Daarnaast is de financiële betekenis van deze eventuele verrekening beperkt en daarmee onvoldoende reden om de opstelling van de nacalculatie uit te stellen.

Raadsvoorstel - Wijziging Afstemmingsverordening Participatiewet IOAW en ...

Raadsvoorstel

Onderwerp **Wijziging Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015**
Registratienr. 5487441 Steller/telnr. Jaap.Hettinga/ 54 46 Bijlagen 1

Classificatie

Vertrouwelijk

Portefeuillehouder

Gijsbertsen

Raadscommissie
W&I

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de Verordening tot wijziging van de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 vast te stellen en in werking te laten treden op 1 april 2016;
- II. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeenteblad.

Samenvatting

Dit voorstel voorziet in een aanpassing van de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015:

Deze verordening is op 1 mei 2015 in werking getreden. Aangezien op dat moment de discussie over de aard, wijze en mate van inzet van de wettelijke tegenprestatie toen nog moest plaatsvinden, ontbrak het in de verordening aan een mogelijkheid om een maatregel op te leggen. Het zou immers vreemd zijn om die mogelijkheid op te nemen, terwijl de formele verplichting nog niet bestond.

Inmiddels is per 1 juli 2015 de Verordening tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 in werking getreden. Het lag ook al in de bedoeling om de Afstemmingsverordening op dat onderdeel nog aan te passen. Terecht overigens heeft de inspectie van SZW, die in het najaar van 2015 onderzoek heeft gedaan naar de rechtmatigheid van onze verordening tegenprestatie, opgemerkt dat het in de Afstemmingsverordening ontbreekt aan een bepaling die voorziet in het treffen van een maatregel als een persoon de verplichting tot tegenprestatie niet nakomt. Groningen kent als beleid dat alleen in bepaalde gevallen een tegenprestatie kan worden opgelegd als uiterste activeringsmiddel. De onderhavige wijzigingsverordening herstelt de ommissie.

B&W-besluit d.d.: 2 februari 2016

Raadsvoorstel - Wijziging Afstemmingsverordening Participatiewet IOAW en ...

Aanleiding en doel

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden waarin de Wet werk en bijstand is opgegaan. Met ingang van 1 mei 2015 is de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 in werking getreden. Daarin is toen geen bepaling opgenomen over het niet nakomen van de verplichting tot het verrichten van een tegenprestatie. Dat kon toen ook niet, omdat de (politieke) discussie rond de tegenprestatie in het kader van de brede maatschappelijke participatie (nog) niet was afgerond en de inhoud van de verordening over de tegenprestatieverplichting niet vast stond.

De Verordening tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 is per 1 juli 2015 in werking getreden. In verband hiermee moet de bestaande ommissie in de Afstemmingsverordening nog worden weggewerkt. Dit stond al op de rol. Intussen had ook de inspectie van SZW, die onderzoek heeft gedaan naar de inhoud, reikwijdte en rechtmatigheid van de verordeningen betreffende de tegenprestatie in de gemeenten, terecht een opmerking gemaakt over het feit dat de Afstemmingsverordening van de gemeente Groningen nog geen koppeling kende met de verordening Tegenprestatie, te weten dat een verwijzing naar artikel 9, eerste lid, onderdeel c van de Participatiewet en artikel 37, eerste lid, onderdeel f van de IOAW en de IOAZ daarin ontbreekt. Dit voorstel voorziet hierin.

In de praktijk zal niet veel veranderen. Immers de gemeente zal alleen in uiterste gevallen een tegenprestatie (kunnen) opleggen, namelijk als uiterste activeringsmiddel. In die gevallen is het noodzakelijk dat een maatregel tot de mogelijkheden behoort als een persoon, ook na stevige gesprekken, daaraan verwijtbaar niet wil voldoen. Een verplichting opleggen zonder sanctie als je die verplichting niet nakomt is een "loze" verplichting.

Als het komt tot een dergelijke afstemming dan voorzien de artikelen 6 en 7 van de Afstemmingsverordening in een korting op de uitkering van 10% gedurende 1 maand.

Kader

Artikelen 8, 8a, 9 lid 1 c en 18 van de Participatiewet, artikelen 35 en 37, lid 1 f van de IOAW en IOAZ en de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015

Argumenten en afwegingen

Het voorstel voorziet in een aanpassing van de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015. In de artikelen 6 en 7 van de Afstemmingsverordening wordt een onderdeel, onder de noemer van 'tweede categorie' toegevoegd. De voorbeeldverordening van Stimulansz adviseert ook deze kwalificatie. Die komt overeen met bijvoorbeeld de verplichting dat iemand voldoende moet solliciteren (Participatiewet) of moet meewerken aan een onderzoek naar arbeidsmogelijkheden (IOAW/IOAZ). Overtreding van dit voorschrift leidt dan in beginsel tot een maatregel van 10% gedurende 1 maand.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

N.v.t.

Financiële consequenties / Overige consequenties

N.v.t.

Vervolg

De wijzigingsverordening wordt officieel bekend gemaakt.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

BIJLAGE

-ontwerp-

Verordening tot wijziging van de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015

De raad van de gemeente Groningen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van ... februari 2016;

gelet op artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel a, en 9, eerste lid, onderdeel c van de Participatiewet, artikel 35 en 37, eerste lid, onderdeel f van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en artikel 35 en 37, eerste lid, onderdeel f van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

BESLUIT:

vast te stellen de volgende Verordening tot wijziging van de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015.

Artikel I Wijziging Beleidsregels

De Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 wordt als volgt gewijzigd.

A. Aan artikel 6, onderdeel b wordt een subonderdeel toegevoegd dat luidt als volgt:

5° het niet of onvoldoende verrichten van een door het college opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel c, van de Participatiewet;

B. Aan artikel 7, onderdeel b wordt een subonderdeel toegevoegd dat luidt als volgt:

3° het niet of onvoldoende verrichten van een door het college opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onderdeel f, van de van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 37, eerste lid, onderdeel f, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen.

Raadsvoorstel - Wijziging Afstemmingsverordening Participatiewet IOAW en ...

Artikel II Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 april 2016.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van ... maart 2016

De voorzitter

De griffier

.....

.....

Raadsvoorstel - Wijziging Afstemmingsverordening Participatiewet IOAW en ...

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
<p>Artikel 6, onderdeel b</p> <p>b. tweede categorie</p> <p>1° het niet of onvoldoende meewerken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak als bedoeld in artikel 44a van de Participatiewet;</p> <p>2° het onvoldoende nakomen van verplichtingen als bedoeld in de artikelen 9, eerste lid, of 55 van de Participatiewet, voor zover het gaat om een belanghebbende jonger dan 27 jaar, gedurende vier weken na een melding als bedoeld in artikel 43, vierde en vijfde lid, van de Participatiewet, voor zover deze verplichtingen niet worden genoemd in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet;</p> <p>3° het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken de verplichtingen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b, van de Participatiewet niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder als bedoeld in artikel 9a, eerste lid, van de Participatiewet;</p> <p>4° het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen in de gemeente van inwoning voor zover dit niet voortvloeit uit een gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet.</p>	<p>Artikel 6, onderdeel b</p> <p>b. tweede categorie</p> <p>1° het niet of onvoldoende meewerken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak als bedoeld in artikel 44a van de Participatiewet;</p> <p>2° het onvoldoende nakomen van verplichtingen als bedoeld in de artikelen 9, eerste lid, of 55 van de Participatiewet, voor zover het gaat om een belanghebbende jonger dan 27 jaar, gedurende vier weken na een melding als bedoeld in artikel 43, vierde en vijfde lid, van de Participatiewet, voor zover deze verplichtingen niet worden genoemd in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet;</p> <p>3° het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken de verplichtingen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b, van de Participatiewet niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder als bedoeld in artikel 9a, eerste lid, van de Participatiewet;</p> <p>4° het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen in de gemeente van inwoning voor zover dit niet voortvloeit uit een gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet;</p> <p>5° het niet of onvoldoende verrichten van een door het college opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel c, van de Participatiewet.</p>

Raadsvoorstel - Wijziging Afstemmingsverordening Participatiewet IOAW en ...

<p>Artikel 7, onderdeel b</p> <p>tweede categorie:</p> <p>1° het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling;</p> <p>2° het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken de verplichtingen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onderdeel e, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 37, eerste lid, onderdeel e, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder als bedoeld in artikel 38, eerste lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 38, eerste lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;</p>	<p>Artikel 7, onderdeel b</p> <p>b. tweede categorie:</p> <p>1° het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling;</p> <p>2° het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken de verplichtingen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onderdeel e, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 37, eerste lid, onderdeel e, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder als bedoeld in artikel 38, eerste lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 38, eerste lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;</p> <p>3° het niet of onvoldoende verrichten van een door het college opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onderdeel f, van de van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 37, eerste lid, onderdeel f, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;</p>
--	--

Bijlage - Lijst ingekomen collegebrieven W&I maart 2016

Lijst van ingekomen collegebrieven voor de raadscommissie Werk en Inkomen van 16 maart 2016

Nr.	Onderwerp	Ontvangen d.d.	Advies	opmerkingen
1	Strategische verkenning toekomst GAE (Groninger Airport Eelde)	5-1-2016	t.k.n.	
2	Begroting 2016 Groninger Airport Eelde NV	5-1-2016	t.k.n.	
3	Innovatie schuldhulpverlening voortzetting pilot 2016 (voortgang openstaande motie Goede Gieren)	8-1-2016	t.k.n.	
4	Stand van zaken afspraakbanen arbeidsmarktregio Groningen	29-1-2016	t.k.n.	
5	Beantwoording motie Decentralisaties en Healthy Ageing	4-2-2016	t.k.n.	
6	Conferentie Building The Future of Health	12-2-2016	t.k.n.	
7	Uitvoering G-Kwadraat 2016 op hoofdlijnen	18-2-2016	t.k.n.	
8	Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015	25-2-2016	bespreken	B.1
9	Burgerinitiatief stichting MIES - <i>wensen en bedenkingen</i>	26-2-2016	bespreken	B.2
10	Reactie op rapport Rekenkamercommissie over het Armoedebeleid	9-3-2016	bespreken	B.1

9-3-2016

Raadsvoorstel - Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie

Raadsvoorstel

Onderwerp **Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie**
Registratie **5565012** Steller/teln Peter Kommerij / 7727 Bijlagen 2

Classificatie

Portefeuillehouder Vertrouwelijk (bij gebruik van persoonsgegevens)
Raadsclie W&I

De raad besluit

- I. De volgende aanbevelingen uit het onderzoeksrapport Armoedebeleid van de Rekenkamercommissie over te nemen en het college van B&W te verzoeken invulling te geven aan deze aanbevelingen:
 1. Preciseer welke maatschappelijke effecten de gemeente met het armoedebeleid wil realiseren.
 2. Koppel de informatievoorziening en monitoring aan de scherper geformuleerde beoogde effecten. Zorg dat inzichtelijk is of de beoogde doelen gerealiseerd worden en in welke mate het beleid effectief is.
 3. Versterk de aandacht voor preventie in het armoedebeleid: zet naast vangnet, vliegwiel en verbinden ook in op voorkomen als vierde pijler in het armoedebeleid.
 4. Versterk de outreachende en integrale manier van werken in de uitvoering van het armoedebeleid. Zet in op maatwerk volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur.
 5. Versterk de samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke organisaties door de goede bilaterale samenwerking uit te bouwen naar sterke netwerksamenwerking.
-

Samenvatting

De Rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan naar het gemeentelijk armoedebeleid. Zowel college van B&W als raad hebben de afgelopen jaren veel aandacht besteed aan het armoedebeleid. Het aantal mensen in de doelgroep is in Groningen dan ook relatief groot. Uit het onderzoek komt naar voren dat het voor de raad en het college lastig te beoordelen is of het beleid wel of niet een succes is, omdat van tevoren niet duidelijk is aangegeven welke effecten met het beleid behaald dienen te worden. Een van de doelen is om mensen die niet participeren wel mee te laten doen in de samenleving. Maar de gemeente weet niet, zo blijkt uit het onderzoek, wie de groep mensen is die niet participeert. Het onderzoek heeft geleid tot een aantal aanbevelingen die de rekenkamercommissie met dit voorstel aan de raad voorlegt.

Raadsvoorstel - Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie

Aanleiding en doel

De Rekenkamercommissie heeft gekozen voor het onderwerp armoedebeleid omdat er veel verschillende projecten zijn opgezet ter uitvoering van het armoedebeleid. Maar is de doelgroep als geheel wel gediend bij al deze trajecten? Wat levert het eigenlijk op? En vallen er mensen buiten de boot hierdoor? Met dit soort vragen is het onderzoek van start gegaan.

Kader

Nvt

Argumenten en afwegingen

De Rekenkamercommissie komt in zijn onderzoek tot de conclusie dat de gemeente geen zicht heeft op de effecten van het armoedebeleid en ook dat het deel van de doelgroep dat nu niet of onvoldoende participeert in de samenleving niet in beeld is. Het beleid van de gemeente is sterk aanbodgericht en burgers kennen het aanbod lang niet altijd. Bovendien wijst de gemeente daar ook nog onvoldoende op. Verder werkt de gemeente samen met veel organisaties en instellingen ter realisering van het armoedebeleid. Bilateraal is de samenwerking de laatste jaren zeker verbeterd, maar verdere samenwerking kan nog meer opleveren. Waar de gemeente al een outreachende aanpak hanteert, dus de burger actief opzoekt en een passend aanbod doet, is er sprake van een positief effect op het gebruik maken van de regelingen. Voor het overige wordt verwezen naar het onderzoeksrapport en de aanbiedingsbrief die in de bijlage bij dit rapport zijn opgenomen.

Het onderzoek leidt tot de volgende aanbevelingen:

1. Preciseer welke maatschappelijke effecten de gemeente met het armoedebeleid wil realiseren.
2. Koppel de informatievoorziening en monitoring aan de scherper geformuleerde beoogde effecten. Zorg dat inzichtelijk is of de beoogde doelen gerealiseerd worden en in welke mate het beleid effectief is.
3. Versterk de aandacht voor preventie in het armoedebeleid: zet naast vangnet, vliegwielen en verbind ook in op voorkomen als vierde pijler in het armoedebeleid.
4. Versterk de outreachende en integrale manier van werken in de uitvoering van het armoedebeleid. Zet in op maatwerk volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur.
5. Versterk de samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke organisaties door de goede bilaterale samenwerking uit te bouwen naar sterke netwerksamenwerking.

Financiële consequenties

nvt

Vervolg

Het College van B&W heeft onlangs een uitvoeringsplan armoedeprojecten naar de raad gestuurd. De raad zou het uitvoeringsplan en het rapport van de Rekenkamercommissie in dezelfde vergadering kunnen bespreken. Verder bestaat de afspraak dat het college van B&W via de voortgangsrapportages de raad informeert over de voortgang van de uitvoering van de door de raad vastgestelde aanbevelingen. Via deze rapportages kan de raad de stand van zaken volgen.

Namens de rekenkamercommissie,

Peter Kommerij,
Secretaris.

Afgehandeld en naar
archief

Paraaf

Datum

2

Raadsvoorstel - Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie

REKENKAMERCOMMISSIE

Onderwerp Onderzoeksrapport Armoedebeleid

Aan de raadsleden van de Gemeente Groningen
Postbus 20.001
9700 PB GRONINGEN

Telefoon 050 367 77 27 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk 5549305
Datum 23-02-2016 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden we u het rapport naar aanleiding van het onderzoek Armoedebeleid aan. Dit rapport is het resultaat van een onderzoek dat de Rekenkamercommissie de afgelopen vier maanden heeft laten uitvoeren door onderzoeksbureau Partners + Pröpper.

Over armoede en het armoedebeleid heeft uw raad recent diverse keren gesproken. Dat is begrijpelijk want het gaat hier om een thema waar relatief veel Stadgers dagelijks mee te maken hebben, helaas. Eind vorig jaar kopte de Volkskrant nog: "Groningen een van de armste grote steden in Nederland". Het is een hardnekkig probleem dat niet van gisteren op vandaag is ontstaan en zeker niet van vandaag op morgen is opgelost. De armoede-aanpak hangt samen met een breed scala aan beleidsthema's die op de problematiek rond armoede betrekking hebben. Of het nu gaat om onderwijs, zorg of economisch beleid, al die beleidsvelden proberen (ook) bij te dragen aan de verbetering van de positie van mensen die onder de doelgroep van het armoedebeleid vallen.

De afgelopen tijd heeft het college van B&W nieuw armoedebeleid gepresenteerd. Ook zijn er evaluaties uitgebracht zoals de Armoedemonitor en de evaluatie van bureau Onderwijs en Statistiek. Waarom dan toch een onderzoek van de Rekenkamercommissie? Het college heeft ervoor gekozen om de veronderstelde doelgroep nauw te betrekken bij de uitvoering van het beleid. Dat heeft mede geleid tot een fors aantal projecten waarmee gepoogd wordt om aan de mensen uit de doelgroep ondersteuning te bieden voor het bieden van een vangnet, het leggen van verbinding tussen de doelgroep en de samenleving als geheel en het zorgen voor een vliegwiel. Daaronder wordt verstaan het zetten van eerste stappen naar zelfredzaamheid en economische zelfstandigheid met de focus op wat mensen wél kunnen. Door die aanpak met een flink aantal projecten werd de RKC getriggerd: is de doelgroep als

Volgvel 2

geheel daarmee eigenlijk wel gediend? En heeft de gemeente die doelgroep goed in beeld? Zijn burgers op de hoogte van de mogelijkheden die de gemeente biedt? Op welke wijze worden burgers ondersteund door de gemeente? Gaat het beoogde vliegwiel ook draaien door deze aanpak? De RKC heeft vastgesteld dat de discussies in de raad met het college veel gaan over de uitvoering van beleid, dus met name over de verschillende projecten. De hiervoor gestelde vragen komen nauwelijks aan de orde en met die vragen is het onderzoek van start gegaan.

Naast gesprekken met ambtenaren en betrokken organisaties zijn er in totaal 11 diepte-interviews gehouden met mensen uit de doelgroep. Hiermee is geprobeerd een beeld te geven van de diverse situaties en oorzaken waardoor mensen tot de doelgroep horen, hoe zij het beleid ervaren en waar ze behoefte aan hebben. Deze input is vervolgens gebruikt in de gesprekken met beleids- en uitvoerende ambtenaren en mensen van betrokken maatschappelijke organisaties.

Op basis van het onderzoek komt de RKC tot een tweetal hoofdconclusies. De eerste heeft betrekking op de grondslag van het gevoerde beleid, de tweede vloeit daar uit voort en heeft betrekking op de uitvoering van dat beleid.

1. De gemeente hanteert een tweeledige definitie van armoede. Die definitie heeft een financiële component (te weinig inkomen) en een burgerschapscomponent (te weinig participatie). Er is in het beleid zeker aandacht voor armoede die niet in geld is uit te drukken (al gaat 90% van het beschikbare geld naar het verlenen van financiële bijstand / inkomensondersteuning) maar de bijbehorende groep niet-participerende burgers heeft de gemeente niet goed in beeld. Ook is niet bekend wat de oorzaken zijn dat mensen niet of onvoldoende participeren.
2. Het beleid van de gemeente dat op die tweede groep is gericht, is bovendien sterk aanbodgericht. Als burgers het aanbod niet kennen (en dat blijkt vaak het geval) en de gemeente daar ook niet op wijst in concrete situaties, dan hebben de getroffen maatregelen dus ook geen effect (het vliegwiel gaat niet draaien). De gemeente zal er dus alles aan moeten doen om die groep in beeld te krijgen, wil er sprake zijn van doeltreffend beleid.

Verder leidt het onderzoek tot de volgende bevindingen:

- Bij de uitvoering van het armoedebeleid werkt de gemeente samen met veel aanverwante organisaties. De bilaterale samenwerking is de afgelopen jaren verbeterd, zo blijkt uit het onderzoek, maar door het vormen van een krachtige netwerksamenwerking kan er nog meer gerealiseerd worden.
- Door de nadruk op handhaving voelt een deel van de doelgroep zich belemmerd om stappen te zetten richting activering en/of arbeidsmarkt. Respondenten geven aan bang te zijn gekort te worden op hun uitkering.

·
·
·

Volgvel 3

- Mensen die net boven 110% van het sociaal minimum vallen en dus geen gebruik van de regelingen kunnen maken, vinden het onrechtvaardig dat zij niet voor steun in aanmerking komen.
- Van de projecten die worden uitgevoerd in het kader van het vliegwieleffect wordt geconstateerd dat een outreachende aanpak, waarbij de gemeente de desbetreffende groep actief benadert, een positief effect heeft op het gebruik van regelingen.
- De gemeenteraad wordt goed meegenomen in het armoedebeleid, maar het ontbreken van nastreefbare resultaten en maatschappelijke effecten maakt het voor de raad wel lastig om een oordeel uit te spreken over het succes of falen van het armoedebeleid als geheel. Dat leidt er mogelijk toe dat er relatief veel over details en concrete projecten wordt gesproken.

Aanbevelingen

In het rapport zijn een vijftal aanbevelingen opgenomen met een nadere toelichting. Deze richten zich op de volgende aspecten: er dienen scherpere doelstellingen (meetbaar en nastreefbaar) te worden geformuleerd over wat de gemeente met het armoedebeleid wil bereiken. Om na te kunnen gaan of de doelen echt bereikt worden is het van belang om de informatie die wordt verzameld over het beleid te richten op die effecten. Daarmee wordt het beleid beter controleerbaar voor de raad. De gemeente moet een beter beeld zien te krijgen van de groep niet-participerende burgers en van de oorzaken waarom ze niet goed participeren. Als de gemeente dat beeld beter heeft, dan kunnen ook de projecten daar beter op afgestemd worden. De outreachende manier van werken en het meer integraal aanbieden van de maatregelen aan de doelgroep werken goed en dienen verder versterkt te worden. Dan kunnen meer mensen uit de doelgroep (in den brede) baat hebben bij het aanbod en de aanpak van de armoede. Ook bij het voorkomen van armoede door middel van vroegsignalering en door voorlichting en ondersteuning van risicogroepen kan die outreachende aanpak een belangrijke rol spelen, naast de aanpak die de gemeente nu al hanteert met het geven van voorlichting op scholen. De samenwerking tussen de gemeente en maatschappelijke organisaties is op zich goed, maar met een sterke netwerksamenwerking kan er ten behoeve van de doelgroep nog meer worden bereikt.

Bestuurlijk wederhoor

In het kader van bestuurlijk wederhoor is met de verantwoordelijk wethouder, dhr. Gijsbertsen, over het conceptrapport gesproken. De belangrijkste punten die zijn besproken vindt u in de bijlage bij deze brief. De wethouder benadrukte in dat gesprek met name dat het nog niet zo makkelijk is om vooraf te kunnen bepalen wanneer, bij welke resultaten het beleid succesvol is en achteraf te meten of dit daadwerkelijk zo is. Verder is de nadere uitwerking van het beleid nog volop gaande, hij wees in dat verband ook op het dienstverleningsplan dat in maart naar de raad gezonden zal worden. Het beter in beeld brengen van de doelgroep hoort zeker nog tot de uitdagingen, aldus de wethouder. Verder kondigde hij aan ook zelf nog een schriftelijke reactie op het rekenkamerrapport naar de raad te zullen sturen.

•
•
•

Raadsvoorstel - Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie

Volgvel 4

Tot slot

We zien de behandeling van het rekenkamerrapport in de raadscommissie en raad met veel belangstelling tegemoet. Het is aan u als raadsleden om te oordelen of u de aanbevelingen uit het rapport wilt overnemen, om mede op basis daarvan meer grip te krijgen op het armoedebeleid en dan vooral de te behalen resultaten daarvan. Uiteraard is de Rekenkamercommissie graag bereid tot een nadere uitleg en het beantwoorden van vragen over dit onderzoek.

Met vriendelijke groet,
namens de Rekenkamercommissie,

W.R. Zuurbier,
Voorzitter.

•
•
•

Volgvel 5

BIJLAGE

Gesprek met wethouder Gijsbertsen over rapport armoedebeleid in het kader van bestuurlijk wederhoor (Rekenkamercommissie 9 februari 2016, oude B&W-kamer stadhuis)

RKC-voorzitter Werner Zuurbier heet de wethouder en twee ambtenaren van harte welkom. Het gaat er bij bestuurlijk wederhoor om wat de wethouder vindt van het rapport voordat het wordt aangeboden aan de raad. Er komen een aantal aandachtspunten voorbij:

Doelen en indicatoren en aantal projecten:

- De wethouder geeft aan dat hij over de doelen en indicatoren van het beleid ook met de raad het debat heeft gevoerd. De vraag aan de RKC is een beetje hoever we daarin moeten gaan? Kijken of het kindpakket helpt bij een goede startpositie van het betreffende kind op de arbeidsmarkt? Dat is haast niet te doen.
- RKC: begrijpt dat daar een grens aan zit, maar iets meer informatie over waarom projecten worden uitgevoerd, welke keuze daar achter zit, is wel heel prettig. Er zijn nu 70 projecten voor het armoedebeleid, maar waarom 70? Waarom juist die, waarom niet 40 of 30 andere? Het is niet altijd duidelijk voor welk deel van de doelgroep deze projecten zijn bedoeld en wat ze moeten opleveren.
- Wethouder: Over de resultaten proberen we aan de raad cijfers te geven, maar de RKC lijkt te gaan voor maatschappelijke resultaten en dat is wellicht wat te hoog gegrepen.
- RKC: het gaat ons meer om een nadere duiding: wat is armoede verlichten, wat verstaan we daaronder? En hoe dragen de projecten bij aan de doelstellingen voor de verschillende groepen binnen de doelgroep? Dat kan wat helderder omschreven worden. Dat er 400 kinderen worden bereikt via stichting Leergeld is mooi, maar iets meer uitleg over waarom dit een goede maatregel is en waar dit aan moet bijdragen is dan heel verhelderend.

Armoedebeleid en vertaling in de praktijk:

- Wethouder: Er zijn allerlei beleidsterreinen die samenhangen met het armoedebeleid en die de doelgroep proberen te helpen, dat loopt uiteen van zorg tot economisch beleid. Met het armoedebeleid proberen we verlichting te bieden en de verbinding te maken met andere beleidsterreinen zodat de doelgroep ook daar toegang toe heeft/krijgt en kan aanhaken. Met het armoedebeleid is ook aansluiting gezocht bij wat de mensen uit de doelgroep zelf willen. Dat is ook een strategische keuze geweest: laat de ideeën uit de samenleving en uit de doelgroep zelf komen.
- RKC: vindt dat de groepen binnen de doelgroep onvoldoende helder in beeld zijn en de vraag is dan of de maatregelen in voldoende mate zijn afgestemd op de behoeften van de diverse groepen. In feite staat in dit onderzoek de tweede onderzoeksvraag centraal: "Op welke manier heeft de gemeente de uitvoering georganiseerd en sluit dit goed aan op de doelen?" Voor een goed zicht op de

•
•
•

Volgvel 6

uitvoering is het wel nodig om de doelgroep goed in beeld te hebben en te weten uit welke subgroepen de doelgroep bestaat. Volgens de RKC is dat wat er ontbreekt. Nu is het een beetje toevallig of je in aanmerking komt voor een regeling. Het beleid is grotendeels aanbodgericht en daardoor wordt niet iedereen uit de doelgroep bereikt. De gemeente wijst ook niet in alle gevallen op het aanbod en daardoor worden de gewenste effecten niet bereikt.

- Wethouder: wijst in dit laatste geval op het plan van aanpak dienstverlening, hij is benieuwd in welke mate dit een antwoord geeft op de door de RKC gestelde vragen.
- RKC: Verder wordt er met het armoedebeleid ingezet op armoedeverlichting en op participatie. De gemeente heeft voor het grootste deel goed zicht op de groep die een financieel steuntje in de rug kan gebruiken (de groep met maximaal 110% van het sociaal minimum), maar niet op de groep die baat / behoefte heeft aan participatie.
- Wethouder: met de opmerkingen over het beter in beeld brengen van de doelgroep ben ik het wel eens. Daar wordt ook aan gewerkt. Maar ondertussen zijn we werkende weg wel begonnen samen met de doelgroep, van tevoren kun je niet al dat soort dingen weten.

Ambitie armoedebeleid:

- RKC: Op diverse plaatsen, dat blijkt ook uit de citaten die in het onderzoek zijn gebruikt, lijkt de ambitie van de gemeente groter dan waar te maken is, bijv. als het gaat om "Armoede de stad uit" of over het vliegwieleffect voor de hele doelgroep. De norm die gehanteerd is voor dit onderzoek is tenslotte niet door de RKC zelf bedacht, die is ontleend aan de stukken.
- Wethouder: Als het gaat om de activiteiten tav het vliegwiel wat smarter en verificiebaarder te maken, dan kan ik daar inkomen. Met dat soort zaken kunnen we aan de slag, ook door O&S mensen uit de doelgroep zelf te laten vragen. Maar "Armoede de stad uit" als doelstelling hebben we nooit beweerd.

Benchmark:

- Wethouder: Interessant te weten is wat andere gemeenten eigenlijk doen op dit gebied, een benchmark oid zou erg kunnen helpen om te weten waar we staan en wat we van andere gemeenten kunnen leren.
- RKC: over een benchmark hebben we het gehad met de onderzoekers en qua tijd en ook gezien de reikwijdte van dit onderzoek is dat niet gelukt daarover iets op te nemen.

De voorzitter bedankt de wethouder en de ambtenaren voor dit gesprek. Het verslag dat hiervan zal worden gemaakt wordt voorgelegd ter goedkeuring. De wethouder kondigt aan ook nog met een schriftelijke reactie te komen. Verder wordt van beide kanten uitgesproken dat het goed is om 'n gesprek te voeren, dat geeft over en weer ook meer duidelijkheid en begrip.

•
•
•

Eindrapport

***Evaluatie armoedebeleid van
gemeente Groningen***

Rekenkamercommissie Groningen
Februari 2016

PARTNERS⁺PRÖPPER
DENKERS EN DOENERS VOOR DE PUBLIEKE ZAAK

Colofon

Dit onderzoeksrapport is opgesteld in opdracht van de Rekenkamercommissie Groningen. Het onderzoek is uitgevoerd door drie onderzoekers van onderzoeks- en adviesbureau Partners+Pröpper: Remco Smulders MSc, dr. Igno Pröpper en drs. Bart Litjens. Met medewerking van Joost Gerrits MSc.

PARTNERS+PRÖPPER
DENKERS EN DOENERS VOOR DE PUBLIEKE ZAAK

Leeswijzer

Hoofdstuk 0: De Kern bevat naast deze inleiding de conclusies en aanbevelingen. Dit deel bevat de belangrijkste resultaten van het onderzoek.

De hoofdstukken 1 tot en met 5: bevatten de onderbouwing van De Kern. De lezer die meer verdieping zoekt kan hier de onderbouwing lezen van de conclusies. De hoofdstukken zijn gestructureerd aan de hand van de verschillende blokken uit het evaluatiemodel (figuur 0.1):

- 1 De opgave en het beleid
- 2 Organisatie en uitvoering van regelingen en projecten
- 3 Coproductie en samenwerking
- 4 Resultaten
- 5 Sturing en controle door de raad

Bijlagen 1 t/m 4 bevatten de volledige onderzoeksopzet, beschrijvingen van de situaties en ervaringen van de in het onderzoek gesproken cliënten enquête, een overzicht van de gemeentelijke regelingen en projecten en de bronnen- en respondentenlijst. Dit is voor de lezer die de volledige achtergrondinformatie van het rapport tot zich wil nemen.

Inhoudsopgave

o	De Kern	1
o.1	Inleiding	1
o.2	Conclusies	4
o.3	Aanbevelingen	5
1	De opgave en het beleid	8
1.1	Definitie, doelgroep en opgave	8
1.2	Armoedebeleid van gemeente Groningen	11
1.3	Doelen Groningse armoedebeleid	14
1.4	Indicatoren voor succes	16
1.5	Relatie met andere beleidsterreinen	17
2	Organisatie en uitvoering van regelingen en projecten	18
2.1	Interventierepertoire	18
2.2	Organisatie van de uitvoering	21
3	Coproductie en samenwerking	26
4	Resultaten	29
5	Sturing en controle door de raad	34
5.1	Betrokkenheid raad bij kaderstelling	34
5.2	Informatievoorziening over uitvoering en resultaten	35
5.3	Actief sturen en politieke keuzes maken	36
Bijlage 1	Onderzoeksopzet	37
Bijlage 2	Beschrijving situaties en ervaringen cliënten	42
Bijlage 3	Interventierepertoire uit het armoedebeleid	53
Bijlage 4	Bronnen- en respondentenlijst	56

o De Kern

o.1 Inleiding

Aanleiding onderzoek

De Rekenkamercommissie Groningen heeft een onderzoek uit laten voeren naar het armoedebeleid van de gemeente. Armoede is politiek en maatschappelijk een zeer actueel thema in de gemeente Groningen. In Nederland heeft Groningen na Amsterdam en Rotterdam relatief gezien de meeste huishoudens die rond moet komen met een laag inkomen. De financiële en economische crisis van de afgelopen jaren heeft er voor gezorgd dat de armoedeproblematiek verder gegroeid is.

Deze ontwikkeling is ook binnen de gemeente Groningen niet onopgemerkt gebleven. In 2012 stelde de gemeenteraad de visienota en kadernota 'Samen actief tegen armoede' vast. Deze nota's werden eind 2014 opgevolgd door 'Perspectief. Actieplan tegen de armoede 2015-2018'. Het budget dat de gemeente inzet voor de bestrijding van armoede is de afgelopen jaren verhoogd naar ruim €14 miljoen.

Doel onderzoek

De Rekenkamercommissie wil met het onderzoek het volgende realiseren:

- 1 inzicht in de armoedeopgave van Groningen in termen van problematiek, oorzaken en gevolgen.
- 2 zicht op de uitvoering en (voor zover mogelijk) de resultaten van het Groningse armoedebeleid en verklarende factoren hiervoor.
- 3 lessen en aanbevelingen voor de toekomstige aanpak van het armoedevraagstuk.

Vraagstelling

Vijf onderzoeksvragen stonden centraal in het onderzoek. Onder een aantal van deze vragen hangen ook verschillende subvragen (zie hiervoor de volledige onderzoeksopzet in bijlage 1).

A - VOORWAARDEN

- 1 Hoe heeft de gemeente de armoedeproblematiek vertaald naar een definitie van het probleem, een kader voor beleid en een doorvertaling in concrete doelen?
- 2 Op welke manier heeft de gemeente de uitvoering georganiseerd en sluit dit goed aan op de doelen?
- 3 Welke beleving hebben het 'brede' werkveld (sociale wijkteams en aangehaakte organisaties) en betrokken maatschappelijke organisaties (voedselbank, kerken, verenigingen) van de toegevoegde waarde van het armoedebeleid – onder andere voor hun eigen werk?

B - RESULTATEN

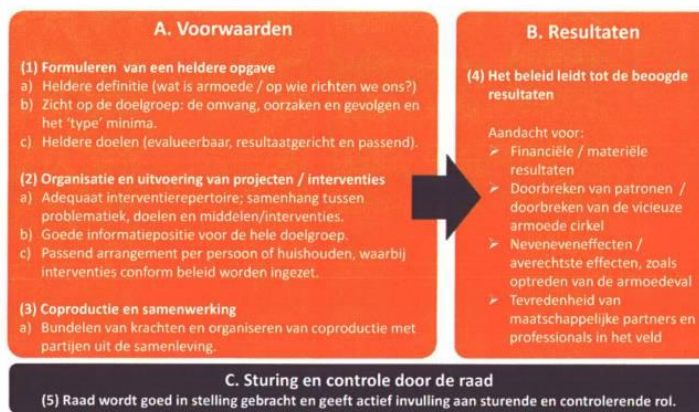
- 4 Wat zijn de resultaten van het armoedebeleid?

C – STURING EN CONTROLE DOOR DE RAAD

- 5 Hoe wordt de gemeenteraad in stelling gebracht en geeft deze invulling aan de kaderstellende (sturing) en controlerende (evaluatie) rol op het gebied van armoedebeleid: heeft de raad grip op de armoedebelemmeringen?

Evaluatiemodel

Om bovenstaande vragen gericht te kunnen beantwoorden zijn een normenkader en evaluatiemodel opgesteld. Het volledige normenkader is terug te vinden in bijlage 1. In onderstaand evaluatiemodel zijn de belangrijkste normen kort weergegeven. De normen 1 tot en met 5 sluiten aan op de onderzoeksvragen 1 tot en met 5.

Figuur 0.1: Evaluatiemodel.

Onderzoeksaanpak

Kenmerkend voor de onderzoeksaanpak is dat we na een eerste oriëntatie op het gemeentelijke beleid, de situatie en ervaringen van minima centraal hebben gesteld in de verdiepende fase. De onderzoekers hebben diepte-interviews uitgevoerd met 11 minima uit de stad. Deze groep is als volgt tot stand gekomen:

- 2 cliënten zijn aangedragen door medewerkers van de gemeente; zij hebben meegedraaid in één van de projecten uit het armoedebeleid.
- Voor het selecteren van de overige minima is een aselecte steekproef getrokken uit het cliëntenbestand. Het gemeentelijke Serviceteam (dat minima belt om hen te informeren over regelingen en projecten) heeft aan de cliënten uit deze steekproef de vraag voorgelegd of zij wilden meewerken aan een gesprek in het kader van het rekenkameronderzoek. Naar aanleiding hiervan is met 7 cliënten gesproken.
- Na het interviewen van deze groep van 9 cliënten, bleek dat gezinnen met kinderen nog nauwelijks vertegenwoordigd waren. Aangezien armoede bij kinderen een belangrijk aandachtspunt is in het armoedebeleid van Groningen, hebben de onderzoekers het Serviceteam gevraagd om aan moeders met kinderen

de vraag voor te leggen of zij mee wilden werken. Naar aanleiding hiervan zijn nog 2 cliënten geïnterviewd.

De ervaringen van de cliënten vormden de basis voor de groepsgesprekken in de verdiepende fase met beleidsmakers, uitvoerders en maatschappelijke organisaties. Hierin is op basis van deze ervaringen doorgesproken over het armoedebeleid, de uitvoering daarvan en de resultaten die dit oplevert.

Samengevat ziet de volledige onderzoeksaanpak er als volgt uit:

- 1 In de oriënterende fase van het onderzoek zijn stukken bestudeerd en hebben de onderzoekers oriënterende gesprekken gevoerd met de verantwoordelijke wethouder en beleidsambtenaar.
- 2 In de verdiepende fase van het onderzoek zijn aanvullende stukken bestudeerd en diepte-interviews gehouden met minima uit de stad. In deze fase is ook een gesprek gevoerd met een afvaardiging van de cliëntenraad. De verdiepende fase is afgesloten met drie groepsgesprekken: één gesprek met medewerkers betrokken op beleidsmatig niveau, één gesprek met medewerkers betrokken in de uitvoering en één gesprek met maatschappelijke organisaties.
- 3 In de verslagleggende fase hebben de onderzoekers dit conceptrapport opgesteld.

0.2 Conclusies

Hoofdconclusie

Het armoedebeleid van Groningen is actiegericht. In goede samenwerking met partners uit de samenleving wordt uitvoering gegeven aan een groot aantal projecten en regelingen. De gemeente zet actief in op het verbeteren van de communicatie om er voor te zorgen dat minima hier ook gebruik van maken. Wanneer in de uitvoering een nieuwe behoefte wordt ontdekt, speelt de gemeente hier op in.

Tegelijkertijd is zichtbaar dat de uitvoering aanbodgericht is. Huishoudens kunnen bij verschillende 'aanbieders' langs gaan voor regelingen en projecten, zonder dat er één aanbieder is die het overzicht houdt, de gezinssituatie goed in kaart brengt en een aanbod op maat organiseert.

Op op politiek-bestuurlijk niveau is veel aandacht voor de uitvoeringspraktijk. Het ontbreekt aan helderheid over wat nu eigenlijk de met het beleid beoogde maatschappelijke effecten zijn en in hoeverre deze gerealiseerd worden. Dit wordt mede veroorzaakt door gebrek aan zicht op de doelgroep en de maatschappelijke opgave bij verschillende subdoelgroepen.

- 1 De gemeente maakt onvoldoende concreet en specifiek welke maatschappelijke effecten met het armoedebeleid gerealiseerd moeten worden. Dit wordt belemmerd door gebrek aan zicht op de doelgroep en de opgave.
 - De gemeente richt zich met het armoedebeleid op huishoudens met een laag inkomen en gebrekkige maatschappelijke participatie. De gemeente heeft wel (grotendeels) in beeld hoeveel huishoudens een laag inkomen hebben, maar niet in beeld bij welk deel van deze huishoudens (maatschappelijke) participatie een probleem is en wat hiervan de oorzaken zijn.
 - Dit bemoeilijkt het formuleren van concrete en specifieke beoogde effecten. De gemeente spreekt wel algemene wensen uit, zoals het zoveel mogelijk bestrijden en verlichten van armoedeproblematiek, maar slaagt er niet in deze gewenste effecten concreet en evalueerbaar te maken. De gestelde doelen beperken zich veelal tot de uitvoering van en het gebruik van projecten en regelingen. Het ontbreekt aan doelen en indicatoren aan de hand waarvan de maatschappelijke effectiviteit en efficiëntie van het armoedebeleid geëvalueerd kunnen worden.
- 2 Groningen ontwikkelt de regelingen en projecten uit het armoedebeleid vraaggericht en heeft voor alle subdoelgroepen relevante interventies beschikbaar. Belangrijk speerpunt van de gemeente is het versterken van de communicatie, zodat minimahuishoudens ook zoveel mogelijk gebruik maken van de regelingen en projecten die beschikbaar zijn.
- 3 Het interventierepertoire is weliswaar vraaggericht tot stand gekomen, maar de uitvoering hiervan gebeurt aanbodgericht. Verschillende afdelingen en organisaties voeren elk een deel van het aanbod uit en er is niet één 'aanbieder' die

de regie heeft, zorg draagt voor een gedeeld en volledig zicht op de situatie van een huishouden en organiseert dat er een aanbod op maat wordt verzorgd. De invoering van de WIJ-teams biedt de mogelijkheid de uitvoering meer vraaggericht te organiseren en tot maatwerk per huishouden te komen.

- 4 De gemeente werkt nauw samen met een grote hoeveelheid (maatschappelijke) organisaties bij de uitvoering van het armoedebeleid. De bilaterale samenwerking met deze organisaties is de afgelopen jaren verbeterd. De gemeente luistert meer naar signalen uit de samenleving, faciliteert nieuwe initiatieven actief en betreft partners meer dan voorheen bij de ontwikkeling en uitvoering van nieuwe regelingen. Aandachtspunt is het aanvullen van de goede bilaterale samenwerking met een krachtige netwerksamenwerking.
- 5 De gemeente heeft geen zicht op de maatschappelijke effecten die met het armoedebeleid gerealiseerd worden. Het zicht beperkt zich tot de voortgang, uitvoering en het gebruik van concrete regelingen en projecten, met incidenteel zicht op de hiermee gerealiseerde effecten. Hieruit blijkt dat verschillende vliegwielen-projecten op kleine schaal wel degelijk effect hebben en dat de outreachende projecten van de gemeente een positief effect hebben op het gebruik van regelingen. Ook is zichtbaar dat een groep minima door een grote nadruk op handhaving bang is om hun situatie te veranderen en te gaan participeren. Daarnaast is er een groep inwoners die net buiten alle regelingen valt en zich onrechtvaardig behandeld voelt.
- 6 De raad wordt door het college goed in de gelegenheid gebracht om invulling te geven aan de kaderstellende en controlerende rol. De raad stelt zelf ook actief beleidskaders vast of bij en controleert de uitvoering hiervan. Risico van het gebrek aan duidelijkheid over de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten, is dat de discussie in de raad ook enkel gaat over uitvoeringszaken en concrete projecten en regelingen, zonder dat de vraag wordt beantwoord of de gemeente nu de gewenste effecten bereikt.

0.3 Aanbevelingen

- 1 **Preciseer welke maatschappelijke effecten de gemeente met het armoedebeleid wil realiseren.**
 - Concretiseer ideaalbeelden als 'niemand zakt door de ondergrens' en 'wij willen niet dat mensen aan de kant staan omdat ze geen werk hebben'. Formuleer per subdoelgroep realistische en evalueerbare streefdoelen. Dit betekent bijvoorbeeld het stimuleren van autonomie en activering bij de ene subdoelgroep en het verzachten van negatieve gevolgen van armoede bij andere subdoelgroepen. (zie figuur 0.1).
 - Maak dit mogelijk door te werken aan scherper zicht op de huidige Groningse armoedeproblematiek. Zoom hierbij in op de oorzaken en gevolgen van armoede bij verschillende subdoelgroepen en daarmee ook op de aangrijpingspunten voor gemeentelijk beleid.

- Maak op basis van het zicht op de huidige situatie een transparante en scherpe afweging over de gewenste inzet van middelen. Bovengenoemde werkwijze maakt dit mogelijk. College en raad komen gezamenlijk tot een beantwoording van vragen als wat vinden we met name onwenselijk in de huidige situatie, hoe realistisch is het om dat op te lossen en waar kunnen we onze middelen zo efficiënt mogelijk inzetten, om vervolgens tot een transparante verdeling van beschikbare middelen te komen.

2. **Koppel de informatievoorziening en monitoring aan de scherper geformuleerde beoogde effecten. Zorg dat inzichtelijk is of de beoogde doelen gerealiseerd worden en in welke mate het beleid effectief is.**
 - Vertaal de beoogde effecten in een beperkt aantal evaluatiecriteria: waar moeten we zicht op hebben om de effectiviteit van het beleid te kunnen beoordelen. Denk aan de maatschappelijke participatie of arbeidsparticipatie van minimahuishoudens.
 - Richt de informatieverzameling op deze evaluatiecriteria. Zorg dat niet enkel per project of regeling het gebruik in kaart gebracht wordt, maar dat per huishouden in kaart gebracht wordt welke regelingen en projecten gebruikt worden en welke effecten dit heeft op de evaluatiecriteria. Zo ontstaat bijvoorbeeld zicht op het aantal huishoudens dat uit de armoedesituatie weet te komen, welke regelingen of projecten hier aan bijdragen en of de gemeente dus op de goede weg is.
 - Zoek naar mogelijkheden om de informatiepositie op een efficiënte manier te verbeteren door de informatie van verschillende afdelingen en organisaties slimmer te combineren.

-
- 3 Versterk de aandacht voor preventie in het armoedebeleid: zet naast vangnet, vliegwiel en verbinden ook in op voorkomen als vierde pijler in het armoedebeleid.**
- Creëer in lijn met aanbeveling 1 scherper zicht op de oorzaken van armoede in Groningen. Dit maakt het mogelijk om een oordeel te vellen over effectiviteit van preventieve instrumenten in het armoedebeleid: waar kunnen we er iets aan doen om oorzaken weg te nemen en te voorkomen dat nieuwe huishoudens in armoede terechtkomen?
 - Richt de inzet hierbij zowel op voorlichting en ondersteuning van risicogroepen als op vroegsignalering wanneer concrete signalen van financiële problematiek zichtbaar worden. Bouw wat betreft voorlichting en ondersteuning van risicogroepen voort op de huidige onderwijsprogramma's op scholen. Zet voor een effectieve vroegsignalering in op een outreachende aanpak (zie aanbeveling 4) en versterking van de samenwerking met partners (zie aanbeveling 5).
- 4 Versterk de outreachende en integrale manier van werken in de uitvoering van het armoedebeleid. Zet in op maatwerk volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur.**
- Investeer in een goede aansluiting van de regelingen en projecten uit het armoedebeleid op de nieuwe WIJ-teams. Deze teams kunnen volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur met huishoudens aan de slag en daarbij de regelingen en projecten op maat inzetten.
 - Continueer daarnaast de 'outreachende' aanpak die niet alleen de WIJ-teams hanteren, maar waar ook bijvoorbeeld het Serviceteam van de gemeente een belangrijke bijdrage aan levert. Ga niet enkel uit van de zelfredzaamheid van huishoudens in een armoedesituatie, maar probeer hen als gemeente en via maatschappelijke partners actief te wijzen op de beschikbare ondersteuningsmogelijkheden, zoals onder andere de Groningse Kredietbank (GKB).
- 5 Versterk de samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke organisaties door de goede bilaterale samenwerking uit te bouwen naar sterke netwerksamenwerking.**
- Zet de actielijn 'verbinden' verder door. Zorg dat alle bij de uitvoering van het armoedebeleid betrokken organisaties onderdeel worden van een hecht netwerk waarin partijen elkaar kennen en opzoeken. Streef naar armoedebeleid van, voor en door de stad waarbij alle betrokken organisaties zich committeren aan gezamenlijke ambities en aangesproken kunnen worden op hun bijdrage hieraan. Zorg er hierbij ook voor dat het voor verschillende partijen duidelijk is wie wat doet zodat partijen elkaar nog beter weten te vinden en de effectiviteit van ingezette middelen vergroot wordt.
 - Kijk voor het organiseren van samenwerking naar de ervaringen van andere gemeenten. Zie bijvoorbeeld de gemeente Delft en het daar gesloten Pact tegen Armoede waarin een groot aantal partijen samenwerkt.

1 De opgave en het beleid

Toegepaste normen

- 1a De gemeente heeft een heldere definitie van armoede. Op basis van deze definitie kan worden vastgesteld op welke mensen het beleid zich richt en wanneer mensen niet (meer) worden gezien als doelgroep van het beleid.
- 1b De gemeente heeft actueel zicht op de feitelijke situatie van armoede in Groningen, zodat passend beleid kan worden geformuleerd. Er is onder meer zicht op de totale omvang van de armoede in Groningen, de ontwikkeling van de armoedeproblematiek, de oorzaken en gevolgen van armoede in Groningen in het algemeen en de ontwikkeling in verschillende 'typen' minima in Groningen, op basis van een goed zicht per huishouden.
- 1c De gemeente formuleert heldere doelen die de kern van de zaak raken. Dit wil zeggen evalueerbaar, resultaatgericht en passend bij de lokale problematiek.

Kernbevindingen

- 1a De gemeente Groningen kiest voor een brede definitie van armoede: armoede is een combinatie van een laag inkomen en gebrekkige maatschappelijke participatie.
- 1b De gemeente heeft onvoldoende zicht op de bij deze definitie passende doelgroep. Het zicht beperkt zich tot het aantal huishoudens met een laag inkomen en de samenstelling hiervan, maar het is niet in beeld bij welk deel van deze huishoudens (maatschappelijke) participatie een probleem is en wat de oorzaken van de armoedeproblematiek zijn. Dit maakt dat de omvang en aard van de maatschappelijke opgave onvoldoende in beeld is.
- 1c Het armoedebeleid van Groningen heeft zich de afgelopen jaren sterk ontwikkeld. Er wordt niet alleen ingezet op inkomensondersteuning (vangnet), maar ook op participatie/ activering (vliegwielen) en samenwerking (verbinding). Mede door het gebrekkige zicht op de maatschappelijke opgave, lukt het Groningen niet om concreet en specifiek te maken welke maatschappelijke effecten de gemeente wil bereiken met het armoedebeleid. De gestelde doelen gaan met name over de middelen die de gemeente in wil zetten en de beoogde hoeveelheid gebruikers, maar niet over de te realiseren effecten. De gemeente worstelt hierdoor ook met het formuleren van goede indicatoren aan de hand waarvan het succes van het armoedebeleid geëvalueerd kan worden.

1.1 Definitie, doelgroep en opgave

In Nederland worden in beleidsnota's en onderzoeken over armoede vele definities gebruikt. Om de omvang van de armoedeproblematiek inzichtelijk te maken, wordt vaak de smalle definitie gebruikt, waarbij enkel wordt gekeken naar de hoogte van inkomsten. Huishoudens worden hierbij tot de minima gerekend wanneer zij bijvoorbeeld een inkomen hebben onder de 'lage-inkomensgrens' of tot 110% van het sociaal minimum.¹

¹ Zie bijvoorbeeld CBS, *Armoedesignalement 2014*, december 2014.

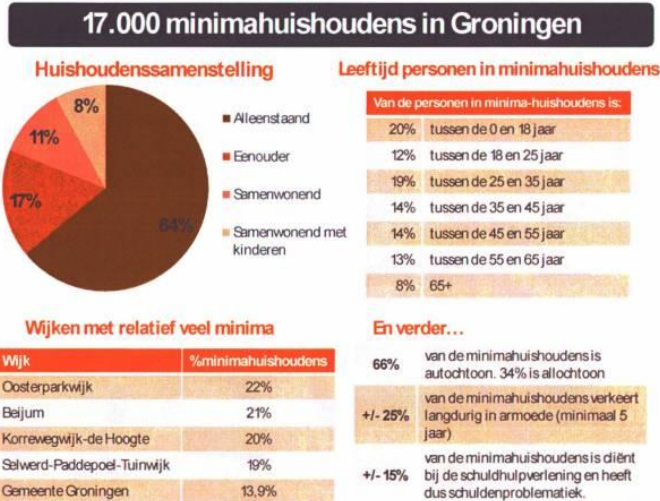
De gemeente Groningen kiest in beleidsstukken nadrukkelijk voor een bredere definitie. In 2012 wordt dit in de Visienota en Kadernota 'Samen actief tegen armoede' verwoord:

"Als wij over armoede spreken, hebben wij het nadrukkelijk niet alléén over de financiële situatie van mensen. Armoede is in onze optiek een complex probleem, dat bestaat uit een combinatie van een (langdurig) laag inkomen, gebrek aan maatschappelijke deelname en belemmeringen in de toegang tot overheidsvoorzieningen."

De doelgroep van het Groningse armoedebeleid is gekoppeld aan de brede definitie: *"Ons armoedebeleid is bedoeld voor mensen die financieel weinig te besteden hebben en die minder kansen hebben om mee te doen aan het maatschappelijke en culturele leven."*

Het belangrijkste instrument dat de gemeente inzet om zicht te houden op de doelgroep is de jaarlijkse Groningse Armoedemonitor. In lijn met de landelijke onderzoeken naar armoede, hanteert deze Armoedemonitor een smalle definitie van de doelgroep: *"Een minimum(huishouden) is een huishouden met inkomsten op maximaal 110% van het wettelijk minimum"*. In de Armoedemonitor wordt de armoedeproblematiek in kaart gebracht op basis van de huishoudens die op dit moment gebruik maken van één of meerdere armoederegelingen van de gemeente. Zoals in de Armoedemonitor zelf wordt aangegeven, zijn hiermee niet alle minima in beeld: burgers met een minimuminkomen die geen gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen, zijn niet in beeld. De cijfers zijn dus per definitie een onderschatting van de armoedeproblematiek.

De armoedemonitor geeft zicht op verschillende kenmerken van de doelgroep en de ontwikkeling over de jaren heen:

Figuur 1.1: Informatie over minimahuishoudens in Groningen, op basis van de Armoedemonitor 2014.

Deze informatie geeft deels zicht op de opgave waar de gemeente voor staat. Zo ontstaat er zicht op de wijken waar de opgave het grootst is, zicht op de mate waarin langdurige armoede een probleem is en zicht op de omvang van de groep kinderen die in armoede opgroeit.

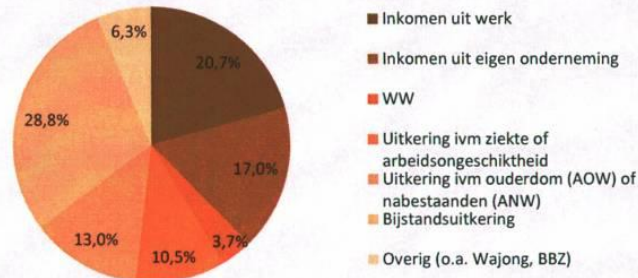
Tegelijkertijd ontbreekt het gezien de brede definitie in het beleid van de gemeente aan cruciale informatie voor het goed in beeld krijgen van de maatschappelijke opgave:

- 1 De gemeente ziet armoede als een combinatie van een laag inkomen en gebrek aan maatschappelijke participatie. De cijfers geven enkel zicht op huishoudens met financiële problemen en zeggen niets over de mate waarin deze huishoudens onvoldoende participeren. Welk deel van de minimapopulatie doet nog mee aan het arbeidsproces? Welk deel van de minimapopulatie werkt niet, maar heeft nog volop contacten in de buurt of als vrijwilliger? En bij welk deel van de minimapopulatie is er sprake van sterke vereenzaming?
- 2 Er is geen zicht op de oorzaken van de armoede-problematiek. Dit belemmert ook het zicht op de omvang van de opgave: hoe ingewikkeld of realistisch is het dat een huishouden uit de armoede kan worden geholpen? Bij welk deel van de minimahuishoudens is bijvoorbeeld sprake van een chronische ziekte die maakt dat er geen zicht is op verbetering van de inkomenssituatie via werk? Bij welk deel van de populatie is het onvoldoende beheersen van de taal of een gebrek aan opleiding de oorzaak? En welk deel is bereid en capabel om te werken, maar kan door het ontbreken van geschikte vacatures onvoldoende werk vinden?

Zicht op minimaproblematiek uit landelijke cijfers

Jaarlijks stellen het Sociaal en Cultureel Planbureau en het Centraal Bureau voor de Statistiek een 'landelijke armoedemonitor' op: het Armoedesignalement. Deze biedt een aantal aanvullende inzichten wat betreft de armoedeproblematiek. Zo wordt hierin op basis van cijfers van het CBS dieper ingegaan op de belangrijkste inkomstenbron van minimaalhuishoudens. Hieruit blijkt dat in 2013 ruim 37% van de minimaalhuishoudens in Nederland wel aan de slag is, maar uit de eigen baan of onderneming te weinig inkomsten haalt om boven de armoedegrens uit te komen.

Voornaamste inkomstenbron minimaalhuishoudens Nederland

1.2 Armoedebeleid van gemeente Groningen

De afgelopen jaren zijn door de gemeenteraad van Groningen verschillende beleidskaders vastgesteld ten aanzien van het armoedebeleid:

Het Groningse armoedebeleid heeft zich daarbij sterk ontwikkeld. In lijn met de keuze voor de brede definitie is in de beleidsstukken steeds meer aandacht voor participatie.

- In 2011 en 2012 heeft het gemeentebestuur gewerkt aan nieuw armoedebeleid. Dit beleid is vastgelegd in de visienota (juni 2012) en de kadernota (december 2012) die beide de titel 'Samen actief tegen armoede' dragen. Inkomensondersteunende maatregelen (denk aan bijzondere bijstand, de langdurigheidstoelage en schuldhulpverlening) blijven belangrijke instrumenten in het armoedebeleid, maar worden nu vooral gericht op "het creëren van rust en zekerheid in de basis, om de weg vrij te maken voor activering." Daarnaast zet de gemeente instrumenten en projecten in die voor die activering moeten zorgen. Het gemeentebestuur stelt: "Wij willen de armoedeproblematiek voortaan anders aanpakken. Wij gaan als gemeente minima zodanig ondersteunen, dat zij hun armoedesituatie zelf kunnen

verbeteren. Onze inzet is dat deze mensen economisch en/of maatschappelijk zoveel mogelijk zelfstandig worden."

2. December 2014 heeft de gemeenteraad een nieuw armoedebeleid vastgesteld getiteld 'Perspectief. Actieplan tegen de armoede 2015-2018'. Hierin wordt een derde focuspunt aan het armoedebeleid toegevoegd:
 - de gemeente richt zich in de eerste plaats nog steeds op het creëren van financiële rust in de basis (*Vangnet*);
 - het stimuleren van economische en maatschappelijke participatie blijft het tweede speerpunt (*Vliegwiel*);
 - de gemeente voegt een derde speerpunt toe: het betrekken van de samenleving bij de ondersteuning van minima (*Verbinden*). "*In onze nieuwe aanpak zoeken we nu ook actief de samenwerking op met partijen die vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid een steentje willen bijdragen."*

Op de volgende pagina is dit laatste en actuele armoedebeleidskader samengevat in een figuur.² Een volledige lijst met alle ingezette instrumenten is terug te vinden in bijlage 3.

² Basis voor de figuur is 'Perspectief. Actieplan tegen de armoede' (december 2014) en de collegebrief 'informatie over evaluatie armoedebeleid 2013-2014 en indicatoren armoedebeleid 2015-2018 en Uitvoeringsplan armoedebeleid 2015' (maart 2015).

Missie

Groningen accepteert niet dat mensen in armoede leven. In deze economisch moeilijke tijden willen we alles op alles zetten om armoede te bestrijden. Dat doen we niet alleen met betrokkenen zelf, maar met de hele samenleving. Wij willen niet dat kinderen die in armoede leven minder kansen hebben. Wij willen niet dat mensen aan de kant staan omdat ze geen werk hebben. Niemand zakt door de ondergrens. We bieden mensen passende ondersteuning en zorgen voor solide inkomensvoorzieningen. We bieden perspectief.

Hoofdoelen

1. Kinderen in onze stad lijden geen honger of kou
2. Voor iedereen een gelijke uitgangspositie om talenten te kunnen ontplooiën
3. Iedereen doet mee bij de armoedebestrijding

Subdoelen

1. Meer kinderen maken gebruik van ondersteuningsaanbod.
2. Goede toegang tot het ondersteuningsaanbod.
3. Nieuwe armen worden eerder bereikt.
4. Tijdijkheid en activerend karakter vangnet vergroten.

Actielijn 1: vangnet

door een solide vangnet te organiseren leggen we de basis: een zorg minder, ruimte creëren voor een volgende step.

Middelen:

1. Inkomensondersteunende maatregelen (o.a. bijzondere bijstand, wiggoedregeling, Stadlerspas) bereikbaar via het Minimaloket en goede aansluiting bij Sociale Teams, Wijkteams, etc.
2. Schuldhulpverlening
3. Ondersteuning particulier vangnet (o.a. Leergeld, Jeugdsportfonds, Humanitas, Voedselbank, etc.)
4. Kindpakket

Financieel totaal €12.400.000,-

Subdoelen

1. Minima zijn in hun kracht gezet door focus op oplossingen en capaciteiten ipv problemen (beter aansluiten op talenten en ondersteunen op maat)
2. Schaamtegevoelens en sociale uitsluiting zijn verminderd.

Actielijn 2: vliegwiel

Als de basis gelegd is, is activering nodig. Mensen worden in hun kracht gezet. Er komt een proces op gang met steeds meer dynamiek.

Middelen:

1. Projecten gericht op activering (o.a. Toentje, inspiratiegroepen, taalcoaches Humanitas).
2. Projecten gericht op schuldpreventie (o.a. Geld in de klas, MoneyWays).
3. Projecten gericht op ondersteunen zelfstandigen / ondernemers.

Financieel totaal €1.100.000

Subdoelen

1. Netwerken, kennis, innovatie en inspiratie binnen armoedeprojecten zijn vergroot.
2. Meer uitwisseling tussen armoede-projecten en niet-armoede projecten.
3. Meer ondernemers zijn sterker verbonden met het armoedebeleid.

Actielijn 3: verbinden

In onze nieuwe aanpak zoeken we nu ook actief de samenwerking op met partijen die vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid een steentje willen bijdragen.

Middelen:

1. Zoveel mogelijk verbinden met en ondersteunen van initiatieven uit de samenleving.
2. Projecten gericht op verbinding ondernemers met armoedebeleid (o.a. bij Stadlerspas).

Financieel totaal €500.000

Gemeente Groningen zet jaarlijks €14,1 miljoen in voor het armoedebeleid. Uit onderstaande tabel blijkt dat een groot deel hiervan wordt besteed aan de uitvoering van wettelijke regelingen. De gemeente heeft niet of nauwelijks keuzeruimte als het gaat om de besteding van deze middelen. €2,8 miljoen wordt ingezet voor lokale projecten en subsidies: hierover bestaat juist wel veel keuzeruimte.

Actielijn	Wettelijke regelingen (weinig tot geen lokale keuzeruimte)	Gemeentelijke projecten of subsidies (veel lokale keuzeruimte)
Vangnet	€11.300.000	€1.100.000
Vliegwiel		€1.100.000
Verbinden		€500.000
Overig		€100.000

Tabel 1.1: verdeling middelen armoedebeleid op basis van Raadsvoorstel 'Perspectief. Actieplan tegen de armoede'.

Overigens constateert de gemeente eind 2015 dat in de praktijk een verschuiving van de financiële inzet heeft plaatsgevonden.³ Door een groter beroep op de voorziening uit het vangnet wordt hier meer geld aan uitgegeven. 'Verbinden' kost juist minder geld dan gedacht en hier worden dus minder financiële middelen aan uitgegeven.

1.3 Doelen Groningse armoedebeleid

De gemeente slaagt er onvoldoende in om concreet en specifiek te maken welke maatschappelijke effecten zij wil bereiken met het armoedebeleid. De subdoelen in het beleid gaan met name over de in te zetten aanpak en instrumenten (bijvoorbeeld 'goede toegang' of 'meer uitwisseling tussen projecten'), maar niet over de effecten die hiermee bereikt moeten worden. In de missie en hoofdoelen is vooral aandacht voor wat de gemeente niet wil (dat mensen in armoede leven, aan de kant staan en dat kinderen minder kansen hebben), maar wordt onvoldoende concreet gemaakt welke effecten de gemeente dan wel wil bereiken. In de passages in het beleid waarin wel wordt ingegaan op de beoogde effecten, zijn twee doelen te herkennen: armoedebestrijding en armoedeverlichting.

1. Enerzijds wordt gesproken over armoedebestrijding: zoveel mogelijk huidige minima moeten dit volgend jaar niet meer zijn:
 - "Wij willen bereiken dat in Groningen zo min mogelijk mensen in armoede leven én dat er zo min mogelijk kinderen in armoede opgroeien. En – zoals wij in de visienota al hebben geschreven – het hebben van betaald werk is en blijft in onze optiek de beste manier van armoedebestrijding. (...) Het beroep op de inkomensondersteunende maatregelen zou vanuit dit oogpunt ook moeten afnemen. Wij rapporteren jaarlijks in de Rekening over het gebruik van onze

³ Bron: Gemeente Groningen, *Stand van zaken armoedeprojecten 2015 en voorstel voor accenten 2016*, 19 november 2015

inkomsondersteunende maatregelen. Een afname van dit gebruik kan erop duiden, dat het nieuwe armoedebeleid succesvol is." (Kadernota 'Samen actief tegen armoede', 2012).

- *"De gemeente accepteert niet dat er in Groningen mensen in armoede leven. Samen met alle partijen in de samenleving gaan wij armoede bestrijden.* ('Perspectief. Actieplan tegen de armoede', 2014)

2. Anderzijds stelt de gemeente dat armoedeverlichting het hoogst haalbare is: zorgen dat niemand écht door de financiële ondergrens zakt en dat de negatieve gevolgen van financiële armoede (bijvoorbeeld een gebrek aan maatschappelijke participatie door zowel volwassenen als kinderen) zoveel mogelijk beperkt worden.
 - *"Het is moeilijk om met gemeentelijk beleid het aantal mensen met een laag inkomen te verminderen. Het beleid speelt in op het verminderen van de negatieve effecten van armoede."* (Wethouder Gijsbertsen in raadscommissie Werk en Inkomen 8 april 2015).
 - *"Onze ambities: kinderen in onze stad lijden geen honger of kou; voor iedereen een gelijke uitgangspositie om talenten te kunnen ontplooiën; iedereen doet mij bij de armoedebestrijding."* ('Perspectief. Actieplan tegen de armoede', 2014).
 - *"In 2015 blijven wij inzetten op de tweeledige ondersteuning aan minima. Op deze manier willen wij de situatie van de Groninger minima verbeteren. Enerzijds door het minimabeleid en de schuldhulpverlening steeds beter toegankelijk te maken in samenwerking met de doelgroep, het maatschappelijk veld en onze gemeentelijke professionals. En anderzijds door het activerende karakter van het armoedebeleid verder te versterken."* (Gemeentebegroting 2015).

In gesprekken met beleidsmakers, uitvoerders en maatschappelijke organisaties blijkt dat de ingezette middelen grotendeels zijn gericht op armoedeverlichting. Dit blijkt ook uit de verdeling van de financiële middelen over de drie belangrijke pijlers van het beleid. Verreweg het grootste deel van het budget gaat naar de regelingen uit het vangnet die (tijdelijk) verlichting bieden, maar over het algemeen de oorzaken van armoedeproblematiek niet wegnemen. Slechts een beperkt deel van de projecten in het kader van het 'vliegwiel' (zie bijlage 3) zijn gericht op armoedebestrijding (bijvoorbeeld projecten om zelfstandigen succesvollere ondernemers te maken).

Dat de gemeente zowel inzet op bestrijding als verlichting van armoede is mogelijk, maar beide doelen worden nu onvoldoende concreet gemaakt: bij wie, met welke instrumenten en met hoeveel middelen zetten we in op armoedebestrijding en welk resultaat hebben we dan voor ogen? En bij wie, met welke instrumenten en met hoeveel middelen zetten we in op armoedeverlichting en wat is daarbij het gewenste resultaat? Dat dit niet specifiek wordt, komt voort uit het gebrek aan zicht op de doelgroep en de maatschappelijke opgave (zie paragraaf 1.1). Wanneer de problematiek en oorzaken van armoede van verschillende subdoelgroepen scherper in beeld zijn, is het ook mogelijk om concrete en realiseerbare beoogde effecten te formuleren. Daarbij kan dan duidelijk worden dat voor de ene subdoelgroep armoedeverlichting het hoogst haalbare is, terwijl de gemeente bij andere subdoelgroepen de armoede echt wil bestrijden. Dit maakt het bovendien mogelijk om

.....

scherper te kiezen bij de inzet van middelen (zie tabel 1.1): waar liggen de grootste opgaven en ambities en waar moeten we dus meer of minder geld op inzetten?

1.4 Indicatoren voor succes

Het ontbreken van eenduidige en concreet geformuleerde beoogde effecten, bemoeilijkt ook het formuleren van goede indicatoren die zicht geven op resultaten. Bij het vaststellen van 'Perspectief. Actieplan tegen de armoede', is nog niet duidelijk hoe de gemeente gaat beoordelen of het beleid ook een succes is. De wethouder geeft tijdens de raadsvergadering over dit actieplan aan:

"Hoe kunnen we weer echt zien dat we ook succes boeken? Wat zijn onze doelstellingen hier nu mee? Ik heb u aangegeven dat u de armoedemonitor krijgt in het eerste kwartaal, maar ik ga ook met de raad in gesprek, in het voorjaar, om te kijken of we indicatoren kunnen bepalen aan de hand waarvan wij elk jaar kunnen bezien of wij op het goede pad zijn. Op zich is dat wel heel interessant, want die discussie over wat nou eigenlijk de maatschappelijke doelen zijn die je met elkaar wilt bereiken en kunt bereiken en hoe je dat meet, is een discussie die natuurlijk ook speelt, zo meteen, in de sociale teams en ook op andere terreinen waar preventie een grote rol speelt en waar sociale resultaten een grote rol spelen."

In het eerste kwartaal van 2015 heeft het college inderdaad een voorstel gedaan voor indicatoren. Het college zet bewust niet in op overkoepelende kwantitatieve indicatoren: *"In zijn algemeenheid geldt namelijk dat er teveel factoren van invloed zijn op armoedestatistieken, om beleidseffecten en armoedecijfers 1 op 1 aan elkaar te koppelen"*. In plaats hiervan wordt ingezet op evaluatie langs drie sporen:⁴

- 1 Voor concrete projecten worden waar mogelijk kwantitatieve resultaatafspraken gemaakt. Bijvoorbeeld het bereiken van 396 kinderen door Stichting Leergeld, het ondersteunen van 400 huishoudens door een vrijwilliger van thuisadministratie en het bieden van schuldhulpverlening aan 150 jongeren door de Eurocoach. Opvallend is dat het hierbij met name om indicatoren gaat die iets zeggen over aantal deelnemers of gebruikers en nauwelijks iets over de hiermee te realiseren effecten.
- 2 De raad heeft gevraagd om voor concrete projecten ook de waardering van deelnemers te meten. Vanaf 2016 gaat de gemeente structureel de waardering van deelnemers voor projecten en activiteiten monitoren.

⁴ Zie Gemeente Groningen, *collegebrief 'informatie over evaluatie armoedebeleid 2013-2014 en indicatoren armoedebeleid 2015-2018 en Uitvoeringsplan armoedebeleid 2015'*, maart 2015 en Gemeente Groningen, *Stand van zaken armoedeprojecten 2015 en voorstel voor accenten 2016*, 19 november 2015.

- 3 Daarnaast focust de gemeente 'op de kwalitatieve aspecten'. Hiermee worden met name de subdoelen in bovenstaande reconstructie van het beleid bedoeld, zoals "een goede toegang tot het huidige ondersteuningsaanbod", "nieuwe armen eerder bereiken met ons vangnetaanbod" en "schaamtegevoelens over armoede en bijbehorende sociale uitsluiting worden verminderd".
Deze kwalitatieve aspecten zijn onvoldoende specifiek en onvoldoende evalueerbaar om te dienen als indicator voor het succes van het armoedebeleid. Het is niet duidelijk wat nu de situatie is en wat precies verbeterd moet zijn. In welk opzicht schiet bijvoorbeeld de toegang tot het ondersteuningsaanbod nu nog tekort en hoe en wanneer gaan we kwalitatief vaststellen of dit verbeterd is? Zolang dit aan de voorkant niet duidelijk is, is het over een aantal jaar ook lastig om op basis van een evaluatie een uitspraak te doen over effectiviteit en efficiëntie van het beleid.

1.5 Relatie met andere beleidsterreinen

De gemeente zet er op beleidsmatig niveau nadrukkelijk op in het armoedebeleid te verbinden met andere beleidsterreinen. Het armoedebeleid staat immers niet op zichzelf. De doelgroep van het armoedebeleid vormt ook de doelgroep van andere gemeentelijke beleidsterreinen. Bijvoorbeeld:

- 1 Het participatie en re-integratiebeleid. Een deel van de minima heeft als voornaamste inkomstenbron een uitkering op basis van de Participatiewet. In de nota 'Invoering Participatiewet in de gemeente Groningen. Het kader' spreekt de gemeente de ambitie uit om deze groep te stimuleren en ondersteunen bij het vinden en behouden van een betaalde baan en/of andere vormen van maatschappelijke participatie.
In het actieplan Perspectief spreekt de gemeente nadrukkelijk de ambitie uit om een verbinding te leggen tussen armoede- en participatiebeleid. De activerende projecten uit het armoedebeleid zijn geen vervanging van, maar dienen ter aanvulling van of voorbereiding op de instrumenten uit het participatiebeleid. "*We zetten met ons participatiebeleid maximaal in op werk. Mensen voor wie dat (nog) niet aan de orde is, helpen we in het armoedebeleid zich klaar te maken voor activering en scholing.*"
- 2 Het onderwijsbeleid. In de Lokaal Educatieve Agenda wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan armoede: dit mag geen belemmering zijn om je talenten te kunnen ontdekken en ontwikkelen. Het armoedebeleid haakt hier op in met een groot aantal projecten en regelingen die samen met de scholen worden uitgevoerd of waar de scholen naar kunnen verwijzen.

2 Organisatie en uitvoering van regelingen en projecten

Toegepaste normen

- 2a Er is sprake van een adequaat interventierepertoire: de middelen en interventies hangen coherent samen met de Groningse problematiek en de gemeentelijke doelen.
- 2b De gemeente zorgt voor een passend arrangement aan interventies per persoon/huishouden.
- 2c De gemeente heeft een goede informatiepositie over de doelgroep. Per persoon of huishouden is er zicht op de situatie op verschillende leefgebieden, problematiek en persoonlijke ambities, mogelijkheden en competenties, oorzaken van problematiek.

Kernbevindingen

- 2a Het armoedebeleid kent een breed repertoire aan regelingen en projecten. Op basis van signalen uit onderzoeken, uit de doelgroep en van maatschappelijke partners wordt het repertoire aangepast aan nieuwe of veranderende behoeften. Het repertoire is kortom vraaggericht tot stand gekomen en bevat voor verschillende subdoelgroepen relevante interventies.
- 2b Het interventierepertoire is weliswaar vraaggericht tot stand gekomen, maar de uitvoering hiervan gebeurt aanbodgericht:
- Het wordt als de verantwoordelijkheid van minima zelf gezien om van de beschikbare regelingen en projecten gebruik te maken.
 - De gemeente probeert het gebruik van regelingen en projecten te stimuleren door actief in te zetten op interne communicatie, communicatie met maatschappelijke organisaties en communicatie met de doelgroep.
 - Verschillende afdelingen en organisaties voeren elk een deel van het aanbod uit. Er is niet één 'aanbieder' die de regie heeft, zorg draagt voor een gedeeld en volledig zicht op de situatie van een huishouden en organiseert dat er een aanbod op maat wordt verzorgd. Dit is met name zichtbaar bij de uitvoering van inkomensondersteunende maatregelen door SOZAWE: hierbij wordt niet gekeken wat de 'vraag achter de vraag' is en welke maatregelen of regelingen eventueel nog meer zouden kunnen helpen.
 - De invoering van de WIJ-teams biedt de mogelijkheid de uitvoering meer vraaggericht te organiseren en tot maatwerk per huishouden te komen. De gemeente worstelt nog met het vinden van een goede aansluiting tussen de huidige centrale uitvoerende organisaties (zoals SOZAWE en de GKB) en de nieuwe decentraal werkende WIJ-teams.
- 2c Dat de uitvoering aanbodgericht is, vertaalt zich ook in de informatiepositie. Alle uitvoerders hebben de informatie over minima huishoudens die past bij de uitvoering van hun gedeelte van het aanbod. Er is geen gemeenschappelijke informatiepositie tussen partijen die met dezelfde huishoudens aan de slag zijn. Dit belemmert de mogelijkheden om tot een gezinsopgave te komen en huishoudens integraal te ondersteunen.

2.1 Interventierepertoire

De gemeente Groningen zet er nadrukkelijk op in om het interventierepertoire (de verzameling van regelingen en projecten uit het armoedebeleid) vraaggericht vorm te geven: de gemeente past het aanbod aan naar aanleiding van informatie uit onderzoeken en signalen van minima en maatschappelijke organisaties.

"Informatie over ontwikkelingen in armoedepopulatie haal je uit verschillende bronnen. Bijvoorbeeld de cijfers van de aanvragen, de Groningse armoedemonitor, nationale onderzoeken, in wat je hoort van de maatschappelijke partners, etc. Zo zie je bijvoorbeeld of er een nieuwe doelgroep voor het minimale beleid ontstaat. Ook in het jaarverslag van de branchevereniging staat veel informatie. Het is dus én, én, én: je gebruikt veel bronnen."⁵

Dat de gemeente het interventierepertoire aanpast aan signalen uit de samenleving, is op verschillende momenten terug te zien:

- 1 Ten behoeve van het opstellen van het armoedebeleid 'Samen actief tegen armoede' is in 2012 een onderzoek uitgevoerd onder minima en maatschappelijke organisaties.⁶ Onder minima is een deliberatieve peiling gehouden: zij mochten eerst aangeven welke thema's zij het meest van belang vinden en hebben daarna doorgepraat over de vier belangrijkste thema's. Deze thema's zijn opgepakt in het nieuwe beleid, bijvoorbeeld door de vorming van één centraal minimaloket. Maatschappelijke organisaties zijn betrokken via persoonlijke gesprekken, brainstormsessies en ronde tafelgesprekken. Zij wezen er onder andere op dat maatschappelijke participatie van kinderen cruciaal is en aandacht vergt. Dit is een belangrijk speerpunt geworden in het nieuwe beleidsplan.
- 2 Minima zijn recent ook betrokken bij de evaluatie van het armoedebeleid 2013-2014.⁷ De gemeente heeft een aantal projecten laten verfilmen. Minima hebben de mogelijkheid gekregen deze projecten te beoordelen en over dit oordeel is vervolgens in kleinere groepen verder gepraat. Een punt dat hierin bijvoorbeeld naar voren kwam is de onbekendheid van het Minimaloket. Het vergroten van de bekendheid en gebruiksvriendelijkheid van het Minimaloket is opgepakt als één van de speerpunten van de gemeente.
- 3 In het najaar van 2015 zijn twee sessies georganiseerd met minima en ondernemers/maatschappelijke organisaties over de Stadjerspas. Centrale vraag die de gemeente voorlegde was: hoe kunnen we de Stadjerspas verbeteren? Belangrijke uitkomsten waren onder andere dat gewerkt moet worden aan gebruiksgemak en gebruiksvriendelijkheid, aan communicatie over het aanbod en aan verbetering van de kwaliteit van het aanbod.⁸

⁵ Bron: interviews.

⁶ Zie Gemeente Groningen, *Samen actief tegen armoede. Onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid*, 2012.

⁷ Zie Onderzoek en Statistiek Groningen, *Evaluatie Armoedebeleid en presentatie indicatoren gemeente Groningen*, 2015.

⁸ Zie Gemeente Groningen, *Verslag Rocket Sessions 6 en 13 oktober 2015 over de Stadjerspas*, 2015.

- 4 In het nieuwe beleidsplan Perspectief geeft het gemeentebestuur aan graag mee te werken aan nieuwe initiatieven uit de samenleving. In de jaarlijkse uitvoeringsplannen laat de gemeente expliciet ruimte open om nieuwe projecten op te starten of juist projecten af te bouwen: *"Ons uitvoeringsplan is geen statisch geheel, maar blijft een dynamisch document. Door onze manier van werken zullen wij in nauw contact met doelgroep en maatschappelijk veld de uitvoering van het armoedebeleid continu blijven bijsturen. Wij gaan geen tijd en middelen verspillen als een project niet goed van de grond komt of enige aanpassing nodig heeft om beter te kunnen slagen."*⁹

Maatschappelijke partners waarderen de manier waarop de gemeente vorm geeft aan het interventierepertoire: *"Het armoedebeleid is heel erg samen met de stad opgesteld. Samen met de minima. Dat is redelijk nieuw voor de totstandkoming van een dergelijk beleid en positief."*¹⁰ De Cliëntenraad spreekt haar waardering uit voor het pakket aan interventies dat hier het resultaat van is: *"Op zich is het goed dat er een breed pakket aan regelingen en voorzieningen is. Voor iedereen is er wel wat."*¹¹

Tegelijkertijd zijn er onder maatschappelijke partners ook zorgen over de veelheid aan regelingen en projecten: is het nog wel efficiënt, is er niet te veel overlap en weten minima wel het overzicht te bewaren? De gemeente probeert deze risico's in te dammen door nieuwe projecten te beoordelen aan de hand van een aantal criteria, zoals 'het moet aanvullend zijn: geen dubbel aanbod creëren' en 'geen compleet nieuwe dingen vanuit ontevredenheid over het huidige aanbod'¹². Tegelijkertijd erkent het gemeentebestuur dat er een spanning is tussen de wens om zoveel mogelijk nieuwe initiatieven uit de samenleving te ondersteunen en de wens een efficiënt en samenhangend aanbod neer te zetten: *"Spanningsveld is dat je aan de ene kant een samenhangende aanpak wil zonder overlap tussen projecten, maar aan de andere kant de initiatieven van bewoners en ondernemers wil ondersteunen. De gemeente probeert de verschillende partners zoveel mogelijk met elkaar in contact te brengen zodat ze gaan samenwerken in plaats van langs elkaar heen."*¹³

⁹ Bron: Gemeente Groningen, *Collegiebrief informatie over evaluatie armoedebeleid 2013-2014 en indicatoren armoedebeleid 2015-2018 en Uitvoeringsplan armoedebeleid 2015, maart 2015.*

¹⁰ Bron: interviews.

¹¹ Bron: interviews.

¹² Bron: Gemeente Groningen, *Collegiebrief informatie over evaluatie armoedebeleid 2013-2014 en indicatoren armoedebeleid 2015-2018 en Uitvoeringsplan armoedebeleid 2015, maart 2015.*

¹³ Bron: interviews.

2.2 Organisatie van de uitvoering

Zelfredzaamheid is uitgangspunt

Zelfredzaamheid is een belangrijk uitgangspunt in de uitvoering van het armoedebeleid. De gemeente en maatschappelijke organisaties proberen via goede communicatie minima op de hoogte te stellen van het interventierepertoire dat beschikbaar is. Het wordt vervolgens als de verantwoordelijkheid van de minima zelf gezien om hier ook gebruik van te maken. Cliënten ervaren dit ook: je eigen inzet is bepalend voor de resultaten die je kan behalen.

Cliënten aan het woord: zelfredzaamheid als uitgangspunt

Twee cliënten geven aan dat zij zelf met het plan om een eigen bedrijfje te beginnen naar SOZAWE zijn gestapt. Ze zijn tevreden over de manier waarop ze daar geholpen zijn:

"Aangezien het voor mij gezien mijn leeftijd lastig is om nog werk te vinden, heb ik begin 2014 het initiatief genomen om een eigen bedrijfje te starten. (...) Voor mij is het contact met de gemeente daarna goed gegaan."

"De contacten met de gemeente zijn prima. Toen ik met het idee kwam om een eigen bedrijfje op te zetten, was er goede begeleiding. Nu ik een proefplaatsingsplek heb gevonden, heeft de gemeente het ook heel snel opgepakt."

Beide minima zien tegelijkertijd dat het van het eigen initiatief van inwoners afhangt of je van regelingen en projecten gebruik kan maken. Mensen in hun omgeving nemen dit initiatief niet:

"Je moet durven: als je actief naar de gemeente toe gaat en zegt wat je wil, dan is er echt wel wat mogelijk. Als je niet zelf gaat en thuis blijft zitten, dan gebeurt er ook niks. Veel mensen om mij heen durven niet net als ik gewoon naar de gemeente toe te gaan."

"Uitdaging voor de gemeente is vooral om de mensen te bereiken die eenzaam zijn en er niet zelf achteraan gaan. Hoe zorg je dat die mensen weer het vertrouwen terugkrijgen en gaan meedoen. Een TV-regeling en witgoedregeling zijn goed en moet je houden, maar die helpen daarbij niet."

Inzet op communicatie om aanbod te verspreiden

Zoals blijkt uit de ervaringen van de minima, is het risico van de huidige aanpak dat van een deels kwetsbare groep te veel eigen kracht verwacht wordt. De cliëntenraad pleit dan ook voor het zoveel mogelijk wegnemen van drempels: goede communicatie, gebruiksvriendelijke en zo toegankelijk mogelijke regelingen (geen eigen bijdragen bijvoorbeeld).²⁴ Ook cliënten geven aan dat de drempels soms nog te hoog zijn:

²⁴ Bron: interviews.

"Het aanvragen van regelingen bij de gemeente is wel een hoop administratieve rompslomp. Je moet hoger opgeleid zijn om dat allemaal goed te kunnen doen. Je moet communicatief vaardig zijn, zelfstandig genoeg zijn om alle documenten goed op orde te hebben en ook goed argumenten kunnen aandragen waarom je het nodig hebt. Zo had ik bijvoorbeeld nog recht op een kleine aanvullende uitkering toen ik voor het eerst ging werken. Ze gaven toen aan dat ik extra reiskosten via de bijzondere bijstand vergoed kon krijgen. Dat werd echter afgewezen en dan moet je echt van goede huizen komen om een goed bezwaarschrift te schrijven en het alsnog gedaan te krijgen. Ik kan me voorstellen dat mensen die minder hoogopgeleid en zelfstandig zijn dan afhaken."

Het versterken van de communicatie is ook een belangrijk speerpunt van de gemeente: minima moeten op de hoogte zijn van de regelingen waar ze gebruik van kunnen maken. Bij het versterken van de communicatie wordt onderscheid gemaakt tussen drie sporen:

- 1 Versterken van de interne communicatie. Zorgen dat binnen de gemeente alle beleidsmakers en uitvoerders op de hoogte zijn van het gehele aanbod en niet enkel van het deel waar zij zelf direct bij betrokken zijn. *"Iedereen moet op de hoogte zijn van wat wij als gemeente allemaal doen, zodat ze cliënten ook op andere voorzieningen of projecten kunnen wijzen."*¹⁵
- 2 Versterken van de communicatie met maatschappelijke organisaties die in contact staan met de doelgroep. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om maatschappelijke organisaties als MJD en Humanitas, maar ook om scholen en professionele hulpverleners die bij huishoudens over de vloer komen. De gemeente wil graag dat de medewerkers en vrijwilligers binnen deze organisaties actief hun ogen open houden voor armoedeproblematiek en op de hoogte zijn van de beschikbare regelingen en projecten bij de gemeente en andere organisaties. Waar mogelijk wordt hierbij ook gebruik gemaakt van 'ambassadeurs', zoals de brugfunctionarissen op scholen.
- 3 Versterken van de communicatie met minima zelf. Gemeente Groningen zet de afgelopen jaren in op een aantal outreachende projecten waarbij (voormalige) minima worden ingezet om andere minima te wijzen op de beschikbare regelingen en projecten. Belangrijke voorbeelden zijn het project 'Minima bellen minima' (waarbij minimahuishoudens met kinderen werden gewezen op het Kindpakket) en het Serviceteam dat zowel telefonisch als in de stad minima wijst op de beschikbare regelingen en projecten.

¹⁵ Bron: interviews.

Integrale aanpak ontbreekt

De uitvoering van het gemeentelijke interventierepertoire vindt aanbodgericht plaats. Verschillende gemeentelijke afdelingen en maatschappelijke organisaties voeren elk een deel van het aanbod uit:

- De consulenten inkomensondersteuning van SOZAWE handelen aanvragen voor regelingen als de bijzondere bijstand en langdurigheidstoelage af.
- De Groningse Kredietbank verzorgt de schuldhulpverlening.
- De gemeentelijke projectleiders en maatschappelijke organisaties voeren elk hun eigen projecten uit.

In de praktijk wordt het aan minima zelf overgelaten het eigen maatwerk te organiseren door het juiste aanbod om zich heen te verzamelen. Er is niet één 'aanbieder' die de regie heeft, zorg draagt voor een gedeeld en volledig zicht op de situatie van een huishouden en organiseert dat er een aanbod op maat wordt verzorgd. Dit is met name zichtbaar bij de uitvoering van inkomensondersteunende maatregelen door SOZAWE.

Aanbodgerichte uitvoering minimaregelingen door SOZAWE

Bij SOZAWE kunnen minima aanvragen indienen voor de verschillende minimaregelingen van de gemeente. Denk aan bijzondere bijstand voor medicijnen of een nieuwe wasmachine, langdurigheidstoelage en verschillende regelingen uit het Kindpakket (zoals de laptopregeling).

Cliënten ervaren dat hierbij steeds enkel naar hun aanvraag van dat moment wordt gekeken. Er wordt niet gekeken wat de 'vraag achter de vraag' is en welke maatregelen of regelingen eventueel nog meer zouden kunnen helpen.¹⁶

- Een cliënt geeft aan: "Wat beter kan is dat ze met jou kijken wat er mogelijk is. Nu wordt alleen je vraag beantwoord. Dus stel je wilt kwietschelding aanvragen, dan behandelen ze dat. Maar ze kijken niet tegelijkertijd verder: wat is uw situatie en waar zou u nog meer gebruik van kunnen maken. Ze gaan je niet vertellen, van 'die mogelijkheid is er ook voor u'."
- Een maatschappelijke partner geeft aan: "De aanvragen worden door de sociale dienst vrij goed afgehandeld. Het is allemaal wel erg vraaggericht. De aanvraag wordt afgehandeld, maar er wordt niet verder gekeken. Er zullen vast consulenten bij de sociale dienst zijn die naast het afhandelen van de aanvraag cliënten ook nog wijzen op andere regelingen, maar mijn beeld is dat het niet veel gebeurt. Bij een sociaal raadsman en de Kredietbank wordt wel een bredere screening gedaan, maar dan zijn ze al een stap verder in de problemen."
- Ambtenaren geven aan: "Het is heel lang zo geweest dat mensen alleen kregen wat ze aanvroegen. We proberen nu een omslag in te zetten waarbij er door consulenten van inkomensondersteuning verder wordt gekeken, maar dat lukt niet van de ene op de andere dag. Het is allemaal heel versnipperd. Daardoor wordt er niet naar het totaalplaatje gekeken. Binnen de schuldhulpverlening kijken we wel naar het totale financiële plaatje per individueel gezin, maar als daar uitkomt dat een gezin in aanmerking komt voor regelingen, dan is het vaak al te laat."
- Een consulent van SOZAWE zelf geeft aan: "Ik wijs als consulent mensen wel op het feit

¹⁶ Bron: interviews

dat ze ook andere regelingen kunnen gebruiken. Gisteren was ik bijvoorbeeld bij een vrouw die al 20 jaar minima was maar nog nooit de witgoedregeling had aangevraagd. Toen heb ik haar daar op gewezen en ze kende dat inderdaad nog niet. Maar dat hangt van de consulent af of dat gebeurt. De leidinggevenden vragen aan ons wel om dat te doen."

Verskillende betrokkenen wijzen de bezuinigingen op de dienstverlening aan als belangrijkste oorzaak voor de aanbodgerichte uitvoering: *"Er is natuurlijk ook al heel veel bezuinigd op de uitvoeringsorganisatie van de uitkeringen en regelingen. Het kost gewoon geld en tijd om meer dingen uit te zoeken en verder te kijken dan de actuele vraag van de cliënt en dat is er niet."* En *"SOZAWE heeft onvoldoende medewerkers om de cliënten adequaat te ondersteunen. De medewerkers kennen daardoor de individuele klanten niet meer en kunnen hen dus ook niet actief de goede ondersteuning geven die ze nodig hebben."*

Gevolg van de aanbodgerichte aanpak is dat het, zoals een ambtenaar in de gesprekken voor dit onderzoek aangaf, 'van toevalligheden aan elkaar hangt' welke regelingen cliënten wel gebruiken en welke niet.

Informatiepositie

De verschillende aanbieders hebben ieder hun eigen informatie over huishoudens. Deze informatie wordt slechts beperkt met elkaar gedeeld. Zo kan de GKB wel inkijken in de bestanden van SOZAWE, maar is dit andersom niet mogelijk: *"Wij kunnen niet in de gegevens van de kredietbank. Dat is wel jammer. Reden daarvoor is enerzijds dat het systeem van de kredietbank heel complex is en je niet direct snapt waar je de informatie moet halen en anderzijds speelt privacy daar ook een rol. Andersom kan de kredietbank wel beperkt in de systemen van de sociale dienst kijken."* Beleidsmakers geven aan dat de verschillende bestanden wel aan elkaar gekoppeld worden voor onderzoeksdoeleinden (bijvoorbeeld het opstellen van de Armoedemonitor), maar dat dit voor de dagelijkse uitvoering nog niet of onvoldoende gebeurt: *"Dat heeft ook met privacy te maken, dus je kan dat maar ten dele oplossen, maar je merkt in de praktijk wel dat het soms belemmerend werkt."*

Het ontbreken van een 'centraal klantdossier' werd door de gemeente zelf in 2012 overigens ook al geconstateerd. De gemeente heeft vervolgens verkend of het mogelijk en nuttig was hier op in te zetten, maar heeft besloten dit niet te doen. Als reden hiervoor werd gegeven: *"Uit pilots in het land blijkt dat een centraal klantdossier slechts een technisch hulpmiddel is dat alleen functioneert als er een nauwe, goedlopende samenwerking is tussen betrokken organisaties. Op het moment dat de integrale samenwerking goed verloopt en alle betrokkenen het dossier goed en op uniforme wijze vullen, verdwijnt eigenlijk tegelijkertijd de noodzaak voor een dergelijk systeem."¹⁷*

Ontwikkelingen in de uitvoering

De gemeente Groningen heeft de afgelopen periode besloten in te zetten op een gebiedsgerichte aanpak in het sociaal domein. Gemeente, welzijn- en zorgorganisaties werken samen in zogenaamde WIJ-teams. In 2015 zijn de eerste WIJ-teams van start

¹⁷ Bron: Gemeente Groningen, *Tussenrapportage armoedebeleid 2013*, 2013.

gegaan; uiterlijk 1 januari 2017 moeten 11 teams actief zijn. De WIJ-teams moeten zich richten op ondersteuning aan huishoudens volgens het principe van één huishouden, één plan, één regisseur. *"In deze WIJ-teams worden alle bestaande ondersteuningsvormen en de in de gebieden aanwezige (preventieve) collectieve initiatieven samengebracht. Doel is te komen tot een goede dienstverlening die vraaggericht, effectief en ontokerd is en die binnen het beschikbare budget blijft."*¹⁸

De WIJ-teams zijn tot nu toe met name gefocust op de gemeentelijke zorgtaken in het kader van de jeugdzorg en de Wmo. Zoals het gemeentebestuur recent aangeeft, is het nu zaak nog meer de verbinding te zoeken met andere beleidsterreinen: *"Hierbij valt te denken aan het armoedebeleid, gezondheidsbeleid, sport en de jongerenaanpak. Wat betreft werk, inkomen (inclusief schuldhulpverlening) en maatschappelijke participatie zijn we aan het onderzoeken welke onderdelen we al dan niet gaan positioneren in de wijk. Begin 2016 moet dit duidelijk zijn. Op het gebied van inkomen en schulphulpverlening willen we nu al de kennis in alle WIJ teams vergroten. We streven er dan ook naar om op 1 januari 2016 die benodigde expertise binnen de teams te hebben geborgd."*¹⁹

Dat een goede aansluiting van inkomensvoorzieningen (inclusief schuldhulpverlening) een aandachtspunt is, blijkt ook uit de gesprekken in het kader van dit onderzoek:

- Enerzijds wordt gewezen op een gebrek aan kennis over financiële problematiek bij de hulpverleners met bijvoorbeeld een zorgachtergrond in de WIJ-teams. *"Je merkt nu dat er veel nieuwe hulpverleners in de wijken komen die op het gebied van financiële hulpverlening te weinig kennis hebben."*²⁰
- Anderzijds is de vraag hoe de uitwisseling tussen bijvoorbeeld de GKB en de WIJ-teams goed wordt georganiseerd. Moeten medewerkers van de GKB plaats nemen in de WIJ-teams of is een goede doorverwijzing voldoende? Dat dit een aandachtspunt is, blijkt uit de ervaringen op dit moment: *"Bij de Kredietbank hebben we geen goede ervaring met het sociale team, omdat zij soms lang mensen aanhouden om te zorgen dat ze het zelf oplossen. Maar dan komen ze vaak te laat bij ons. Er wordt dan dus te veel uitgegaan van zelfredzaamheid waarbij in de tussentijd de situatie alleen maar verergert."*²¹

Tegelijkertijd constateren veel betrokkenen ook dat de ontwikkeling van de WIJ-teams wel een mogelijkheid biedt om de armoedeproblematiek meer vraaggericht en op maat aan te pakken. Zo geven betrokkenen aan dat de WIJ-teams wel sneller zicht krijgen op problematiek: zij wachten niet tot cliënten zelf naar de gemeente toekomen, maar handelen ook proactief naar aanleiding van signalen van bijvoorbeeld politie,

¹⁸ Bron: Gemeente Groningen, *Collegedebrief Informatie over voortgang sociale teams 2014/2015*, 18 december 2014.

¹⁹ Bron: Gemeente Groningen, *Doorkijk Vernieuwing Sociaal Domein 2016-2017*, 28 oktober 2015.

²⁰ Bron: interviews.

²¹ Bron: interviews.

woningcorporaties en scholen. Bovendien geven betrokkenen aan dat zij sneller kunnen schakelen met de andere organisaties die in de WIJ-teams actief zijn.

3 Coproductie en samenwerking

Toegepaste normen

- 3 Het lukt de gemeente om krachten te bundelen met andere partijen en coproductie te organiseren om het armoedevraagstuk in samenwerking op te pakken - met professionele partners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en vrijwilligers.

Kernbevindingen

- 3 De samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke partners is de afgelopen jaren verbeterd:
 - Signalen die maatschappelijke organisaties afgeven over ontwikkelingen in de samenleving worden opgepakt.
 - Maatschappelijke partners worden door de gemeente meer dan voorheen geïnformeerd over en betrokken bij de uitvoering van nieuwe regelingen.
 - De gemeente faciliteert initiatieven en nieuwe ideeën van maatschappelijke organisaties actief.
 - Aandachtspunten zijn de verkokering en versplintering binnen de gemeentelijke organisatie en het verbinden van alle partijen uit de samenleving onderling.

Samenwerking als aandachtspunt

In 2012 constateert de gemeente dat de samenwerking met maatschappelijke organisaties een belangrijk ontwikkelpunt is. Zowel minima als maatschappelijke organisaties zelf wijzen hier op²²:

- Minima geven in een onderzoek aan dat ze 'integrale samenwerking' het belangrijkste thema vinden: *"Het aanbod aan hulpverlening van zowel de overheid als de overige organisaties moet beter op elkaar worden afgestemd. Klantmanagers en consulenten aan de ene kant en hulpverleners aan de andere kant moeten beter op de hoogte zijn van elkaars mogelijkheden en moeten hun werkwijzen beter op elkaar afstemmen."*
- Uit onderzoek onder het maatschappelijk veld blijkt: *"er moet nadrukkelijk beter integraal worden samengewerkt op het managementniveau, waar de organisatiedoelen worden bepaald. Hulpverleners weten elkaar onderling vaak wel te vinden."*

Verbetering samenwerking

Maatschappelijke organisaties en de gemeente zelf geven aan dat samenwerking sterk is verbeterd. Dit is terug te zien langs drie sporen:

²² Bron: Gemeente Groningen, *Samen actief tegen armoede. Onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid*, 2012.

- 1 De gemeente maakt actief gebruik van de signalen die maatschappelijke organisaties afgeven over ontwikkelingen in de samenleving die aanleiding geven tot bijstelling van beleid of uitvoering. Dit krijgt bijvoorbeeld concreet vorm in het Platform Schuldhulpverlening waarin gemeente en ketenpartners periodiek overleggen over beleid en uitvoering op het gebied van schuldenproblematiek. *"Wij zitten in een platform schuldhulpverlening met verschillende maatschappelijke organisaties en de gemeente. Daar zien we nu dat er sprake is van veel meer huisuitzettingen. De wethouder is daarbij aanwezig en geeft aan daarmee aan de slag te gaan. Dus dan zie je dat er wel gereageerd wordt op signalen."* Ook de gemeente is tevreden over dit platform: *"Dat werkt goed."*²³
- 2 Maatschappelijke partners constateren dat de gemeente hen meer dan voorheen informeert over en betreft bij de ontwikkeling van nieuwe regelingen.²⁴
 - Maatschappelijke organisaties merken dat zij beter worden geïnformeerd over de regelingen en projecten van de gemeente zodat zij hun cliënten daar ook op kunnen wijzen. Een maatschappelijke organisatie geeft aan: *"Vroeger als er een nieuwe regeling werd bedacht door de gemeente werden wij als organisaties daar helemaal niet bij betrokken of over geïnformeerd. Dus dan kwamen mensen bij ons met de vraag 'hoe moet ik dit aanvragen?'. Maar dan konden wij ze daar ook nog helemaal niet bij helpen. De gemeente probeert ons nu meer te betrekken, de goede informatie te geven en zo ook te zorgen dat er over de hele linie eenduidige informatievoorziening is. Er is ook meer overleg met gemeente over hoe bijvoorbeeld de Stadspas beter weggezet kan worden in samenwerking met andere instanties."*
 - De samenwerking tussen de GKB en Humanitas is een concreet voorbeeld van goede samenwerking bij de uitvoering van een regeling. De GKB verzorgt de professionele schuldhulpverlening en Humanitas ondersteunt cliënten bij het op orde brengen van de thuisadministratie. *"We voeren als Humanitas bijvoorbeeld echt samen met de gemeente intakegesprekken. De samenwerking is heel goed"*.

²³ Bron: interviews.

²⁴ Bron: interviews.

Cliënten aan het woord: belang van maatschappelijke organisaties

Verschillende minima geven aan veel te hebben aan de ondersteuning die maatschappelijke organisaties bieden. Bijvoorbeeld:

"Ik maak gebruik van twee minimaregelingen: de Stadspas en de kwijtschelding van belastingen. Beide regelingen ken ik via mijn coach bij Humanitas. Die heeft mij ook geholpen met het aanvragen. Als ik iets wil weten, vraag ik dat altijd bij Humanitas en daar helpen ze me dan."

"Iemand van STIP kijkt met de administratie mee. Dat is ook fijn. Want ik heb heel veel dingen waar ik rekening mee moet houden: we zijn allebei ziek, hebben huishoudelijke hulp, etc. Bij STIP kijken ze bijvoorbeeld welke verzekeringen ik allemaal heb en of dat goedkoper kan."

- 3 Maatschappelijke partners die met nieuwe initiatieven komen, ervaren dat de gemeente hier voor open staat en hen op verschillende manieren actief faciliteert. Dit geldt bijvoorbeeld voor de initiatiefnemers van het Toentje-project. *"De gemeente helpt ons met vergunningen, maar er is ook een geldelijke bijdrage en ze denken mee over hoe we onze organisatie goed kunnen opzetten. We zijn nu ook op zoek naar een nieuwe locatie. De gemeente helpt ons daar ook bij. Dus in die zin merk je dat de gemeente heel erg open staat en wil meedenken."*²⁵ De gemeente ervaart de wisselwerking met maatschappelijke initiatieven ook als positief: *"Het is halen en brengen. Ze vragen lang niet altijd alleen maar geld. Ze vragen om expertise, om onze handjes. Ze heeft een medewerker van de gemeente meegedacht met een bijeenkomst van de kerken over armoede. Gewoon als netwerkpartner."*²⁶

Verschillende maatschappelijke organisaties geven aan dat verkokering en versplintering binnen de ambtelijke organisatie wel een aandachtspunt is bij het bestendigen van de goede samenwerking. In hun ervaring is een groot aantal mensen binnen de gemeentelijke organisatie medeverantwoordelijk voor armoedebeleid en de uitvoering daarvan en is het niet altijd helder bij wie ze moeten zijn om iets voor elkaar te krijgen.

Tweede aandachtspunt is het leggen van verbindingen tussen de maatschappelijke organisaties onderling. Maatschappelijke partners zijn tevreden over hun bilaterale samenwerking met de gemeente en werken geregeld ook onderling samen, maar constateren dat zij nog onvoldoende op de hoogte zijn van wat andere maatschappelijke organisaties in samenwerking met de gemeente doen. Zo geeft een van de organisaties aan: *"Door de grote hoeveelheid projecten is er geen overzicht over alle partners die in de stad met armoede bezig zijn. Contact tussen organisaties in de stad is er onvoldoende: er zijn zoveel initiatieven en organisaties, dat het veel te veel is."*

²⁵ Bron: interviews.

²⁶ Bron: interviews.

4 Resultaten

Toegepaste normen

4 Het beleid leidt tot de beoogde resultaten.

Kernbevindingen

- 4 De gemeente heeft geen zicht op de maatschappelijke effecten die met het armoedebeleid gerealiseerd worden. Wel is er zicht op de voortgang, uitvoering en het gebruik van concrete regelingen en projecten. Hieruit blijkt:
- Verschillende vliegwiel-projecten dragen bij aan activatie/participatie van een (kleine) groep minima.
 - De outreachende projecten van de gemeente (zoals Minima bellen Minima) hebben een positief effect op het gebruik van regelingen.
 - Een grote nadruk op handhaving heeft er toe geleid dat een groep minima bang is om te participeren uit angst voor boetes.
 - Het hanteren van één inkomensgrens leidt er toe dat een groep met een iets hoger inkomen net overal buiten valt en zich onrechtvaardig behandeld voelt.

Resultaten op verschillende niveaus

Onderstaande prestatieladder laat zien dat resultaten op verschillende niveaus inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Zicht op de maatschappelijke eindeffecten is het hoogste niveau: hier is het immers uiteindelijk om te doen. Zicht op de ingezette middelen is het laagste niveau: dit zegt niet of nauwelijks iets over wat er gerealiseerd is.

Niet of nauwelijks zicht op maatschappelijke effecten

In hoofdstuk 1 constateerden we dat het in Groningen ontbreekt aan concreet en specifiek geformuleerde beoogde effecten voor het armoedebeleid als geheel. Er is dan ook geen zicht op de mate waarin de beoogde maatschappelijke effecten gerealiseerd

worden. Ook op het niveau van concrete projecten uit het armoedebeleid is niet of nauwelijks zicht op de hiermee gerealiseerde effecten. Wel is er zicht op de uitgevoerde activiteiten en het aantal gebruikers.

Zicht op effecten en resultaten projecten

In november 2015 ontving de raad een collegebrief met informatie over de stand van zaken van de armoedeprojecten 2015. Deze bevat met name informatie over het gebruik en de uitvoering van verschillende projecten. Bijvoorbeeld:

- *"Voor kinderen in minimagezinnen hebben wij een vangnet dat hen helpt mee te doen. We zien dit jaar een verdere toename van het aantal kinderen dat hier gebruik van maakt."*
- *"de actie via de Stadspas voor setjes gratis tweedehands kinderkleding loopt beter dan we verwachtten: 500 vouchers werden ingeleverd (oktober 2015)."*
- *"Bij de ontwikkeling van het kindpakket in 2013/2014 merkten we dat een groep minimagezinnen intensievere ondersteuning nodig heeft. De inzet van en het aantal brugfunctionarissen hebben wij daarom in 2015 verder uitgebreid."*
- *"De Voedselbank heeft in 2015 zo'n 2.000 klanten, Resto van Harte ontvangt dit jaar circa 2.500 gasten. Humanitas ondersteunt in 2015 ongeveer 400 mensen bij de thuisadministratie. Toentje draait met 30 vrijwilligers en levert 700 kratten groente voor de Voedselbank."*

Als er in de collegebrief al iets wordt gezegd over gerealiseerde effecten, is onduidelijk waarop dit gebaseerd is of gaat het om effecten in individuele gevallen. Bijvoorbeeld:

- *"Wat we doen draagt altijd bij aan meerdere doelen. Dat is de kern van ons armoedebeleid. In de uitvoering zien we dit nog meer dan verwacht."*
- *"We werken graag met sociaal ondernemers, zoals Van Hulley. De naaisters van Van Hulley maken van iemands favoriete, maar versleten overhemd een boxershirt. Het opdoen van werkervaring wordt gecombineerd met een opleiding, waarmee de kansen op de arbeidsmarkt worden vergroot voor deze groep grotendeels allochtone vrouwen. Veel vrouwen hebben na Van Hulley de weg naar het onderwijs en/of de arbeidsmarkt gevonden."*
- *"De nieuwe energie die ik gekregen heb, heeft mij nieuw opdrachtgevers opgeleverd"*

Een deel van de maatschappelijke organisaties geeft in een gesprek aan zelf ook te worstelen met het gebrek aan zicht op de gerealiseerde effecten. Ze zien bijvoorbeeld dat meer gezinnen met kinderen gebruik maken van hun regelingen, maar worden daarmee ook de gewenste effecten bereikt? *"Het lastige is dat je wel op projectniveau kan meten hoeveel mensen meedoen, wat je gedaan hebt, et cetera, maar het uiteindelijke effect van het armoedebeleid dat is wel heel lastig te meten. Ik weet niet goed genoeg of we het juiste doen en de gewenste resultaten bereiken."* Ook de Cliëntenraad geeft aan dat het zicht op effecten beter zou moeten: *"De gemeente (laat staan de cliëntenraad) heeft geen zicht op wat de inzet nu eigenlijk oplevert. In de nota Perspectief wordt gezegd 'onze armoedeprojecten werken', maar de vraag is waar dat uit blijkt."*

Belangrijke resultaten en neveneffecten

De gesprekken en dossierstudie voor dit onderzoek bieden zicht op vier belangrijke resultaten en neveneffecten van het huidige beleid:

- 1 Verschillende vliegwiel-projecten dragen bij aan activatie/participatie van minima. Dit blijkt uit de verhalen van minima in de gemeentelijke stand van zaken-rapportage, maar ook uit de verhalen van de minima die zijn gesproken tijdens dit

onderzoek. Onduidelijk is echter hoe groot de groep is waarbij de projecten effect hebben en in hoeverre dit ook bijdraagt aan duurzame verbetering van de situatie.

Cliënten aan het woord: participatie dankzij projecten armoedebeleid

"Positief resultaat is vooral dat ik handvatten heb gekregen om mijn onderneming beter vorm te geven en om mijn onderneming uit het slop te krijgen. Eerst had ik meer een fatalistische houding: ik ga gewoon proberen, dan zie ik wel wat het oplevert en als het tegenvalt volgend jaar beter. Nu heb ik veel meer inzicht in wat nu het probleem is van mijn bedrijf en welke keuzes ik kan maken. Ik zal dan ook niet meer zo blijven voortmodderen als voorheen"

"Aangezien het voor mij gezien mijn leeftijd lastig is om nog werk te vinden, heb ik begin 2014 het initiatief genomen om een eigen bedrijfje te starten. (...) Mijn contactpersoon bij de gemeente luistert heel goed naar mij en zij is echt een steunpilaar. Ze heeft veel ervaring met zelfstandigen en goede ideeën. (...) Toen ik in 2012 werkloos werd voelde ik mij wel een minima. Nu heb ik niet het idee dat ik arm ben. Ik heb veel steun gekregen van de gemeente, heb nu mijn eigen bedrijfje en doe wat ik leuk vind. Ik heb er zin in en het gaat goed."

"Ik maak ook gebruik van de Stadjerspas. Daarmee ben ik bijvoorbeeld naar de bioscoop geweest voor 1 euro. En ik kan daarmee met de bus. Financieel is het natuurlijk passen en meten als minima dus bepaalde dingen kan je niet doen. Dan is het fijn als dat met zo'n Stadjerspas wel een keer kan. Het geeft wel een goed gevoel en is leuk als je dan een keer naar de bioscoop kan. Dat hoeft ook niet elke maand maar gewoon eens een keertje. En met de bus kan ik handig naar mijn moeder, dus dat is ook fijn."

"Met de regelingen zoals Leergeld en Jeugdsportfonds ben ik erg blij. Naast mijn eigen harde werk maakt dat mede mogelijk dat mijn kinderen nu aangeven dat ze niks missen."

- 2 Projecten waarin de gemeente 'outreaching' werkt en ambassadeurs inzet, leiden tot meer gebruik van de beschikbare regelingen. Het betreft hierbij bijvoorbeeld het project Minima bellen Minima en de inzet van het Serviceteam, waarbij minima actief worden geattendeerd op de bestaande regelingen. Uit de stand van zakenrapportage 2015 blijkt dat het aantal leden van de Stadjerspas dankzij deze acties is toegenomen van 5.000 naar 8.000. Een medewerker van de gemeente geeft aan: *"We zijn 6 ochtenden bij de voedselbank gaan zitten, omdat 50% van de gezinnen daar geen Stadjerspas had. We hebben nu 300 nieuwe gezinnen aangesloten op de pas."* Een cliënt geeft aan: *"Recent heeft de gemeente een belactie gehouden en mij gebeld om te wijzen op verschillende mogelijkheden. Dat is positief. Zo weet ik nu dat ik aanspraak kan maken op bijzondere bijstand voor mijn gehoorapparaat, de witgoedregeling voor een nieuwe wasmachine en langdurigheidstoeslag. Ik zit al sinds 2008 in de Ziektewet, maar dat weet ik nu dus pas!"*
- 3 Alle betrokkenen zien dat een grote nadruk op handhaving er toe heeft geleid dat een omvangrijke groep minima minder gemotiveerd is om te gaan participeren. Zij zijn bang dat zij fouten maken bij een verandering in hun inkomenssituatie en

gekort worden op hun uitkering. De nadruk op handhaving belemmert dus de zelfredzaamheid en activatie.

Cliënten aan het woord: angst voor boetes

"Veel mensen om mij heen durven niet net als ik gewoon naar de gemeente toe te gaan. Waarom? Misschien omdat ze de taal niet goed spreken? Maar ook omdat je bang wordt gemaakt door de gemeente dat als je gaat werken en iets niet goed doorgeeft, je een boete krijgt. Mensen worden daar bang van en zeggen 'we doen niks'. Het is juist veel beter voor de gemeente als die mensen wel wat gaan doen; dan heb je minder ziekte, minder problemen, et cetera. Dus de gemeente kan beter mensen wat meer vrijheid geven en wat relaxter zijn."

"Als ze nu zouden zeggen: als je dat gaat doen krijg je 200 euro extra en schiet je er dus echt wat mee op, dan zou het veel aantrekkelijker zijn. Maar nu is het een hoop rompslomp, met risico's op een boete, dus waarom zou ik dat doen?"

"De manier waarop de uitkering werd verstrekt, vond ik het echt vernederend. Je krijgt continu brieven met een dreigende toon; als u zich niet aan deze afspraak houdt, als u niet bij deze bijeenkomst komt, dan kan het zijn dat wij u moeten korten. Ik kan me helemaal voorstellen dat mensen daardoor verlamd raken: dat ze het idee hebben dat je gestraft kan worden als je iets per ongeluk fout doet ook al heb je goede intenties."

Ook gemeentelijke beleidsmakers, uitvoerders en maatschappelijke partners zien in de praktijk dat mensen bang zijn om hun uitkering te verliezen of gekort te worden. *"Het klopt dat mensen bang zijn om te werken naast de uitkering. Als iemand een maand niet het inkomen doorgeeft, dan krijgen ze meteen een boete. Dat maakt mensen bang. Dat zien wij in onze praktijk. Maar dat is ook de ervaring van mensen. Vooral in het verleden was handhaving een belangrijk punt waar op werd gehamerd door de gemeente. Nu is dat misschien minder, maar daarmee is die beleving bij mensen nog niet weggenomen."*

- 4 Toelating tot het gros van de minimaregelingen is alleen mogelijk bij een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Er is een groep die een iets hoger inkomen heeft, net buiten verschillende regelingen valt en daardoor per saldo een lager besteedbaar inkomen heeft. Hierbij heerst het gevoel van een onrechtvaardige behandeling.

Cliënten aan het woord: gevoel van onrecht

"De gemeente moet kijken naar wat mensen overhouden in plaats van wat voor inkomen ze hebben. Mijn buurvrouw heeft nu in de praktijk minder te besteden dan iemand die in de bijstand zit, omdat ze van allerlei regelingen net geen gebruik kan maken. Dat gebeurt veel meer: er zitten veel mensen in zo'n situatie die daadwerkelijk minder overhouden omdat ze niet in aanmerking komen voor regelingen. Dus dat is ongelijk."

"Het probleem is dat ik net nergens in aanmerking voor kom omdat mijn inkomen te hoog is. Maar uiteindelijk ben ik slechter af dan iemand die in de bijstand zit. Ik krijg namelijk ook minder huursubsidie en kan niet gebruik maken van al die regelingen van de gemeente zoals kwijtschelding van de belastingen, witgoedregeling, Stadspas, collectieve ziektekostenverzekering, etc. In 2012 en 2013 heb ik kwijtschelding van de belastingen aangevraagd, maar dat is beide keer afgewezen. Toen ben ik ook gestopt met dat aanvragen; ik raakte er alleen maar gefrustreerd van. (...) . Ik ben geen racist en zal het ook niet worden, maar ik vloek wel als ik zie dat hier bij een vluchteling allemaal nieuwe spullen voor de deur worden neergezet. Daar komt gewoon een busje van de Mediamarkt met een nieuwe wasmachine, nieuw laminaat, et cetera. En ik moet dat allemaal goedkoop tweedehands komen."

De gemeente onderkent dat dit probleem er is. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat er altijd ergens een grens zal moeten worden getrokken en je hoe dan ook een groep houdt die daar net boven zit.

5 Sturing en controle door de raad

Toegepaste normen

5a De raad wordt in staat gesteld om invulling te geven aan zijn sturende en controlerende rol. Zo krijgt de raad voldoende informatie die zicht biedt op (ontwikkelingen in de) armoedeproblematiek, het succes van de ingezette instrumenten en de belangrijkste politieke keuzevraagstukken.

5b De raad geeft actief invulling aan de sturende en controlerende rol:

- De raad maakt politieke keuzes
- De raad stuurt bij als resultaten tegen blijken te vallen.
- De raad vraagt actief om informatie wanneer deze niet toereikend is.

Kernbevindingen

5a De raad wordt door het college actief in staat gesteld om kaders te stellen. De raad is niet alleen betrokken bij het meerjarig beleidskader, maar wordt ook actief in stelling gebracht bij tussentijdse herzieningen en bij het aanbrengen van jaarlijkse accenten. De raad wordt ook uitgebreid op de hoogte gehouden van de uitvoering van het armoedebeleid. Het betreft met name informatie over de voortgang en resultaten van concrete projecten of regelingen. Risico van het gebrek aan duidelijkheid over de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten, is dat de discussie in de raad ook enkel gaat over uitvoeringszaken en concrete projecten en regelingen, zonder dat de vraag wordt beantwoord of de gemeente nu de gewenste effecten bereikt.

5b De raad geeft actief invulling aan de kaderstellende rol. Via moties en amendementen drukt de raad haar stempel op het armoedebeleid. Ook spreekt de raad zich uit over de gewenste informatievoorziening.

5.1 Betrokkenheid raad bij kaderstelling

De gemeenteraad wordt door het college de afgelopen jaren meerdere keren op een goede manier in stelling gebracht om kaders te stellen voor het nieuwe armoedebeleid. Dit doet het college bijvoorbeeld:

- door met onderzoek zicht te geven op de behoeften en knelpunten in het armoedebeleid volgens de minima en maatschappelijke organisaties;
- door expliciet aan te geven welke keuzes mogelijk zijn en op basis van welke afwegingen het college tot haar voorstel is gekomen;
- door niet enkel de raad te betrekken bij het stellen van meerjarige kaders, maar de raad ook te betrekken bij de keuze voor de accenten in de jaarlijkse uitvoeringsplannen.

In positie brengen raad voor kaderstelling

- 1 In 2012 worden zowel de visienota als de kadernota Samen actief tegen armoede in de raad gebracht. De raad wordt ondersteund in het stellen van kaders doordat er tegelijkertijd ook een onderzoeksrapport wordt gepresenteerd. Onder minima zelf en maatschappelijke partners is geïnventariseerd wat naar hun mening belangrijke hoofdlijnen voor het nieuwe beleid zouden moeten zijn.
- 2 In 2014 komen er extra rijksmiddelen beschikbaar. De raad wordt tweemaal in positie gebracht om te besluiten over de gewenste inzet van deze middelen. In de voorstellen van het college wordt expliciet ingegaan op de keuzes die er mogelijk zijn, zoals wel of niet volledig inzetten van de extra middelen en de doelgroep / doelen waarop de extra inzet gericht zou moeten zijn.
- 3 Eind 2014 stelt de raad 'perspectief, actieplan tegen de armoede' vast. Belangrijk besispunt hierbij is de inkomensgrens voor het gebruik van belangrijke inkomensvoorzieningen. Het college laat zien wat ophoging van de inkomensgrenzen zou betekenen voor de omvang van het potentiële gebruik en daarmee de kosten voor de gemeente. Gemotiveerd geeft het college aan waarom het voorstelt enkel voor de Stadjerspas de inkomensgrens op te hogen.
- 4 In november 2015 ontvangt de gemeenteraad een collegebrief waarin het college aangeeft welke accenten het wil leggen in de uitvoering in 2016. Het betreft bijvoorbeeld het verbeteren van de toegang (meer aandacht voor ouderen/laaggeletterden) en extra aandacht voor jongeren van 12-18 jaar in minimahuishouden. Het college nodigt de raad uit deze accenten te bespreken en reacties te geven die meegenomen worden bij het opstellen van het uitvoeringsplan.

5.2 Informatievoorziening over uitvoering en resultaten

De raad wordt uitgebreid op de hoogte gehouden van de uitvoering van het armoedebeleid. Sinds 2013 ontvangt de raad de Armoedemonitor die zicht geeft op de ontwikkeling van de financiële armoede in de stad. De afgelopen jaren wordt de raad daarnaast regelmatig geïnformeerd over de voortgang van concrete projecten en regelingen. Zo stuurt het college in september 2015 een informatiebrief over de ontwikkelingen rond de Stadjerspas, ontvangt de raad in mei 2015 een brief over aanpassingen in de witgoedregeling en krijgt de raad in oktober 2014 een brief over de stand van zaken van het Kindpakket.

In de zomer van 2015 is met de raad afgesproken dat deze voortaan twee keer per jaar wordt geïnformeerd over de voortgang van het armoedebeleid in zijn geheel. In het voorjaar wordt de armoedemonitor gepresenteerd; in het najaar volgt kwalitatieve en kwantitatieve informatie over de voortgang en resultaten die met de uitvoering van het armoedebeleid geboekt zijn. Hierbij gaat het zowel om kwantitatieve informatie (denk aan het gebruik van regelingen) als kwalitatieve informatie. Dit laatste gebeurt mede op verzoek van de raad. Vanaf 2016 zal standaard aan alle deelnemers van projecten gevraagd worden welke effecten deelname heeft gehad op hun dagelijks leven.

Zoals geconstateerd in hoofdstuk 4 bieden de verantwoordingsrapportages aan de raad (bijvoorbeeld de in november 2015 verzonden voortgangsrapportage armoedebeleid 2015) vooral zicht op de uitvoering van concrete projecten en incidenteel op de resultaten daarvan. Het zicht op de bereikte maatschappelijke effecten ontbreekt.

Risico hiervan is dat de discussie in de raad zicht vervolgens focust op uitvoeringszaken zoals de inrichting van concrete projecten en regelingen zonder dat stil wordt gestaan bij de effectiviteit en efficiëntie van het armoedebeleid als geheel: realiseren we de beoogde effecten op een efficiënte manier?

5.3 Actief sturen en politieke keuzes maken

De gemeenteraad stuurt actief en maakt eigenstandig politieke keuzes op het gebied van armoedebeleid. Op verschillende momenten is zichtbaar hoe de raad via moties en amendementen het beleid van de gemeente verandert.

Voorbeelden van een actief sturende raad

- 1 In 2012 is het nieuwe armoedebeleid in voorbereiding. In de voorjaarsbrief blijkt dat er wellicht tekorten gaan ontstaan door het groeiende aantal minima. De raad neemt direct een motie aan waarin wordt aangegeven dat de stijging van het aantal minima in principe niet moet leiden tot een vermindering van het voorzieningenniveau: *"het zoveel mogelijk instandhouden van het bestaande pakket aan voorzieningen uit het armoedebeleid is uitgangspunt voor het vormgeven van het nieuwe armoedebeleid"*. Dit uitgangspunt komt later het jaar ook terug in Kadernota die het college aan de raad aanbiedt.
- 2 In 2014 ontvangt de gemeente extra rijksmiddelen voor het armoedebeleid. Het college stelt voor een deel van de extra middelen in te zetten in plaats van de geplande gemeentelijke middelen. Deze eigen middelen zouden dan terugvloeien naar de reserve. De raad neemt een amendement aan waarin het college wordt opgedragen om deze middelen niet terug te laten vloeien, maar apart te zetten en op korte termijn met voorstellen te komen voor hoe deze middelen toch nuttig kunnen worden besteed aan het voorkomen en bestrijden van armoede. Dit leidt tot een nieuw collegevoorstel waarin invulling wordt gegeven aan de wens van de raad.
- 3 In juni 2014 wordt door de raad bij het behandelen van de voorjaarsbrief wederom een motie aangenomen die kaderstellend werkt. De raad constateert dat een groep Groningers nu net buiten alle regelingen valt omdat de toegang voor alle regelingen een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is. Aangezien de gemeente met de komst van de Participatiewet meer ruimte krijgt om te variëren hierin, vraagt de raad het college te onderzoeken wat de mogelijkheden, kosten en baten zijn van variatie. Het college pakt dit op in het nieuwe Actieplan 'Perspectief': ook huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum krijgen toegang tot de Stadspas.

Ook op de informatievoorziening die de raad zelf ontvangt, wordt door de raad actief gestuurd. Zo is het de raad die in april 2015 vraagt om de waardering van minima voor alle projecten in kaart te brengen en de informatie over de uitvoering meer te clusteren. Deze punten worden ook opgepakt door het college.

Bijlage 1 Onderzoeksopzet

1.1 Doel- en vraagstelling

Toelichting op de doel- en vraagstelling van de rekenkamercommissie

De armoedeproblematiek is zeer divers en leent zich voor vele definities en beschouwingen. Als we kijken naar resultaten van armoedebeleid is het buitengewoon lastig vast te stellen of een eventuele vermindering van armoede één-op-één is toe te schrijven aan beleid, of dat er ook vele externe niet-beïnvloedbare factoren een rol hebben gespeeld.

In ons onderzoek kijken we daarom vooral naar het beleidskader en beleidsopgaven die de gemeente zich gesteld heeft. We onderzoeken dan ook vooral in hoeverre de gemeente beleidsconform heeft gehandeld, of heeft gedaan wat ze zich had voorgenomen.

Daarnaast willen we middels een onderzoek onder de doelgroep de beleving van armoede boven tafel krijgen en of de beleving van de doelgroep door gemeentelijk beleid is beïnvloed.

Tot slot willen we onderzoeken in hoeverre alle beleidsacties en opvolging daarvan in uitvoeringsprogramma's of projecten vanuit de gemeentelijke beleidsvisie op de armoedeproblematiek een coherente samenhang kennen.

Doelstelling

Het onderzoek moet het volgende opleveren:

- 1 inzicht in de armoedeopgave van Groningen in termen van problematiek, oorzaken en gevolgen.
- 2 zicht op de uitvoering en (voor zover mogelijk) de resultaten van het Groningse armoedebeleid en verklarende factoren hiervoor.
- 3 lessen en aanbevelingen voor de toekomstige aanpak van het armoedevraagstuk.

Vraagstelling

A - VOORWAARDEN

- 1 Hoe heeft de gemeente de armoedeproblematiek vertaald naar een definitie van het probleem, een kader voor beleid en een doorvertaling in concrete doelen?
 - a In hoeverre heeft de gemeente de doelgroep goed in beeld in termen van samenstelling, duur van armoedesituatie (minder dan 1 jaar, 1-3 jaar of langer dan 3 jaar) en op welke wijze vertaalt zich dat in daarop afgestemd beleid?
- 2 Op welke manier heeft de gemeente de uitvoering georganiseerd en sluit dit goed aan op de doelen?
 - a In hoeverre kennen de projecten en instrumenten die worden ingezet ter realisering van het beleid een coherente samenhang?
 - b In hoeverre heeft de gemeente gedaan wat ze zich had voorgenomen (beleidsconform gehandeld)?

-
- c In hoeverre is er sprake van een integrale en persoonsgerichte uitvoering van het beleid?
 - d In hoeverre wordt het beleid gedragen en ondersteunt door de doelgroep? En wat betekent dit voor de uitvoering van het beleid, bijvoorbeeld in termen van eigen initiatief en verantwoordelijkheid?
- 3 Welke beleving hebben het 'brede' werkveld (sociale wijkteams en aangehaakte organisaties) en betrokken maatschappelijke organisaties (voedselbank, kerken, verenigingen) van de toegevoegde waarde van het armoedebeleid – onder andere voor hun eigen werk?
- a Wat betekent dit voor de mogelijkheden om krachten te bundelen bij de aanpak van de opgave?

B - RESULTATEN

- 4 Wat zijn de resultaten van het armoedebeleid?

C – STURING EN CONTROLE DOOR DE RAAD

- 5 Hoe wordt de gemeenteraad in stelling gebracht en geeft deze invulling aan de kaderstellende (sturing) en controlerende (evaluatie) rol op het gebied van armoedebeleid: heeft de raad grip op de armoedeproblematiek?
- a Heeft de gemeenteraad goed zicht op de ontwikkeling van de armoedeproblematiek?
 - b Heeft de gemeenteraad goed zicht op de werking en het succes van de door de gemeente ingezette instrumenten?
 - c Welke indicatoren gebruikt de gemeenteraad voor zijn controlerende rol en wat zouden goede indicatoren kunnen zijn om na te gaan of het gevoerde beleid daadwerkelijk succes heeft?

1.2 Evaluatiemodel en normenkader

Figuur 1.1: evaluatiemodel.

A - Voorwaarden

(1) FORMULEREN VAN EEN HELDERE OPGAVE

- 1a De gemeente heeft een heldere definitie van armoede. Op basis van deze definitie kan worden vastgesteld op welke mensen het beleid zich richt en wanneer mensen niet (meer) worden gezien als doelgroep van het beleid.
- 1b De gemeente heeft actueel zicht op de feitelijke situatie van armoede in Groningen, zodat passend beleid kan worden geformuleerd. Er is onder meer zicht op:
 - De totale omvang van de armoede in Groningen (aantal huishoudens/ inwoners dat tot de doelgroep behoort);
 - De ontwikkeling van de armoedeproblematiek (hoeveel mensen 'stromen uit' en hoeveel 'stromen in');
 - De oorzaken en gevolgen van armoede in Groningen in het algemeen (inclusief de samenhang daartussen);
 - De ontwikkeling in verschillende 'typen' minima in Groningen, op basis van een goed zicht per huishouden (zie ook hieronder bij organisatie en uitvoering).

Zicht op samenstelling minimabestand

Om passend beleid te kunnen formuleren is niet alleen zicht nodig op het totale aantal minima, maar ook op de achtergronden van de armoedeproblematiek relevant. Wat voor 'type' minima zijn er in Groningen? Denk aan:

- 'nieuwe' minima die door verlies van hun baan of bijvoorbeeld een echtscheiding minima zijn geworden, maar waarbij er perspectief is om hier snel weer uit te komen en ook nog veel maatschappelijke participatie is.
- 'langdurige' minima: huishoudens waarin al generaties lang sprake is van armoedeproblematiek.
- 'zelfstandige' minima: mensen die als zelfstandige werken maar daar (tijdelijk) niet voldoende inkomsten aan overhouden.
- 'beperkte' minima: mensen die niet in staat zijn om deel te nemen aan het arbeidsproces en waarbij er weinig zicht bestaat op verbetering van de financiële situatie.

- 1c De gemeente formuleert heldere doelen die de kern van de zaak raken. Dit wil zeggen:
- Evalueerbaar (specifiek, meetbaar en tijdgebonden). Achteraf is goed vast te stellen of de gestelde doelen bereikt zijn.
 - Resultaatgericht (focus op maatschappelijke effecten). Niet de gemeentelijke inzet of prestaties, maar veranderingen in de samenleving staan centraal.
 - Passend (gelinkt aan de lokale armoedeproblematiek). De doelen volgen logisch uit de aard van de lokale problematiek en zijn haalbaar gezien de ernst en omvang van die problematiek.

(2) ORGANISATIE EN UITVOERING VAN PROJECTEN EN INTERVENTIES

- 2a Er is sprake van een adequaat interventierepertoire: de middelen en interventies hangen coherent samen met de Groningse problematiek en de gemeentelijke doelen.
- interventies nemen waar mogelijk oorzaken weg (en bestrijden niet alleen symptomen).
 - interventies zijn primair gericht op het versterken van de eigen autonomie en bevorderen zo min mogelijk afhankelijkheid.
 - interventies beperken zoveel mogelijk negatieve neveneffecten, denk aan de armoedeval.
 - er is draagvlak voor het ingezette beleid bij de doelgroep; dit versterkt de medewerking en het succes van ingezette instrumenten en middelen tijdens de uitvoering.
 - er is zicht op het succes van interventies bij verschillende 'type' minima.
 - de effectiviteit van interventies wordt uitgedragen en met betrokkenen besproken; op basis hiervan worden interventies doorontwikkeld.
- 2b De gemeente heeft een goede informatiepositie over de doelgroep. Per persoon of huishouden is er zicht op:
- situatie op verschillende leefgebieden: financiën, onderwijs, gezondheid, maatschappelijke participatie, arbeidsparticipatie, etc.
 - problematiek en persoonlijke ambities op verschillende leefgebieden.

- mogelijkheden / competenties op verschillende leefgebieden (individueel dan wel via het eigen sociale netwerk)
 - oorzaken van problematiek op verschillende leefgebieden, inclusief inschatting van wat de belangrijkste oorzaken zijn en wat de mogelijkheden zijn om de oorzaken weg te nemen.
- 2c De gemeente zorgt voor een passend arrangement aan interventies per persoon/huishouden.
- Per persoon of huishouden wordt op basis van het zicht op de individuele situatie en gegeven het interventierepertoire een passend arrangement aan interventies samengesteld.
 - Het arrangement wordt in samspraak met de cliënten opgesteld – dit versterkt de effectiviteit van de ingezette instrumenten en middelen.
 - De beoogde middelen en interventies worden daadwerkelijk ingezet en uitgevoerd.
 - De gemeente borgt de integrale uitvoering van het arrangement.

(3) COPRODUCTIE EN SAMENWERKING

- 3a Het lukt de gemeente om krachten te bundelen met andere partijen en coproductie te organiseren om het armoedevraagstuk in samenwerking op te pakken - met professionele partners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en vrijwilligers.

B - Resultaten

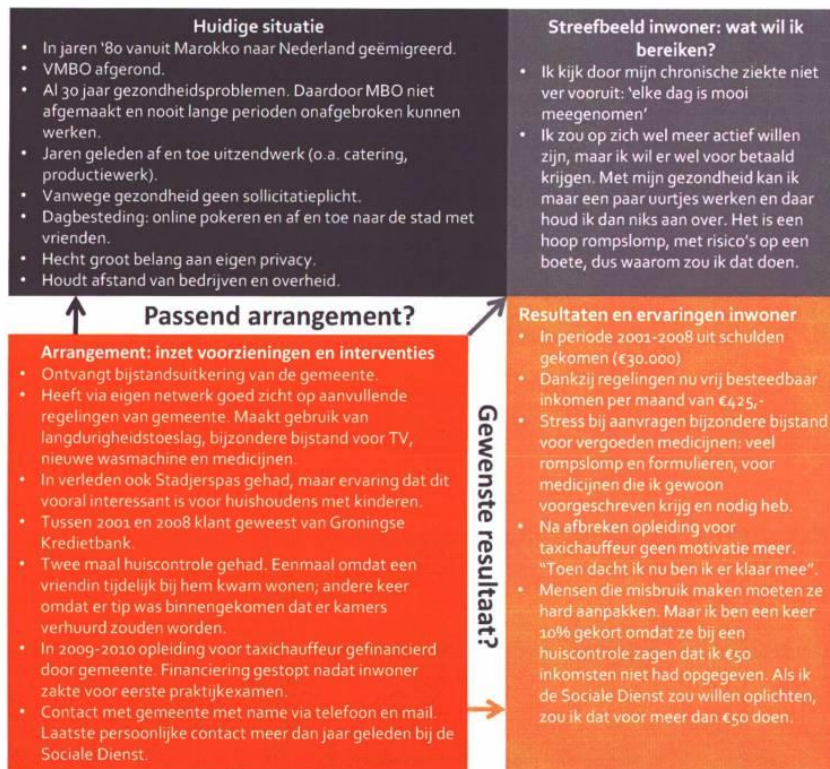
- 4 Het beleid leidt tot de beoogde resultaten.
De resultaten van armoedebeleid kunnen via verschillende lijnen in kaart worden gebracht:
- Verschillende type resultaten, zoals financieel / materieel, sociaal, objectief – subjectief, doelgroep gebonden.
 - Het doorbreken van (intergenerationele) patronen / vicieuze cirkel van oorzaken en gevolgen.
 - Eventuele neveneffecten of averechtse effecten zoals het optreden van de armoedeval.
 - Tevredenheid van maatschappelijke partners en professionals in het veld over beleid, uitvoering en resultaten.

C - Sturing en controle door de raad

- 5a De raad wordt in staat gesteld om invulling te geven aan zijn sturende en controlerende rol. Zo krijgt de raad voldoende informatie die zicht biedt op (ontwikkelingen in de) armoedeproblematiek, het succes van de ingezette instrumenten en de belangrijkste politieke keuzevraagstukken.
- 5b De raad geeft actief invulling aan de sturende en controlerende rol:
- De raad maakt politieke keuzes
 - De raad stuurt bij als resultaten tegen blijken te vallen.
 - De raad vraagt actief om informatie wanneer deze niet toereikend is.

Bijlage 2 Beschrijving situaties en ervaringen cliënten

Casus 1: man, 51 jaar, alleenstaand, chronisch ziek

Casus 2: man, 49 jaar, alleenstaand

Huidige situatie

- Komt oorspronkelijk uit Kameroen. In 1999 naar Nederland gekomen. Sinds 2000 in Groningen.
- Opleiding tot elektromonteur afgerond.
- Tot 2012 in de bouw gewerkt op uitzendbasis. Door crisis werkloos geworden.
- Sinds 2014 als ZZP'er actief in de bouw. Heeft geregeld opdrachten, maar mag nog meer worden.
- Heeft veel vrienden in de stad. Elke zaterdag bij de voetbalclub waar hij al jaren als scheidsrechter actief is. Elke zondag naar de kerk waar hij weer andere vrienden ontmoet.

Streefbeeld inwoner: wat wil ik bereiken?

- Ik zou graag meer opdrachten hebben zodat ik nog meer geld kan verdienen. Ik ga proberen meer promotie te maken om dat voor elkaar te krijgen.
- Op zich voel ik me nu niet arm, maar als ik meer verdien, kan ik dingen doen die nu niet kunnen. Denk aan een mooie auto kopen of een keer op vakantie gaan. Ik zou nog meer van het leven willen genieten.

Passend arrangement?

Arrangement: inzet voorzieningen en interventies

- In 2008 heeft gemeente opleiding tot elektromonteur voor mij gefinancierd.
- In 2012 ben ik in de bijstand terechtgekomen.
- Sinds 2014 krijg ik hulp van de gemeente (Bbz-regeling) bij het opstarten van mijn eigen bedrijfje. Eerst begeleiding bij opstellen businessplan en cursussen over KvK, belastingen, acquisitie, etc. Dankzij financiële ondersteuning rijbewijs kunnen halen. Nu elk half jaar gesprek over voortgang.
- In verleden ook Stadspas gehad, maar ervaring dat dit vooral interessant is voor huishoudens met kinderen.

Gewenste resultaat?

Resultaten en ervaringen inwoner

- Mijn contactpersoon van de Afdeling Zelfstandigen luistert heel goed naar mij en zij is echt een steunpilaar. Ze heeft veel ervaring met zelfstandigen en goede ideeën.
- Ik voel me nu beter dan toen ik in 2012 werkloos werd. Toen voelde ik mij echt een minima, vooral omdat ik de hele dag thuis zat. Dat is heel lastig.
- Ik ben naar de gemeente toegegaan met een plan voor een eigen bedrijf. Als je actief naar de gemeente gaat en zegt wat je wil, dan is er echt wel wat mogelijk. Veel mensen om mij heen durven dat niet. Misschien omdat ze de taal niet goed spreken? Maar ook omdat je bang wordt gemaakt door de gemeente dat je een boete krijgt als je gaat werken en iets niet goed doorgeeft. Mensen worden bang van en zeggen 'we doen niks'.
- Ik zie bij de voetbalclub en sportzalen bijna nooit buitenlanders. Veel mensen zitten de hele dag thuis. De gemeente moet die bevolkingsgroepen proberen actief te betrekken. Organiseer bijvoorbeeld in sporthallen een Afghaanse en Surinaamse avond. Dan komen mensen en gaan ze deelnemen aan de samenleving.

Casus 3: man, 45 jaar, alleenstaand

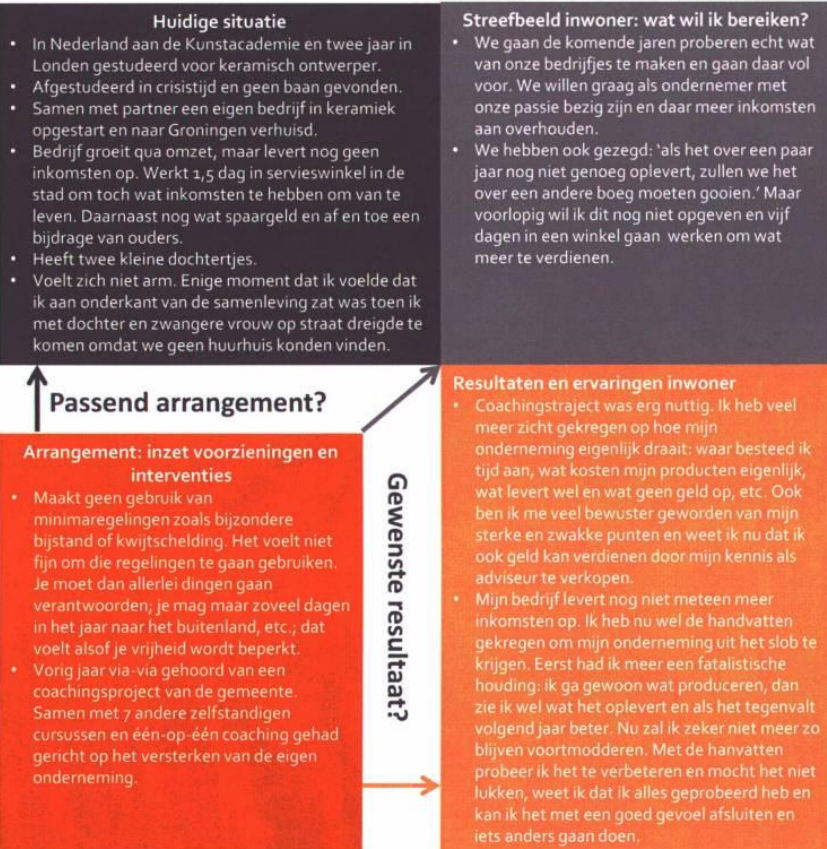
Casus 4: man, 44 jaar, alleenstaand

Casus 5: man, 65 jaar, samenwonend.

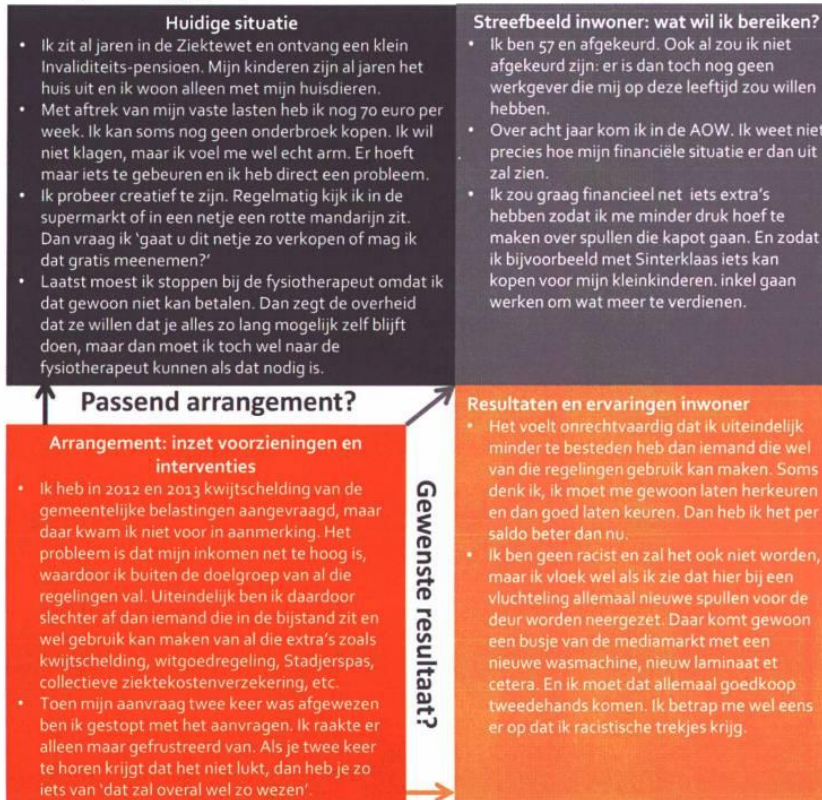

Casus 6: man, 34 jaar, samenwonend, twee kinderen

(NB: dit is één van de twee minima die door medewerkers van de gemeente zelf is aangedragen en die dus niet willekeurig is gekozen uit de minimabestanden).

Casus 7: Vrouw, 57 jaar, alleenstaand

Casus 8: Man, 27 jaar, alleenstaand

Huidige situatie

- Twee jaar geleden ben uit Syrië naar Nederland gevlucht. Na 9 maanden in het AZC van Delfzijl gezeten te hebben, kreeg ik een voorlopige verblijfsvergunning. Sindsdien woon ik in Groningen.
- Ik volg Nederlandse taallessen.
- Naast de lessen heb ik veel sociale contacten, voornamelijk met landgenoten die ook in Groningen wonen. Samen helpen we ook andere vluchtelingen die hier aankomen, zoals laatst bij de opening van het nieuwe AZC in Groningen.
- Ik heb het hier goed, zowel sociaal als financieel. Natuurlijk kan ik niet alles doen, zoals een auto kopen of op vakantie gaan, maar ik kan goed rondkomen van mijn uitkering.

Streefbeeld inwoner: wat wil ik bereiken?

- Als mijn Nederlands van voldoende niveau is wil ik graag mijn studie Computer Sciences afmaken. Als het goed is moet dat lukken via het Universitair Asiel Fonds (UAF), dat mijn studie kan financieren.
- Na mijn studie wil ik dan graag in de IT gaan werken.

Passend arrangement?

Arrangement: inzet voorzieningen en interventies

- Ik maak gebruik van twee minimaregelingen van de gemeente: de Stadjerspas en de kwijtschelding van belastingen. Beide regelingen ken ik via mijn coach van Humanitas. Die heeft mij ook geholpen met het aanvragen van de regelingen.
- De Stadjerspas heb ik weliswaar, maar ik heb er nog nooit daadwerkelijk gebruik van gemaakt.

Gewenste resultaat?

Resultaten en ervaringen inwoner

- De kwijtschelding van belastingen levert mij zo'n 100 euro op; dat is mooi.
- De Stadjerspas heb ik digitaal aangevraagd omdat ik graag met korting wilde gaan sporten. Ik heb er echter nog nooit gebruik van gemaakt omdat ik er geen fitnessclub tussen zag staan. Ik weet eigenlijk ook niet precies hoe het nu werkt. Ik heb bijvoorbeeld nooit echt een pas gehad en alleen maar een code. Moet ik niet ook een pas hebben?
- Ik ben nog nooit bij de gemeente geweest om iets over minimaregelingen te vragen. Als ik iets wil weten, vraag ik dat altijd bij Humanitas en daar helpen ze me dan. Daar ben ik bijvoorbeeld ook geholpen met het aanvragen van mijn uitkering.

Casus 9: Man, 36 jaar, alleenstaand

Huidige situatie

- Ik ben geboren en getogen in Groningen en nu 36 jaar.
- Ik heb verschillende opleidingen gevolgd en afgerond: de Kunstacademie, docentopleiding Beeldende Kunst en Vormgeving en ik heb ook een SPW-diploma.
- Na het afronden van de Kunstacademie ben ik als zelfstandig kunstenaar aan de slag gegaan. Soms verkocht ik wat, soms een tijd niks. In die periode had ik ook altijd bijbaantjes er naast nodig om rond te komen. Bijvoorbeeld in de horeca of als schoonmaker.
- Ik leefde altijd zo rond de armoedegrens. Financiële rust heb ik nooit gekend. Je wereld wordt daardoor ook kleiner: je hebt geen geld voor een cadeau dus gaat soms niet naar verjaardagen en gaat niet mee de kroeg in. Af en toe deed ik als proefpersoon mee aan medische tests om snel geld te verdienen en rekeningen te kunnen afbetalen. Ik voelde me niet perse arm, maar voor Nederlandse begrippen was ik dat zeker wel.

Streefbeeld inwoner: wat wil ik bereiken?

- Ik ben heel lang veel te trots geweest om een uitkering aan te vragen. Vorig jaar werd ik 35. Toen heb ik tegen mezelf gezegd: zo kan het niet langer. Ik wil niet over tien jaar nog in deze situatie zitten en 40 uur in de week schoonmaakwerk moeten doen. Ik ga hulp zoeken om een baan te vinden waarbij ik gewoon een goed inkomen heb.

Passend arrangement?

Arrangement: inzet voorzieningen en interventies

- Ik wist via-via dat als ik een bijstandsuitkering aanvraag, ik een traject aangeboden zou krijgen waarbij de gemeente je probeert aan een baan te helpen. Ik heb dat dus gedaan.
- Dat traject bestond uit verschillende trainingen en werkervaringsplekken.
- Mijn werkervaringsplek was bij de gemeente Groningen andere minima bellen over het Kindpakket van de gemeente. Men was erg tevreden over mij en toen heb ik gesolliciteerd voor coördinator voor de nieuwe belcampagne. Sinds 1 september doe ik dat nu als echte baan.

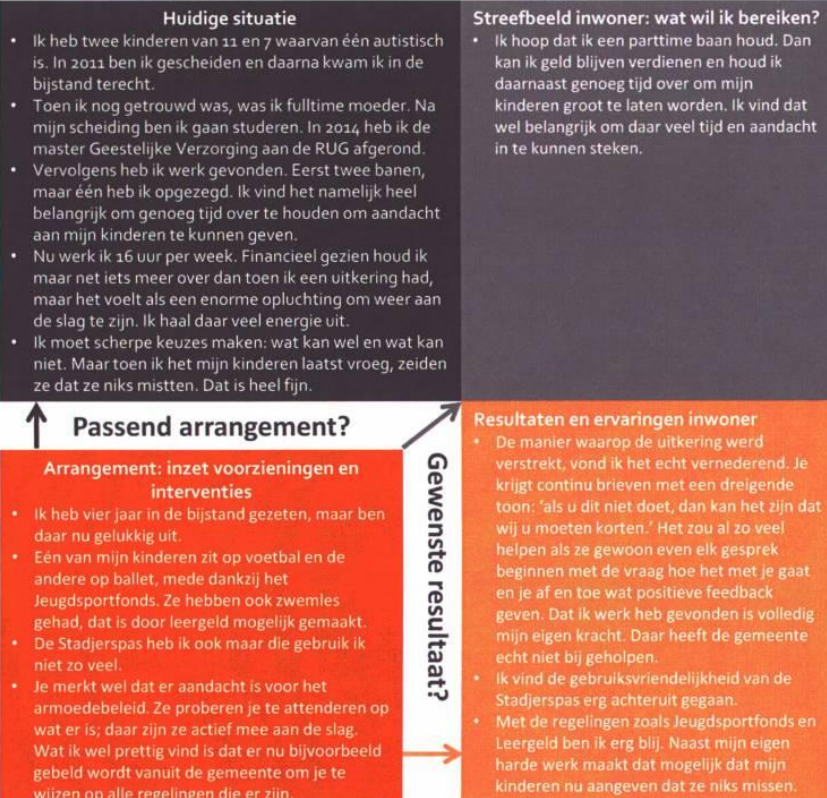
Resultaten en ervaringen inwoner

- Ik kreeg enorm goede begeleiding tijdens het traject. Mijn coach heeft een belangrijke rol gespeeld in mij aan het werk krijgen.
- Het geeft enorm veel rust dat ik gewoon geld verdien en mijn rekeningen kan betalen. Bovendien heb ik nu een normaal ritme: ik werk vier dagen van 9 tot 5 en daarnaast heb ik veel vrije tijd voor mijn hobby's. Vroeger werkte ik 's avonds, in het weekend en heel onregelmatig.
- Nog steeds vind ik het spannend om geld uit te geven. Vroeger kreeg ik bij elke brief die binnen kwam een harverzakking. Nu kan ik gewoon mijn rekeningen betalen en kan ik nog gewoon iets leuks doen. Bovendien kan ik nu ook gewoon wat sparen voor slechtere tijden.

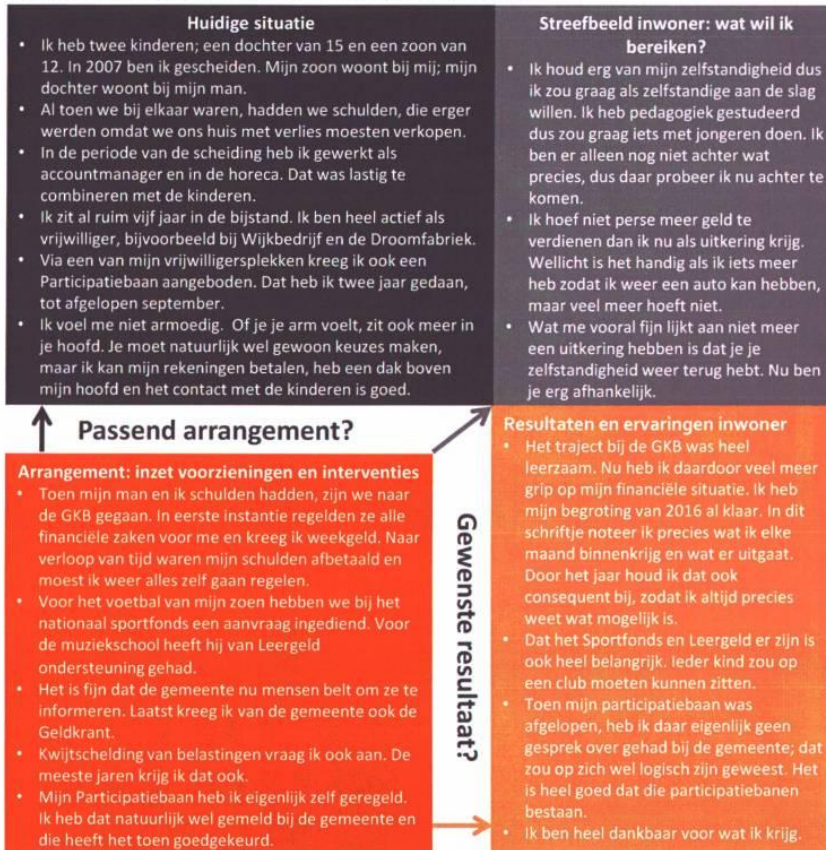
Gewenste resultaat?

(NB: dit is één van de twee minima die door medewerkers van de gemeente zelf is aangedragen en die dus niet willekeurig is gekozen uit de minimabestanden).

Casus 10: vrouw, 40 jaar, alleenstaand met kinderen

Casus 11: vrouw, 43 jaar, alleenstaand met kinderen

Bijlage 3 Interventierepertoire uit het armoedebeleid

Regeling/ voorziening/ project	Korte omschrijving
Vangnet: gemeentelijke regelingen	
Individuele bijzondere bijstand	Financiële tegemoetkoming voor onverwachte hoge uitgaven (bijvoorbeeld voor medicijnen, een uitvaart, rechtsbijstand, Voor- en Vroegschoolse Educatie of maaltijdvoorzieningen).
Witgoedregeling	Financiële tegemoetkoming voor vervanging koelkast, wasmachine, televisie, computer of kooktoestel. Toegankelijk voor huishoudens met een inkomen dat 5 jaar lang niet hoger is dan 110% van de bijstandsnorm.
Collectieve ziektekostenverzekering	Ziektekostenverzekering met collectiviteitskorting. Toegankelijk voor huishoudens met een inkomen van maximaal 110% van de bijstandsnorm.
Vergoeding Schoolfonds Kinderen (VOS)	Vergoeding van ouderbijdrage aan het schoolfonds. Toegankelijk voor huishoudens met schoolgaande kinderen en een inkomen tot 110% van het sociaal minimum.
Langdurigheidstoelage (individuele inkomensloeslag)	Extra financiële tegemoetkoming voor huishoudens die 5 jaar achter elkaar een inkomen van maximaal 100% van het bijstandsniveau hebben gehad.
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	(gedeeltelijke) kwijtschelding of het afsluiten van een betalingsregeling voor de gemeentelijke belastingen (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, hondenbelasting en zuiveringsheffing). Toegankelijk voor huishoudens met een inkomen tot 100% van het bijstandsniveau.
Schuldhelpverlening	Onder andere schuldregelingen (GKB maakt afspraken met schuldeisers over terugbetaling), budgetbeheer (GKB betaalt vaste lasten en maakt leefgeld over), bewindvoering (medewerker van GKB is bevoegd namens bewoner te handelen) en leningen.
Vergoeding laptop scholieren	Financiële vergoeding voor het kopen van een laptop. Toegankelijk voor huishoudens met een inkomen tot 110% van het bijstandsniveau met kinderen in het voortgezet onderwijs.
Tegemoetkoming kosten kinderopvang	Een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang voor mensen die werken naast hun uitkering, een reïntegratietraject volgen of om sociale of medische redenen kinderopvang nodig hebben.
Vangnet: voorzieningen en projecten uitgevoerd of gesubsidieerd door de gemeente	
Stichting Leergeld	Financiële bijdrage ten behoeve van binnen- en buitenschoolse activiteiten voor kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar in huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum.
Jeugd sportfonds	Financiële bijdrage ten behoeve van contributie of sportkleding voor kinderen van 4 tot 18 jaar in huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum.

Raadsvoorstel - Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie

PARTNERS⁺ PRÖPPER

DENKERS EN DOENERS VOOR DE PUBLIEKE ZAAK

Jeugdcultuurfonds	Financiële bijdrage ten behoeve van contributie, lesgelden of attributen ten behoeve van culturele activiteiten voor kinderen van 4 tot 18 jaar in huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum.
Thuisadministratie Humanitas	Ondersteuning bij het op orde brengen van financiële administratie.
Resto van Harte	Restaurant waar gekookt wordt voor minima en zij elkaar kunnen ontmoeten.
Voedselbank	Voedselpakketten voor minima (en babyspullen voor huishoudens met baby's op komst).
SUN	Financiële ondersteuning voor huishoudens met urgente problematiek.
Kindpakket: groot aantal projecten gericht op kinderen.	<ul style="list-style-type: none"> - 2x in de week fruit voor kinderen van scholen en peuterspeelzalen - Extra aandacht voor gezonde leefstijl jonge gezinnen door sociale wijkteams en JOGG - Lunch- en ontbijtclubs op scholen, inclusief voorlichting aan ouders. - Noodfonds jeugd en gezin - Bijdrage peuterspeelschoolact - Stedelijke kinderraad denkt en praat mee over armoedebeleid. - Kidsreporters doen verslag over armoede. - Kinderambassadeurs geven voorlichting over kindpakket. - Sportkleding scholen: kledingpakketten voor gym op basisscholen in prioriteitswijken. - Jarige job: verjaardagspakket voor kinderen t/m 12 jaar. - Minima bellen minima: voorlichting over kindpakket door minima. - Fonds voor goede ideeën. - Training over armoede voor professionals, vrijwilligers en ouderleden. - Leenfietsen voor kinderen - Fietsenklus: leren fietsreparaties uit te voeren. - Weggeef- en ruilkasten op scholen. - Boekenfonds scholen. - Brugfunctionarissen op scholen die gezinnen benaderen en voorlichting organiseren. - Huiswerkbegeleiding voor kinderen met onrustige thuissituatie. - Spelcontainers
Energie voor minima	Voorlichting over energiebesparende maatregelen.
Mesis / preventie schulden	Screeningsinstrument om zicht te krijgen op kennis en vaardigheden over financiën.
Pilot LEFO	Onderzoek naar juiste methodiek van nazorg bij schuldhulpverlening om te voorkomen dat mensen opnieuw schulden maken.
Goede Gieren	Project om mensen uit een uitzichtloze schuldenproblematiek te helpen.
Vliegwiel	

Raadsvoorstel - Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie

PARTNERS+PRÖPPER
DENKERS EN DOENERS VOOR DE PUBLIEKE ZAAK

Stadspas	Kortingsbonnen voor o.a. sport- en cultuuractiviteiten, maar nu bijvoorbeeld ook voor kinderkleding bij de kringloopwinkel. Toegankelijk voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het bijstandsniveau.
Inspiratiegroepen van Cato	Ervaringsdeskundigen worden opgeleid tot coach en begeleiden minima bij versterking van eigen kracht en ontwikkeling van talenten.
Kunst van het rondkomen	Minima gaan actief aan de slag met bestrijding van armoede in hun omgeving.
De Kracht van Groningen	Bewoners van Wijert en Helpman zetten zich in ten gunste van de wijk.
Stadssoogst	Begeleiden en bij elkaar brengen van startende en gevestigde ondernemers die op of onder de armoedegrens leven.
Pilot marginale zelfstandigen	zelfstandigen in beeld krijgen, begeleiden en uit de armoede helpen.
Pilot Vodo50	Begeleiden 6 ondernemers die rond de armoedegrens leven met een traject van workshops.
Humanitas t'win	Maatje voor kinderen in achterstandssituaties
Humanitas taalcoaches	Taalondersteuning voor mensen die de Nederlandse taal niet machtig zijn.
Geld in de klas	Educatieproject op basisscholen over sparen, geld uitgeven en geld verdienen.
MoneyWays	Onderwijsprogramma voor voortgezet onderwijs over armoede en schulden
Jouw schuld = jouw schuld	Project op ROC's over omgaan met geld en schulden.
Eurocoach	Een gespecialiseerde jongeren consulent ondersteunt jongeren van 18 tot 23 in hun financiële huishouding in de vorm van budgetbegeleiding en het oplossen van schulden.
Vroegsignalering schuldenproblematiek.	Deelname aan Startpunt Geldzaken van Nibud.
Digitaal besparen voor allochtone vrouwen	Begeleiding van 6 interculturele vrouwengroepen bij digitale aanvragen voorzieningen.
Van Hulley	Begeleiden allochtone vrouwen met afstand tot de arbeidsmarkt bij naaiwerkzaamheden en opleiding.
Taalcafé	Ondersteunen bezoekers taalcafé bij leren Nederlandse taal.
Ketenaanpak Jasmijn, Alfa College en Noorderpoort	Werven en opleiden vrijwilligers om les te geven in Nederlandse taal.
Toentje	Minima verbouwen groente en fruit voor de voedselbank.
Verbinden	
Verbinding van ondernemers aan concrete projecten	Onder andere deelname ondernemers aan de Stadspas en leveren fruit op scholen door ondernemer.
Programmering over armoede op Let's Gro 2015	Verschillende programma-onderdelen over armoede om bewustwording hierover in de stad te stimuleren.
Training armoede onder de loep	Training voor professionals en vrijwilligers over armoedeproblematiek.

Bijlage 4 Bronnen- en respondentenlijst

Bronnen

- Gemeente Groningen, *Samen actief tegen armoede. Visienota voor het nieuwe armoedebeleid*, 2012.
- Gemeente Groningen, *Raadsvoorstel armoedebeleid Samen actief tegen armoede*, mei 2012.
- Gemeente Groningen, *Motie Voedselbank*, 20 juni 2012.
- Gemeente Groningen, *Motie Armoedebeleid*, 27 juni 2012.
- Gemeente Groningen, *Samen actief tegen armoede. Kadernota voor het nieuwe armoedebeleid*, 2012.
- Gemeente Groningen, *Amendement op de kadernota Samen actief tegen armoede*, 20 december 2012.
- Gemeente Groningen, *Raadsvoorstel Kadernota Armoedebeleid Samen actief tegen armoede*, november 2012.
- Gemeente Groningen, *Samen actief tegen armoede. Onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid*, 2012.
- Gemeente Groningen, *Raadsvoorstel Intensivering armoedebeleid 2014 dmv inzet extra rijksmiddelen*, 2014.
- Gemeente Groningen, *Raadsvoorstel Perspectief, actieplan tegen de armoede (inclusief het actieplan zelf)*, december 2014.
- Gemeente Groningen, *Motie 'einde aan de 110%-grens in armoedebeleid*, 27 juni 2014.
- Gemeente Groningen, *Verslag raadsvergadering 17 december 2014 – bespreking Perspectief*, 2014.
- Gemeente Groningen, *Armoedemonitor 2013. Armoede in Groningen*, februari 2014.
- Gemeente Groningen, *Armoedemonitor 2014. Minima in Groningen*, februari 2015.
- Gemeente Groningen, *Uitvoeringsplan vernieuwing sociaal domein 2014-2015*, september 2014.
- Gemeente Groningen, *Van sociale teams naar sociale wijkteams. Inhoudelijke agenda: naar verdieping, verbreding en uitbreiding van sociale teams in 2014*, november 2013.
- Gemeente Groningen, *Raadsvoorstel Nota Maatschappelijke Participatie (inclusief inspraakverslag en nota zelf)*, februari 2014.
- Gemeente Groningen, *Raadsvoorstel Invoering Participatiewet in de gemeente Groningen (inclusief nota 'Invoering participatiewet in de gemeente Groningen')*, november 2014.
- Gemeente Groningen, *Raadsvoorstel verordeningen Participatiewet (inclusief de verordeningen zelf)*, april 2015.
- Gemeente Groningen, *Informatie over evaluatie armoedebeleid 2013-2014 en indicatoren armoedebeleid 2015-2018 en Uitvoeringsplan armoedebeleid 2015*, april 2015.
- Gemeente Groningen, *Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 8 april 2015*, 2015.
- D66, PvdA, Groenlinks en VVD, *Coalitieakkoord 2014-2018. Voor de Verandering*, mei 2014.
- Gemeente Groningen, *Gemeenterekening 2014*, 2015.
- Gemeente Groningen, *Gemeenterekening 2013*, 2014.
- Gemeente Groningen, *Gemeenterekening 2012*, 2013.

- Gemeente Groningen, *Gemeenterekening 2011, 2012.*
- Gemeente Groningen, *Begroting 2015, 2014.*
- Gemeente Groningen, *Begroting 2014 1, 2013.*
- Gemeente Groningen, *Begroting 2014 2, 2013.*
- Gemeente Groningen, *Gemeentebegroting 2013 deel 1, 2012.*
- Gemeente Groningen, *Gemeentebegroting 2013 deel 2, 2012.*
- Gemeente Groningen, *Begroting 2012, 2011.*
- Gemeente Groningen, *Begroting 2011, 2010.*
- Gemeente Groningen, *Coalitieakkoord 2012-2014 'Prinsenhofakkoord op de rails', 2012.*
- Gemeente Groningen, *Collegeprogramma 2010-2014 – Groningen progressief met energie, stad voor iedereen, 2010.*
- Gemeente Groningen, *Begroting 2016, 2015.*
- Gemeente Groningen, *Presentatie evaluatie armoedebeleid, 2014.*
- Gemeente Groningen, *Raadsvoorstel Plan Schuldhulpverlening 2016-2020, november 2015.*
- Gemeente Groningen, *'Actief in goede banen' Beleidskader /kadernota re-integratie, activering en participatie 2012-2015, 2011.*
- Gemeente Groningen, *Definitief beleidsplan vernieuwing sociaal domein 2014-2015, 2013.*
- Gemeente Groningen, *Stand van zaken armoedeprojecten 2015 en voorstel voor accenten 2016, 19 november 2015.*
- Gemeente Groningen, *Collegebrief Informatie over Kindpakket, oktober 2014.*
- Gemeente Groningen, *Collegebrief Draagkrachtregels bijzondere bijstand informatie, 19 februari 2015.*
- Gemeente Groningen, *Collegebrief aanpassing witgoedregeling, 26 mei 2015.*
- Gemeente Groningen, *Collegebrief ontwikkelingen Stadspas, 17 september 2015.*
- Gemeente Groningen, *Verslag vergadering raadscommissie Werk en Inkomen 14 oktober 2015, 2015.*
- Gemeente Groningen, *Collegebrief Planning uitvoering armoedebeleid, 9 juli 2015.*
- Gemeente Groningen, *Motie: perspectief in het armoedebeleid, februari 2014.*
- Gemeente Groningen, *Raadsvoorstel inzet extra middelen armoedebeleid 2014, februari 2014.*
- Gemeente Groningen, *Amendement extra middelen armoedebeleid, februari 2014.*
- Gemeente Groningen, *Verslag vergadering raadscommissie werk en inkomen 18 november 2015, 2015.*
- Gemeente Groningen, *Evaluatie Armoedebeleid en presentatie indicatoren gemeente Groningen, 2015.*
- Gemeente Groningen, *Verslag Rocket Sessions Stadspas, 2015.*
- Sociaal en Cultureel Planbureau en Centraal Bureau voor de Statistiek, *Armoedesignalement 2014, december 2014.*
- Gemeente Groningen, *Tussenrapportage armoedebeleid 2013, 2013.*
- Gemeente Groningen, *Doorkijk Vernieuwing Sociaal Domein 2016-2017, 28 oktober 2015.*
- Gemeente Groningen, *Collegebrief Informatie over voortgang sociale teams 2014/2015, 18 december 2014.*

Raadsvoorstel - Onderzoek Armoedebeleid Rekenkamercommissie

PARTNERS + PRÖPPER

DENKERS EN DOENERS VOOR DE PUBLIEKE ZAAK

Respondenten

Naam	Functie	Organisatie
Dhr. H. Alderkamp	Lid Dagelijks Bestuur	Cliëntenraad Participatie Werk en Inkomen Gemeente Groningen
Dhr. R. Arentze	Ambtelijk Secretaris	Cliëntenraad Participatie Werk en Inkomen Gemeente Groningen
Mevr. F. Belhaj	Preventiemedewerker Groningse kredietbank	Gemeente Groningen
Dhr. W. Dam	Lid Dagelijks Bestuur	Cliëntenraad Participatie Werk en Inkomen Gemeente Groningen
Mevr. I. Engelsman	Beleidsadviseur armoede	MJD
Dhr. M. Gijsbertsen	Wethouder	Gemeente Groningen
Mevr. A. Hadders	Bestuurslid	JeugdSportFonds
Dhr. R. Heijbroek	Coördinator thuisadministratie	Humanitas
Dhr. H. Hofstra	Voorzitter	Stichting Toentje
Mevr. A. Janssen	Manager directie maatschappelijke ontwikkeling	Gemeente Groningen
Mevr. L. Kamp	Beleidsadviseur armoedebeleid	Gemeente Groningen
Dhr. E. Moesker	Bestuurslid	Stichting Toentje
Dhr. U. Molenhuis	Voorzitter	Voedselbank Stad Groningen
Mevr. J. van Schie	Bestuurslid	Jeugdcultuurfonds
Dhr. J. Taheij	Medewerker gebiedsteam Leeuwenborg	Gemeente Groningen
Dhr. J. Top	Vrijwilligerscoördinator thuisadministratie	Humanitas
Mevr. M. Veldman	Senior consulent intake schuldhulpverlening Groningse Kredietbank	Gemeente Groningen
Mevr. I. Vos	Projectleider Stadjerspas	Gemeente Groningen
Dhr. J. Wind	Voorzitter	Cliëntenraad Participatie Werk en Inkomen Gemeente Groningen
Mevr. I. van der Woude	Consulent inkomensondersteuning	Gemeente Groningen
Mevr. P. Yntema	Senior consulent intake schuldhulpverlening Groningse Kredietbank	Gemeente Groningen
Mevr. L. Zwanenberg	Overkoepelend projectleider armoedebeleid	Gemeente Groningen

Collegedebrief - Reactie op rapport Rekenkamercommissie over armoedebeleid

Bladzijde 2 van 4

We hebben ervoor gekozen om te werken op basis van de behoefte van ervaringsdeskundigen. Het palet aan maatregelen ontstaat niet zozeer door aanbodgericht te werken, zoals in de hoofdconclusie van het rapport wordt vermeld, maar door af te gaan op waar de doelgroepen specifiek behoefte aan hebben, en waar mogelijk ook ervaringsdeskundigen op in te zetten. Het honoreren van burgerinitiatieven past ook in deze aanpak. Maatregelen en projecten waaraan behoefte is en die resultaat sorteren zetten we voort of bouwen we uit, andere beëindigen we. Zo kan een palet van effectieve interventies ontstaan.

Positief beeld

Het rapport bevat een aantal scherpe observaties, is gestructureerd van opzet en bevat diverse aanknopingspunten waar we ons voordeel mee zullen doen. Doen we de goede dingen en doen we de dingen goed?

Het rapport constateert dat we op een aantal punten op de goede weg zijn:

- We betrekken de doelgroep bij het beleid en de uitvoering, dat brengt ervaringsdeskundigheid met zich mee
- De mensen die we bereiken zijn tevreden
- De raad wordt goed meegenomen bij de ontwikkelingen op het gebied van armoede
- De outreachende aanpak wordt succesvol genoemd
- Maatschappelijke organisaties geven aan dat ze gehoord en gezien worden en betrokken worden.

Daarnaast doet de Rekenkamercommissie een aantal aanbevelingen waarop we hieronder nader ingaan.

Reactie op de aanbevelingen

1. / 2. Benoemen de maatschappelijke effecten en koppel daar de informatievoorziening en monitoring aan.

Een belangrijk kritiekpunt van de commissie is de meetbaarheid van de effecten in relatie tot de gestelde doelen. Het Rekenkamercommissie-rapport maakt duidelijk dat meer scherpere nodig is ten aanzien van de doelen, subdoelen en maatschappelijke resultaten die we beogen met het armoedebeleid.

We herkennen de behoefte om meer inzicht te krijgen op de effectiviteit van ons armoedebeleid. In 2015 hebben we vanwege die behoefte al een aantal stappen gezet samen met bureau Onderzoek en Statistiek (O&S) en uw raad om te komen tot een adequaat monitoring systeem. Een van de conclusies was om naast *kwantitatief* onderzoek aan de hand van prestatie-indicatoren en telgegevens meer in te zetten op *kwalitatief* onderzoek, dat past bij onze innovatieve aanpak. We voeren gesprekken met onze partners, zetten het Serviceteam in (minima bellen minima) om feedback te vragen over de concrete effecten van de inzet, en ontwikkelen een monitoringsysteem om de waardering en de beleving te kunnen meten. Kortom: we doen onderzoek naar wat helpt. Het samengestelde beeld dat we nu hebben aan de hand van prestatie-indicatoren biedt een redelijk inzicht in wat we doen en wat het resultaat is. De duiding is echter een stuk lastiger. Het college wil, ook gezien het rapport van de Rekenkamercommissie, daarom verdere stappen zetten om de effectiviteit van het armoedebeleid te meten.

Bladzijde 3 van 4

De ontwikkeling van een goed, praktisch en inzichtelijk monitoringssysteem is overigens geen gemakkelijke opgave, en een waarmee ook andere gemeenten worstelen. Daar is een aantal redenen voor.

In de eerste plaats zijn er allerlei factoren van invloed op de uitwerking van ons beleid op individueel of huishoudenniveau. Beleidsmaatregelen spelen een belangrijke, maar niet allesbepalende rol. Individuele psychische en fysieke omstandigheden hebben invloed op de vraag in hoeverre de aanpak succesvol is en op welke termijn. Daar komt bij dat het meten van maatschappelijke effecten nog in de kinderschoenen staat. Bovendien zullen de *maatschappelijke effecten* zich pas op de (middel)lange termijn voordoen en meetbaar zijn. In het sociale domein is het college bezig met verschillende manieren om die effecten goed in beeld te brengen. Voorbeelden zijn de maatschappelijke kosten-baten-analyses van de WIJ-teams en Tuin in de Stad. Momenteel laten wij de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek doen naar de effectiviteit van onze preventieve schuldhulpverlening.

In de tweede plaats ontbreekt kennis van de totale doelgroep. Voor een deel omdat gemeenten simpelweg niet kunnen beschikken over de inkomens- en participatiegegevens van alle inwoners, maar ook onze kennis over de groep mensen met een bijstandsuitkering is onvoldoende. De screening van ons bestand in het project Kansen in Kaart, waarbij op grote schaal huisbezoeken worden afgelegd, is daarom van groot belang. De WIJ-aanpak biedt in dit verband ook grote kansen, zoals het rapport ook constateert. Dit voorjaar wordt u geïnformeerd over de tussenevaluatie van Kansen in Kaart en over de voornemens van het college om een deel van de dienstverlening van werk, inkomen en maatschappelijke participatie gebiedsgericht vorm te geven.

3. / 4. Versterk de aanpak met Preventie als vierde pijler, blijf outreachend werken en zet in op maatwerk.

Preventie is op veel terreinen een speerpunt van ons hele gemeentelijk beleid. Voorkomen dat mensen in een ongewenste situatie terechtkomen maar ook voorkomen dat als ze daar in zitten in een negatieve spiraal terecht komen. Vroegsignalering door mensen en instellingen in de stad, waaraan we in het kader van de verbinding werken, is daarbij belangrijk. Preventie is een belangrijke insteek voor ons gehele armoedebeleid en is totaal verweven in onze hele aanpak.

We hebben al eerder onderkend dat niet alleen informatie, maar ook een goede communicatie helpt om mensen te activeren. Een adequate persoonlijke benadering die inspeelt op de wens en de behoefte van de betrokkene vergroot de effectiviteit. Met activerende projecten sluiten we aan bij de energie die mensen hebben. De bejegening is daarbij een aandachtspunt, alsook het vroegtijdig onderkennen van signalen en tijdig doorverwijzen. Onlangs hebt u de conceptvisie inkomensdienstverlening besproken die erop gericht is hierin grote stappen te zetten. We organiseren inmiddels trainingen voor mensen van de frontoffice, medewerkers van de WIJ teams en beroepskrachten in het onderwijs en de kinderopvang. Hier is veel animo voor.

5. Creëer een netwerksamenwerking tussen gemeente en maatschappelijke organisaties

Goed afgestemd maatwerk is belangrijk voor de effectiviteit op huishoudenniveau. Dat gaat steeds beter. De inzet van de WIJ teams is een voorbeeld daarvan. Maar wij erkennen dat de afstemming in het aanbod van de individuele organisaties nog een slag beter kan. Het rapport merkt terecht op dat het van groot belang is dat alle partners weet hebben van elkaars inspanningen. Daarbij hoeft niet perse de gemeente altijd de spin in het web te zijn.

Collegebrief - Reactie op rapport Rekenkamercommissie over armoedebeleid

Bladzijde 4 van 4

Tot slot

Het rapport van de Rekenkamer sluit aan bij de discussies die het college en uw raad de afgelopen jaren rond het armoedebeleid gevoerd hebben. Het bevat kritische opmerkingen over de meetbaarheid van de effecten die we ter harte nemen. Het bevestigt ook dat we ons op de juiste dingen richten en daarbij op de goede weg zijn: preventie, outreachend werken, verbindingen leggen met maatschappelijke instellingen en de ontwikkeling van onze monitoring.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Collegebrief - Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015

Onderwerp Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015

Steller L. Zwanenberg

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 56 95 Bijlage(n) 2 Ons kenmerk 5535274
Datum 24-02-2016 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

In onze brief van 9 juli 2015 (kenmerk 5070353) hebben we met u afgesproken wat u de komende jaren van ons krijgt met betrekking tot de uitvoering van het armoedebeleid.

Wij hebben met u afgesproken om in het eerste kwartaal 2016 aan te leveren:

- * het uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016
- * de armoedemonitor 2015: armoedesituatie 2015

De stukken hebben als doel u te informeren over de uitvoering van het armoedebeleid in 2016 en de armoedesituatie 2015 in onze stad. Met deze brief komen wij de met u gemaakte afspraken na.

Op het moment van schrijven van deze brief verwachten we dat op dinsdag 23 februari a.s. het rapport Armoedebeleid van de Rekenkamer wordt gepubliceerd. Onze reactie hierop kan in deze brief nog niet worden meegenomen. Wij zullen die separaat aan u doen toekomen.

Uitvoeringsplan 2016

Het uitvoeringsplan armoedeprojecten gaat over de projecten en activiteiten die aanvullend zijn aan ons reguliere minimabeleid en onze reguliere schuldhelpverlening. Op uw verzoek hebben wij het uitvoeringsplan overzichtelijk en compact gehouden. We hebben dit gedaan door de projecten te koppelen aan de beleidsdoelen. De structuur sluit hierdoor aan bij de beleidsnota *Perspectief* (december 2014) en bij de stand van zaken 2015 (december 2015).

Tijdens de raadscommissie Werk en Inkomen op 9 december 2015 hebben wij met u de accenten voor de uitvoering van het armoedebeleid 2016 besproken (brief van 19-11-2015 met kenmerk 5367119). Er is toen ook uitgebreid gesproken over wat we volwassenen te bieden hebben en tevens op welke wijze de woonkostentoeslag verlichting kan bieden. We zullen daar verderop in deze brief op ingaan.

Eerst noemen we in het kort de accenten voor 2016:

1. De toegang tot het vangnet verbeteren.
2. Het toekomstperspectief van jongeren van 12 tot 18 jaar in arme gezinnen verbeteren.
3. De inzet van ervaringsdeskundigen.
4. De zichtbare verbinding met ondernemers en professionals.

Deze accenten hebben wij verwerkt in het uitvoeringsplan.

Ook dit jaar gaan we door met onze innovatieve aanpak en bieden we een breed scala aan activiteiten en projecten, die we voortdurend bijstellen. Daarvoor luisteren we goed naar wat er nodig is en beter kan.

U vindt in het uitvoeringsplan 2016 beleidsdoelen terug. Deze beleidsdoelen staan in de meerjarennota *Perspectief* (december 2014). Onze inzet om deze doelen te behalen in 2016 hebben wij voorzien van prestatie-indicatoren: welk resultaat kunnen wij bereiken in 2016 met onze projecten en activiteiten. Daarbij is er soms sprake van dubbelstellingen, omdat onze uitvoerders ieder apart registreren.

We hebben in 2016 minder budget voor het uitvoeringsplan dan in 2015 door onze bijdrage vanuit armoedemiddelen aan gebiedsgericht werken en veiligheidsgelden (schuldhelpverlening aan specifieke doelgroep ex-gedetineerden en dak- en thuislozen). We hebben er daarom voor gekozen om een aantal projecten uit te gaan voeren met minder geld. Dat kan, omdat de ervaring leert dat we voor de verbinding met ondernemers minder nodig hebben om de doelen te behalen. En een aantal activiteiten, gestart vanuit het armoedebeleid, wordt in 2016 gefinancierd vanuit de reguliere middelen gebiedsgericht werken en maatschappelijke participatie.

Wij verwachten desondanks ook in 2016 met onze activiteiten en projecten weer een groot aantal minima en hun kinderen te kunnen ondersteunen en stimuleren. Mede ook omdat we in 2016 meer gaan inzetten op de samenwerking met ondernemers (Verbinding). De verdeling van de middelen over het Vangnet, het Vlieg wiel en de Verbinding is gebaseerd op de realisatie in 2015 en onze prognoses. We zetten in 2016 in verhouding iets meer financiële middelen in op Vangnet. Dit komt o.a. door de prognoses van Leergeld, Jeugdsportfonds en Jeugd cultuurfonds en het Zwemvangnet. Er is in de afgelopen jaren een groeiend aantal kinderen dat gebruik maakt van een van deze regelingen. We willen wachtlijsten voorkomen.

We hebben n.a.v. gesprekken met de Cliëntenraad het gratis aanbod van Stadspas.nl uitgebreid.

Daarbij gaan we in 2016 meer inzetten op bewustwording. Deze activiteiten kosten m.n. inzet vanuit ons projectteam Armoedebeleid. En geen extra financiële middelen.

Moties kinderkleding en speelgoed

Bij de behandeling van de begroting 2016 zijn door uw raad twee moties aangenomen over speelgoed- en kledingbonnen voor kinderen in armoede. Daarbij werd verwezen naar het voorbeeld in Amsterdam waar met tegoedbonnen voor winkels wordt gewerkt. In bijgevoegd uitvoeringsplan 2016 kunt u lezen dat we een aantal acties inzetten om aan de vraag naar kleding tegemoet te komen.

We focussen daarmee vooral op het doel, nl. het voorzien van minima (kinderen en volwassenen) van goede kleding, en minder op de vorm, zoals het werken met bonnen. In 2015 is met de Stadjerspas via de kringloopwinkels gratis kinderkleding verstrekt. Omdat dit naar tevredenheid is verlopen blijven we dit ook in 2016 doen. Daarnaast merken we een groeiende behoefte aan gratis kleding voor volwassenen. Om aan deze vraag te kunnen voldoen is in januari 2016 kledingbank De Zeecontainer gestart en zal in maart van dit jaar kledingbank Maxima volgen. De Zeecontainer en Maxima bieden naast gebruikte kleding ook nieuwe kleding en bedienen ieder een eigen doelgroep. De kledingbonnen via de Stadjerspas en het aanbod van de kledingbanken zullen we aan het eind van het jaar evalueren.

We voeren de moties uit in aanvulling op wat er al is en hebben voor de moties in ons uitvoeringsplan alvast € 40.000,- gereserveerd. We gaan de komende periode in overleg met gezinnen met een laag inkomen om beter inzicht te krijgen in hun behoefte aan (nieuw) speelgoed en kinderkleding. Tevens gaan we in gesprek met ondernemers om te bekijken hoeveel zij kunnen bijdragen, bijvoorbeeld door korting te geven op kinderkleding en speelgoed. We zetten de vernieuwde Stadjerspas in als instrument om zowel de doelgroep als de ondernemers van Groningen te bereiken. We bieden ondernemers zo de kans om zich zichtbaar in te zetten voor de groep minima in de stad. We verwachten de moties medio 2016 uit te kunnen voeren en rapporteren u daarover komend najaar graag terug met de brief waarin we u informeren over de stand van zaken van de armoedeprojecten 2016.

Aanbod voor volwassenen

Binnen het Kindpakket bieden we veel voorzieningen voor kinderen. We zorgen er echter ook voor dat er voldoende aandacht blijft voor volwassen minima. Voorbeelden daarvan zijn de kledingbanken, de Voedselbank en het aanbod van de Stadjerspas. Vliegwieltactiviteiten als Energie voor minima en de inspiratiegroepen voor minima, zoals die van Cato, blijven we aanbieden. We merken dat vooral hoogopgeleide mensen zich hierdoor aangesproken voelen. We gaan dit aanbod passend maken voor lager opgeleiden, zodat ook zij ondersteuning vinden bij het ontwikkelen van hun talenten. Daarnaast ondersteunen we ondernemers in zwaar weer met een specifiek aanbod dat aanvullend is op bestaande ondersteuningsmogelijkheden van de gemeente.

We realiseren ons hoe belangrijk het is dat beroepskrachten van de WIJ-teams, van WIMP, teams van scholen en kinderopvang tijdig de signalen van armoede- en schuldproblematiek signaleren. Daarom zetten we het komend jaar fors in op het voorlichten van deze groepen. Tevens worden handvatten geboden om hier op klantniveau effectief mee om te gaan.

Nog meer dan het afgelopen jaar zetten we hierbij in op ervaringsdeskundigen.

Monitoring en kwaliteitsbewaking

Veel van onze activiteiten en projecten worden uitgevoerd door instellingen en ondernemers. Vanuit ons projectteam voor de uitvoering van het armoedebeleid voeren wij regelmatig voortgangsgesprekken om de kwaliteit te bewaken. Als we signalen krijgen dat een project of activiteit niet aan de verwachtingen voldoet, houden we extra vinger aan de pols. Deze signalen krijgen we van minima zelf, van professionals, vrijwilligers of vanuit uw raad zelf. De waardering van de deelnemers zelf geeft ons informatie of een project ook écht het verschil maakt, hen stimuleert hun talenten te ontdekken.

We zijn op dit moment bezig met het opzetten van een monitoringssysteem om de waardering van deelnemers te kunnen 'meten' door hen dezelfde vragen te stellen en deze centraal te verzamelen. Om te weten te komen of onze inzet om de toegankelijkheid van het vangnet te verbeteren daadwerkelijk effect heeft, zetten we het serviceteam minimaloket in. Zij gaan steekproefsgewijs de minima terugbellen met de vraag of zij naar aanleiding van de verstrekte informatie meer regelingen en voorzieningen hebben aangevraagd.

Woonkostentoeslag

Tijdens de raadscommissie Werk en Inkomen van 9 december 2015 heeft uw raad vragen gesteld over de woonkostentoeslag. Uw raad gaf aan dat dit wellicht een middel zou kunnen zijn om verlichting te bieden aan mensen met een laag inkomen.

Wettelijk is geregeld dat het recht op woonkostentoeslag er alleen is als iemand (nog) geen recht op huurtoeslag heeft. Of, als iemand dat recht wel heeft, maar de hoogte van de huurtoeslag te laag is in relatie tot het inkomen. In die omstandigheden kan woonkostentoeslag worden verstrekt, tot het moment waarop iemand wel recht heeft op huurtoeslag of wel het volledige bedrag ontvangt. De woonkostentoeslag heeft dus slechts een aanvullend karakter ten opzichte van de huurtoeslag en is daarnaast tijdelijk van aard. De conclusie is dat de gemeente alle mogelijke wettelijke ruimte benut om daar waar nodig woonkostentoeslag te verstrekken. Voor het verlichten van woonkosten op langere termijn biedt de woonkostentoeslag echter geen oplossing.

Vervolg

Zoals aangekondigd in onze brief van 9 juli 2015 ontvangt u komend najaar de stand van zaken van de armoedeprojecten 2016 en een voorstel voor accenten voor 2017.

Armoedemonitor 2015

Wij sturen u de Armoedemonitor 2015 als tweede bijlage bij deze brief. In deze monitor vindt u cijfermatige gegevens over de armoedesituatie in onze stad.

De Armoedemonitor Groningen 2015 laat zien hoe de armoede zich ontwikkeld heeft over de periode 2012 – 2015. Meer specifiek wordt de stand van zaken in 2015 onder de loep genomen.

We gaan uit van het feitelijk gebruik van inkomensondersteunende maatregelen, omdat de gemeente niet kan beschikken over alle inkomensgegevens. De monitor baseert zich op het gebruik van voorzieningen. Er is niet uit af te leiden welke maatregelen op huishoudensniveau welk effect hebben.

Enkele conclusies:

- De uitkomsten zijn niet veel anders dan in 2014.
- Groningen heeft 18.000 minimahuishoudens en dat is verhoudingsgewijs veel. Hierin leven 29.000 personen. Uit de cijfers over de afgelopen jaren blijkt het aantal wel vrij stabiel te zijn, met een lichte stijging van 13,7 % tot 14,3% in 2015.
- Ruim 30 % van alle minimahuishoudens heeft een niet-westerse achtergrond.
- In meer dan driekwart van alle minimahuishoudens gaat het om alleenstaanden en eenoudergezinnen, die vaak al jarenlang gebruik van maken van deze regelingen.
- Bij ouderen kan sprake zijn van ondervetegenwoordiging in de cijfers, omdat ze minder bekend zijn met voorzieningen en soms (alleen) van landelijke regelingen gebruik maken.

Bladzijde 5 van 5

- Veel arme kinderen groeien op in een eenouderhuishouden. Ook hebben ze betrekkelijk vaak een niet-westerse achtergrond, relatief het meest in Aziatische of Midden- en Zuid-Amerikaanse huishoudens. Het hoogste percentage kinderen en jongeren in armoede groeit nog steeds op in de Hoogte, de Bloemenbuurt, de Vogelbuurt en Paddepoel Zuid. Verhoudingsgewijs drie tot vier keer zoveel als in Nederlandse huishoudens in dezelfde wijken. Ook deze cijfers wijken nauwelijks af van die in 2014.

Voor het opstellen van het uitvoeringsplan Armoedebelid maken we gebruik van de gegevens uit de Armoedemonitor om gericht maatregelen in te kunnen zetten daar waar nodig, zoals bijvoorbeeld de inzet van brugfunctionarissen in wijken met een hoog percentage kinderen in armoede. De monitor geeft ook aan dat wij ons samen met de stad nog altijd hard moeten blijven inzetten voor mensen in armoede. Door hen nog beter te informeren over ons vangnet, door hen te blijven ondersteunen en stimuleren.

We gaan er vanuit dat we u met deze brief voldoende geïnformeerd hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Collegebrief - Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015

BIJLAGE

Bijlage 1: uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016

Beschikbaar budget: € 2,5 miljoen
Beleidskader: *Perspectief, actieplan tegen armoede 2015-2018* (december 2014)

Vangnet € 1.382.000

Kinderen

Beleidsdoelen:

1. Kinderen hebben voldoende eten en kleding.
2. We stimuleren gezond eten en bewegen.
3. Kinderen kunnen meedoen.
4. We stimuleren en ondersteunen talentontwikkeling en eigen kracht.

Wat gaan we in 2016 doen?

1 en 2. Op basisscholen, peuteropvang en bij naschoolse activiteiten in wijken met veel minima krijgen kinderen iedere week fruit. We werken nauw samen met basisscholen om ontbijt aan te bieden en/ of gezonde lunches. Deze lunches maken de kinderen onder begeleiding zoveel mogelijk zelf. Via het Garantiefonds voor de Voedselbank zorgen we dat gezinnen die onvoldoende inkomen hebben om voedsel te kopen bij de Voedselbank terecht kunnen. Prestatie-indicator 2016: 6000 kinderen krijgen fruit en/of ontbijt en/of lunch.

Via de Stadspas krijgen kinderen tweedehands kleding. Ook de kledingbanken De Zeecontainer en Maxima starten in het voorjaar van 2016 met het verstrekken van gratis (kinder)kleding. We gaan in 2016 samen met ondernemers van de stad Groningen de motie 'kinderkleding' uitvoeren. Op basisscholen waar dat nodig is, zijn setjes gymkleding beschikbaar zodat kinderen mee kunnen doen met de gymles. Prestatie-indicator 2016: minimaal 1000 kinderen krijgen tweedehands kleding, 150 sets gymkleding als aanvulling op het bestaande aanbod.

3. We verlenen subsidies aan het Jeugd sportfonds, het Jeugd cultuurfonds en Stichting Leergeld voor de bekostiging van activiteiten voor kinderen. **We hebben de subsidie afgestemd met de besturen. Met het uitgangspunt dat er, in tegenstelling tot andere jaren, geen wachtlijsten hoeven te ontstaan.** Het 'zwemvangnet' biedt kinderen in minimagezinnen de mogelijkheid hun zwemdiploma A te behalen. Om ervoor te zorgen dat kinderen naar deze activiteiten toe kunnen gaan, verstrekken we kinderfietsen via een inruilsysteem, zodat kinderen die een grotere fiets nodig hebben de kleine kunnen inruilen. De kinderen kunnen gratis leren hun fiets te repareren bij de spelcontainers in meerdere wijken. We hebben een noodfonds voor gezinnen die de eigen bijdrage voor de peuteropvang niet kunnen betalen, zodat ook deze peuters goed voorbereid naar de basisschool kunnen. Prestatie-indicator 2016: 4000 kinderen nemen deel aan 1 of meer van deze activiteiten.

4. We betrekken kinderen en jongeren bij ons armoedebeleid door hen te vragen mee te denken over verbeteringen voor kinderen en jongeren in armoede. We gaan aan de slag met het ontwikkelen van een ondersteuningsaanbod voor jongeren van 12 tot 18 jaar om hen te ondersteunen bij hun schoolloopbaan. We gaan door met het aanbieden van huiswerkbegeleiding. Onze inzet om jongeren uit minimagezinnen

Collegebrief - Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015

te stimuleren een bijbaantje te nemen en zo te ontdekken waar hun talenten liggen, geven we een vervolg in samenwerking met Binn' Stad en het accountteam Werk.

Prestatie-indicator 2016: 6 bovenbouwgroepen van verschillende scholen, 8 jongeren vormen de jongerenraad armoede, minimaal 30 jongeren met een bijbaan.

Volwassenen

Beleidsdoel:

1. Ondersteuning bieden ter aanvulling op het minimabeleid voor volwassenen in schrijnende situaties.
2. Energiekosten gaan omlaag door minder energieverbruik.

Wat gaan we in 2016 doen?

1. Om te voorkomen dat mensen met betalingsachterstanden verder in de schulden raken, verlenen wij subsidie aan Humanitas. Vrijwilligers helpen de administratie op orde te krijgen en waar nodig hulp van bijvoorbeeld de GKB in te schakelen. Met het Garantiefonds voor de Voedselbank zorgen we ervoor dat mensen met een zeer laag besteedbaar inkomen daar terecht kunnen voor een voedselpakket. Er is veel vraag naar gratis (tweedehands) kleding. In 2016 openen de kledingbanken De Zeecontainer en Maxima hun deuren. In het najaar volgt een evaluatie.
Prestatie-indicator 2016: 2000 cliënten Voedselbank, 3000 sets (kinder)kleding.

2. De pilot energie voor minima in Selwerd en Lewenborg loopt in 2016 af. Op basis van de evaluatie bekijken we of we hier een vervolg aan geven.
Prestatie-indicator pilot: 500 huishoudens.

Accent 2016: de toegankelijkheid van het vangnet vergroten

Beleidsdoel:

1. De bekendheid van en de toegang tot regelingen en voorzieningen voor minima verbeteren.

Wat gaan we in 2016 doen?

1. In 2016 gaan we door met de intensieve individuele benadering van minima. We zetten mensen met een werkervaringsplek (WEP) in voor de uitvoering van het Serviceteam (minima bellen minima). De brugfunctionarissen op scholen en de inzet van Jasmijn gericht op allochtone vrouwen bieden gezinnen informatie over voorzieningen, regelingen en andere vormen van ondersteuning. We betrekken minima als ervaringsdeskundigen actief om te komen tot verdere concrete maatregelen waarmee we de toegankelijkheid van het vangnet vergroten.
Prestatie-indicatoren 2016: we informeren ruim 5000 minima, we betrekken 25 minima als ervaringsdeskundigen.

Vliegwiel

€ 724.000

Laaggeletterden hebben we in *Perspectief* als aparte doelgroep binnen ons armoedebeleid benoemd.

Beleidsdoel:

1. Talentontwikkeling en eigen kracht stimuleren en ondersteunen.

Collegebrief - Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015

Wat gaan we in 2016 doen?

1. We blijven onderwijs gericht op het bestrijden van laaggeletterdheid financieren
Prestatie-indicator 2016: 400 deelnemers.

We betrekken ervaringsdeskundigen en vrijwilligers op het gebied van laaggeletterdheid bij het ontwikkelen van concrete maatregelen om de toegankelijkheid van het vangnet te vergroten.

Prestatie-indicator 2016: minimaal 10 ervaringsdeskundigen en 70 vrijwilligers.

Schuldpreventie

Beleidsdoelen:

1. Stimuleren en ondersteunen van talentontwikkeling en eigen kracht.
2. Het taboe op armoede doorbreken.

Wat gaan we in 2016 doen?

1. In samenwerking met alle 4 de ROC's in de stad en DUO voeren we project 'Jouw schuld = jouw schuld?' uit. Dit project is voor, door en met leerlingen van de ROC's.
Prestatie-indicator: alle leerlingen van de ROC's zijn geïnformeerd.

2. Groningse jonge rolmodellen (peer educators) staan voor de klas om op een laagdrempelige en taboedoorbrekende wijze geld, armoede en schulden bespreekbaar te maken binnen het voortgezet onderwijs.
Prestatie-indicator: 1200 leerlingen zijn geïnformeerd.

Om te voorkomen dat de leeftijdscategorie van 23-25 jaar "tussen wal en schip" valt, passen we de speciale jongerenaanpak ook op deze groep toe.
Prestatie-indicator: 130 jongeren.

Ondernemers in zwaar weer hebben we in *Perspectief* als aparte doelgroep binnen ons armoedebeleid benoemd.

Beleidsdoelen:

1. Stimuleren en ondersteunen van talentontwikkeling en eigen kracht.
2. Het taboe op armoede doorbreken.
3. Inzetten van ervaringsdeskundigen (accent 2016).

Wat gaan we in 2016 doen?

1 en 2: in 2015 zijn we gestart met verschillende pilots gericht op ondersteuning van ondernemers in zwaar weer. In de loop van 2016 ronden we deze pilots - op verschillende momenten - af. Op basis van de evaluaties bekijken we hoe we ons aanbod voor ondernemers in zwaar weer verder vorm gaan geven. De waardering van de deelnemers aan de pilots is daarbij een belangrijke indicator.
Prestatie-indicator: 25 deelnemers.

3. We zetten in 2016 extra in op de inzet van ervaringsdeskundigen bij de ondersteuning van ondernemers in zwaar weer.
Prestatie-indicator: minimaal 5 ervaringsdeskundigen.

Collegebrief - Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015

Eigen Kracht

Beleidsdoelen:

1. Stimuleren en ondersteunen van talentontwikkeling en eigen kracht.
2. Het taboe op armoede doorbreken.
3. Inzetten van ervaringsdeskundigen (accent 2016).

Wat gaan we in 2016 doen?

1, 2 en 3: het aanbod gericht op het ontdekken van de eigen kracht van mensen als eerste stap naar zelfredzaamheid gaan we in 2016 aanpassen. We merken dat het bestaande aanbod te weinig biedt voor laagopgeleiden. We inventariseren of we kunnen aansluiten bij bestaande activiteiten gericht op eigen kracht voor de doelgroep van maatschappelijke participatie om te komen tot een breder aanbod 'eigen kracht' voor minima.

Prestatie-indicator: 100 deelnemers, waarvan 50 laagopgeleid.

Stadjerspas.nl

Beleidsdoelen:

1. Stimuleren en ondersteunen van talentontwikkeling en eigen kracht.
2. De samenleving draagt bij met goede ideeën en geld.

Wat gaan we doen in 2016:

1. We blijven een groot aantal activiteiten bij sport- en hobbyverenigingen aanbieden.

Prestatie- indicator: 250 aanbieders en 10.000 abonnees (groei van 25% in 2016).

2. We willen meer de kracht van Stadjerspasgebruikers inzetten door hen uit te nodigen met ons mee te denken via het Stadjerspas-panel. We willen via de Stadjerspas minima uitnodigen deel te nemen aan evenementen in de stad, bijvoorbeeld over Healthy Aging.

Met Stadjerspas.nl bieden we ondernemers een platform om hun maatschappelijke bijdrage te leveren. En we gaan meer 'kant-en-klare' producten aanbieden zodat voor ondernemers makkelijker wordt mee te doen aan Stadjerspas.nl. Daarnaast gaan we door met het stimuleren van co-creatie tussen ondernemers, zodat Stadjerspasgebruikers gebruik kunnen maken van arrangementen.

Prestatie-indicator 2016: 50 burgers denken mee en het aanbod wordt op basis van wensen indien mogelijk aangepast, 20 nieuwe ondernemers sluiten aan met een aanbod.

Verbinding

€ 341.500

Beleidsdoelen:

1. Het taboe op armoede doorbreken.
2. De samenleving draagt bij met goede ideeën en geld.
3. Professionals zijn alert op armoede en schulden.
4. Accent 2016: de zichtbare verbinding met ondernemers.

Wat gaan we doen in 2016:

1 en 2. We zetten met diverse projecten en activiteiten in op het bekend maken van de armoedeproblematiek in de stad, waarbij we Stadjers vragen om een concrete

Collegebrief - Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2016 en armoedemonitor 2015

bijdrage. Binnen Stadjerspas.nl wordt er een game ontwikkeld waarmee abonnees met elkaar in contact komen.

Prestatie-indicator: uitvoeren van de bewustwordingscampagne, minimaal 600 Stadjers dragen concreet bij, ontwikkelde game en gebruik ervan door abonnees.

3. We gaan minimaal 25 teams van beroepskrachten van de WIJ-teams, van WIMP, teams van scholen en kinderopvang trainen. In de training leert men het herkennen van armoede- en schuldproblematiek en hier op klantniveau effectief mee om te gaan. Daarbij gaat de werkgroep 'Sint Martinus Pronkjewailn' 25 workshops geven aan vrijwilligers en studenten gericht op bewustwording van armoede.
Prestatie-indicator: minimaal 500 deelnemers.

4. We gaan verder met onze intensieve benadering en het faciliteren van ondernemers via Stadjerspas.nl. We vragen hen bij te dragen aan concrete projecten zodat we meer minima kunnen ondersteunen dan met onze eigen middelen.
Prestatie-indicator: 20 nieuwe ondernemers

Overig

€ 88.000

Beleidsdoelen:

1. Intensivering communicatie
2. Innovatief, flexibel en vraaggericht werken

Wat gaan we doen in 2016:

1. We zetten forser in op communiceren over wat we doen en waarom we dat doen. Communicatie versterkt onze doelen van Verbinding en de toegankelijkheid van het vangnet vergroten.
2. Deze manier van werken zetten we voort.

Armoede in de Stad

Armoedemonitor Groningen 2015

Erik van der Werff
Klaas Kloosterman

Onderzoek en Statistiek Groningen, januari 2016
<http://www.os-groningen.nl/>

Onderzoek en Statistiek Groningen heeft als kernactiviteiten instrumentontwikkeling voor en uitvoering van beleidsgericht onderzoek, het toegankelijk maken van grote hoeveelheden data uit verschillende bronnen, gegevensanalyse, projectevaluatie en dienstverlening bij overheidsmarketing.

Armoedemonitor Groningen 2015

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	5
2. Het onderzoek	6
2.1 Wat zijn minima?	6
2.2 Hoe krijg je minima in beeld?	6
2.3 Beperkingen van de onderzoeksmethode	6
2.4 Aanpak van het onderzoek	7
3. Ontwikkeling van armoede	8
3.1 Landelijke ontwikkeling	8
3.2 Ontwikkelingen in Groningen	8
4. Groningse minima in 2015	10
4.1 Minima per wijk	10
4.2 Huishoudsamenstelling	11
4.3 Herkomst van de minima	12
4.4 Personen binnen minima huishoudens	13

Armoedemonitor Groningen 2015

Samenvatting

In deze monitor tonen we de stand van de armoede in de gemeente Groningen in 2015 en de ontwikkeling van de armoede over de periode 2012-2015. We spreken van armoede als een huishouden beschikt over minder dan 110% van het wettelijke minimum (€ 1004 per maand in 2015). Omdat we geen beschikking hebben over inkomensgegevens van burgers, hebben we minimaalhuishoudens vastgesteld aan de hand van het gebruik van een aantal gemeentelijke regelingen voor minima. Dit betreft onder andere uitkeringen, bijzondere bijstand, schuldhulpverlening en kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen.

Landelijk is volgens cijfers van het CBS de sterke stijging van de armoede in de jaren 2010-2013 afgevlakt in 2014. Het percentage huishoudens in armoede is volgens het CBS in 2014 nauwelijks toegenomen ten opzichte van 2013.

In 2015 leeft één op de zeven huishoudens binnen de gemeente Groningen in armoede. Het aandeel minimaalhuishoudens in de periode 2012-2015 van 13,7 procent naar 14,3 procent gestegen. De relatief grootste stijging heeft plaatsgevonden in 2015. De afvlakking van de stijging die het CBS vindt, vinden we dus niet terug in onze cijfers.

We hebben ook gekeken naar kinderen die opgroeien in minimaalhuishoudens. In 2015 groeit één op de vijf Stad-Groningse kinderen op in armoede. Dit percentage is in de jaren 2012-2015 langzaam gestegen van 19,6 procent naar 21 procent.

Er zijn een aantal Groningse wijken waar het aandeel minimaalhuishoudens aanzienlijk hoger ligt dan gemiddeld. Dit zijn de Oosterparkwijk, Beijum, Korrewegijk-De Hoogte en Selwerd-Paddepoel-Tuinwijk. Als we nog verder inzoomen springen er een viertal buurten uit met een groot aandeel minima. In De Kring is het aandeel minima meer

dan 50 procent. In De Hoogte, de Vogelbuurt en de Bloemenbuurt is ruim een derde minima.

Het aandeel kinderen dat in armoede opgroeit, is vooral in De Hoogte zeer groot. Bijna twee op de drie kinderen groeit daar op in een minimaalhuishouden.

Met betrekking tot de herkomst valt op dat het aandeel minima vooral onder huishoudens uit Noord-Afrika, Suriname en de voormalige Nederlandse Antillen hoog is. De Hoogte is de buurt waar het percentage minima van niet-Nederlandse herkomst het grootste is. Ook in de Bloemenbuurt en de Vogelbuurt ligt dit percentage ruim boven het gemiddelde.

Voor mannen binnen minimaalhuishoudens geldt dat de leeftijds categorie 25-55 is oververtegenwoordigd. Kinderen komen binnen minimaalhuishoudens relatief vaker voor dan volwassenen.

1. Inleiding

In 2012 is met de kadernota 'Samen actief tegen armoede' het armoedebeleid van de gemeente Groningen vastgesteld. Onderzoek en Statistiek Groningen is gevraagd om cijfers te leveren die de stand van zaken met betrekking tot armoede in de stad weergeven. Hiervoor hebben we deze armoedemonitor ontwikkeld, waarin de ontwikkeling van de armoede in de gemeente Groningen in de afgelopen jaren is gemonitord.

De eerste versie van de armoedemonitor is in het begin van 2014 opgeleverd. In die editie is de situatie van minima in de stad tot en met 2013 onderzocht. Dit rapport beschrijft de armoede in de stad over de periode 2012 tot en met 2015 en in meer detail de stand in 2015.

In de armoedemonitor beschrijven we de verdeling van de armoede in Groningen aan de hand van gegevensbestanden. In hoofdstuk 2 leggen wij uit welke methodiek wij hebben gebruikt voor het verzamelen van die gegevens. In hoofdstuk 3 staan de ontwikkelingen van de armoede in de stad beschreven. In hoofdstuk 4 gaan we aansluitend dieper in op de stand van zaken met betrekking tot armoede in 2015.

2. Het onderzoek

2.1 Wat zijn minima?

Bij het onderzoek naar armoede in de stad gebruiken we de volgende definitie: Een minimum(huishouden) is een huishouden met inkomsten op maximaal 110% van het wettelijk minimum. Dit wettelijk minimum is per 1 januari 2015 bepaald op 1004 euro per maand (excl. vakantietoelage) voor een alleenstaande in de leeftijd van 21 tot de pensioengerechtigde leeftijd. Voor eenoudergezinnen en samenwonenden met of zonder kinderen gelden normen die hiervan zijn afgeleid. Deze definitie komt sterk overeen met het door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gehanteerde criterium bij haar bepaling van een minimumhuishouden. Het CBS gaat in 2014 uit van 1020 euro voor een alleenstaande als 'lage-inkomensgrens'.

2.2 Hoe krijg je minima in beeld?

Omdat wij als onderzoekers geen toegang hebben tot de inkomensgegevens van onze burgers, maken we gebruik van andere bronnen om tot een inschatting te komen van het aantal minimumhuishoudens in de stad. Hiervoor gebruiken we gegevensbestanden vanuit verschillende gemeentelijke registraties. Er is daarbij gekozen voor registraties die over de afgelopen periode betrouwbaar zijn te vergelijken. In dit rapport spreken we van een minimumhuishouden als één of meer personen in het huishouden gebruik maakt van minimaal één van de volgende regelingen:

- een uitkering levensonderhoud, verstrekt door de gemeente Groningen (Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ)
- Het in treject zijn of gebruik maken van schuldhulpverlening door de Groningse Kredietbank (GKB)

- Eén of meerdere van de volgende inkomensondersteunende maatregelen, die beschikbaar zijn voor burgers met een inkomen onder 110% van het wettelijk minimum:
 - (Gedeeltelijke) kwijtschelding van gemeentelijke belastingen
 - Langdurigheidstoelage / Individuele inkomensvoetstuk (vervangend van de langdurigheidstoelage per 2015)
 - Bijzondere bijstand

Voor de uitkeringen levensonderhoud en het klant zijn bij de GKB is als peildatum 1 november 2015 genomen.

Wij nemen in de monitor het gebruik van schuldhulpverlening ook mee als indicator om minimumhuishoudens te bepalen. Vaak gaat het om een combinatie van factoren die maakt dat, ondanks dat er strikt genomen sprake kan zijn van een inkomen boven de 110-procentnorm, deze huishoudens het door de schuldsituatie financieel toch erg moeilijk hebben.

2.3 Beperkingen van de onderzoeksmethode

Door het ontbreken van inkomensgegevens is er een groep minima die wij niet in beeld hebben. Burgers met een minimuminkomen die geen gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen, zijn bij ons niet in beeld. Dit betekent feitelijk dat er een onderschatting van de armoede plaatsvindt.

Volgens de definitie die wij in dit onderzoek gebruiken, zijn de Groninger studenten minima. Omdat studenten echter vaak maar een korte periode in armoede leven en met goede vooruitzichten, is het onwenselijk dat de grote hoeveelheden studenten het beeld van armoede in de stad vertekenen. De hierboven genoemde regelingen zijn grotendeels voor studenten niet toegankelijk, waardoor wij deze vertekening voorkomen. De uitzondering hierop is de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen, waar studenten wel voor in aanmerking komen. Dit geldt

echter alleen voor studenten met een geringe inkomens en vermogen en die wonen in een pand waarvoor geen kamerverhuurvergunning is afgegeven.

2.4 Aanpak van het onderzoek

Om de minima in Groningen in beeld te krijgen over de afgelopen jaren, zijn gegevens over de inkomensondersteunende maatregelen gebruikt van de jaren 2012 tot en met 2015. In de analyse betrekken we ook de herkomst van de huishoudens. Daarvoor kijken we naar de herkomst van het oudste lid van het huishouden. Hierbij hanteren we de definitie van het CBS¹.

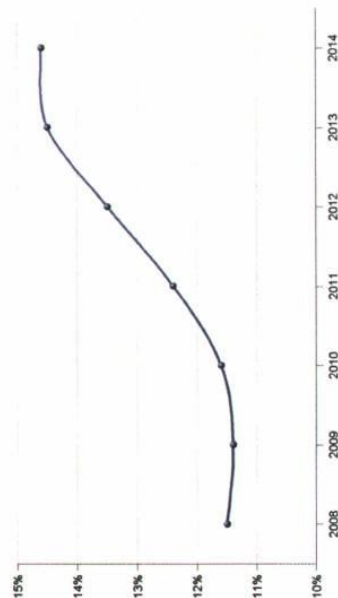
Naast de analyse van minimahuishoudens, kijken we in dit onderzoek naar alle personen die er in deze minimahuishoudens zitten. Dit betekent dat als deze persoon niet zelf van een regeling voor minima gebruik maakt, maar er wel minimaal één persoon in het huishouden is die dit wel doet, we deze persoon tot de minima rekenen.

¹ Het CBS definieert de herkomst van een persoon als volgt: Het geboorteland van de persoon bepaalt zijn herkomst. Tenzij de persoon in Nederland is geboren. Heeft in dat geval één van beide ouders een niet-Nederlandse herkomst dan is die bepalend voor de herkomst van de persoon. Bij twee ouders afkomstig uit verschillende landen (uitgezonderd Nederland) prevaleert de herkomst van de moeder (www.cbs.nl).

3. Ontwikkeling van armoede

3.1 Landelijke ontwikkeling

Om een goed beeld te krijgen van de ontwikkelingen in Groningen, willen we eerst de landelijke ontwikkelingen op het gebied van armoede in kaart brengen. Het CBS houdt de ontwikkeling van het aantal huishoudens met betrekking tot de 110% van de lage-inkomensgrens bij aan de hand van inkomensgegevens. Deze grens is goed vergelijkbaar met de 110% van het wettelijk minimum die wij hanteren. De cijfers van het CBS geven een goede indicatie omtrent de landelijke ontwikkelingen. Doordat het CBS zich baseert op inkomensgegevens van de Belastingdienst, zijn data over 2015 pas later in 2016 beschikbaar.

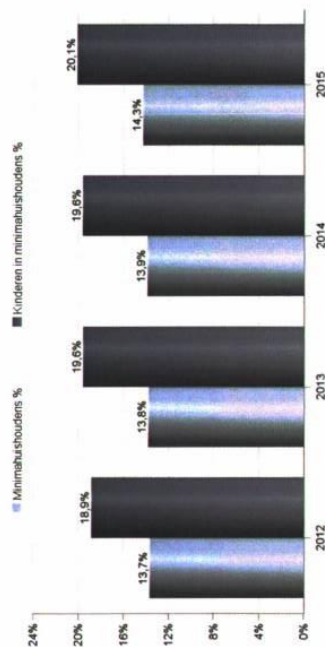

Figuur 1: Landelijke ontwikkeling huishoudens onder 110% lage-inkomensgrens (CBS Statline, 2015)

In de jaren 2010 tot en met 2012 zien we een duidelijke stijging in het percentage huishoudens onder de lage-inkomensgrens. In 2013 is deze stijging afgevlakt, waardoor het percentage huishoudens in armoede in 2014 (14,6%) ongeveer gelijk is aan het percentage in 2013 (14,5%).

3.2 Ontwikkelingen in Groningen

De stad Groningen heeft net als veel andere grote steden verhoudingsgewijs veel minimahuishoudens. Figuur 2 geeft de ontwikkeling weer van het percentage minimahuishoudens in de stad Groningen over de afgelopen vier jaar. In de periode van 2012 tot en met 2015 is in de gemeente Groningen het aandeel minimahuishoudens licht toegenomen. De stijging was het grootste in 2015. Het aantal minimahuishoudens steeg van 16.500 in 2012 naar 17.800 in 2015.

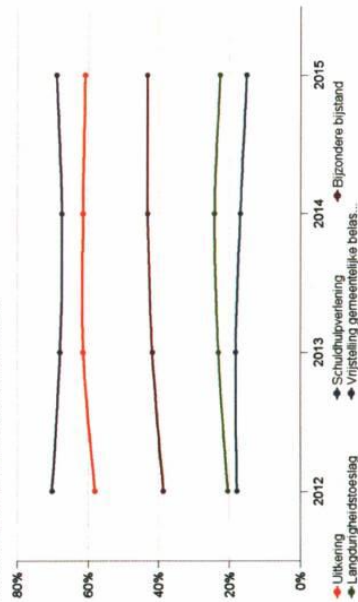
Figuur 2: Ontwikkeling minimahuishoudens en kinderen in de gemeente Groningen

Doordat onze methodiek afwijkt van die van het CBS, zijn deze cijfers niet 1 op 1 te vergelijken met de landelijke cijfers. De grote stijging die in de CBS-cijfers tussen 2010 en 2013 te zien is komt niet in deze mate terug uit de cijfers van Groningen. Wel is er een gestage ontwikkeling van het aandeel huishoudens onder de armoedegrens. In de afgelopen jaren heeft deze zich ontwikkeld van 13,7 procent naar 14,3 procent.

Het aandeel kinderen in minimahuishoudens is in 2015 met een half een procentpunt gestegen. In 2014 was dit aandeel nog stabiel. In totaal groeien er in 2015 bijna 5.800 kinderen op in armoede.

In figuur 3 is de ontwikkeling van de minimahuishoudens opgesplitst naar het gebruik van de regelingen. Veel minimahuishoudens maken gebruik van meerdere regelingen. Aan de andere kant is er niet een regeling waarvan alle minima gebruik maken.

Figuur 3: Ontwikkeling van minimahuishoudens per regeling. Percentage van totaal aantal minimahuishoudens.

2014 gedaald, maar kent in 2015 een duidelijke stijging. Het aandeel minima dat gebruik maakt van de bijzondere bijstand is iets gestegen in de periode 2012 tot en met 2015. Een tegengestelde beweging zien we echter bij het gebruik van de schuldhulpverlening.

Het aandeel minima dat gebruik heeft gemaakt van de langdurigheidstoeslag / individuele inkomensvoet is iets afgenomen in 2015. Dit is mogelijk een gevolg van de regels omtrent het aanvragen van deze toeslag, die enigszins aangepast zijn.

Van alle huishoudens die wij in 2015 als minima hebben geteld, komt 57% in alle vier de onderzochte jaren in onze bestanden voor. Dit betekent dat meer dan de helft van de minima in 2015 de afgelopen vier jaar steeds gebruik heeft gemaakt van één of meer van de aangegeven regelingen. Deze langdurige minimahuishoudens bestaan voornamelijk uit alleenstaanden en eenouder gezinnen, zoals hieronder te zien is in figuur 4.

Minimahuishoudens maken gemiddeld gebruik van 2,1 van de vijf door ons bekeken regelingen. Kijken we naar de groep van langdurige minima, dan zien we dat dat gebruik hoger uitvalt. Zij maken gemiddeld gebruik van 2,5 van de vijf regelingen.

Figuur 4: Huishoudssamenstelling langdurige minima (minima van 2012-2015)

4. Groningse minima in 2015

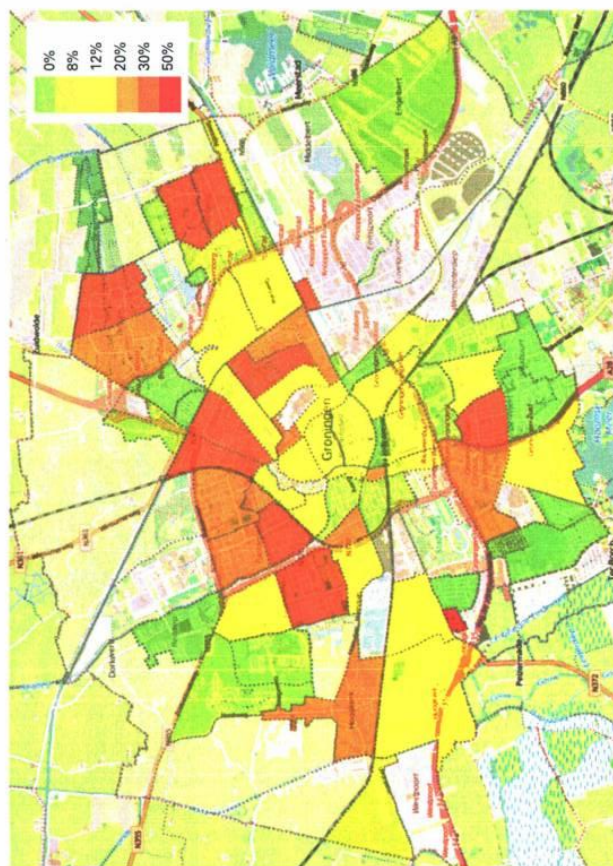
4.1 Minima per wijk

Om inzicht te krijgen in de geografische verdeling van minima hebben we gekeken naar het aandeel minima huishoudens in de verschillende delen van de stad.

Het kaartje hiernaast geeft een beeld van de verdeling van minima per buurt. Buurten met minder dan 50 huishoudens zijn niet meegenomen en hebben daarom geen kleur.

Het grootste aandeel van minima huishoudens vinden we in de wijken Oosterparkwijk, Beijum, Korrewegwijk-De Hoogte en Selwerd-Paddepoel-Tuinwijk. Ook in Vinkhuizen en Lewenborg vinden we een bovengemiddeld aandeel minima. Van alle buurten komen we het hoogste aandeel minima tegen in De Kring (meer dan 50%). Buurten waar naar verhouding veel minima wonen zijn verder De Hoogte, de Vogelbuurt (beide 36%) en de Bloemenbuurt (35%). Absoluut wonen de meeste minima huishoudens in Korrewegwijk-De Hoogte, waar ruim 2.500 huishoudens onder de armoedegrens leven.

In een aantal buurten bevinden zich nagenoeg geen minima huishoudens. Dit zijn vooral buurten met voornamelijk koopwoningen in het hogere segment, zoals de Villabuurt, Van Starckenborgh, Piccardthof en het Hoornse Park.

Figuur 5: Percentage minima huishoudens per buurt (2015). Buurten met minder dan 50 inwoners zijn grijs gelaten.

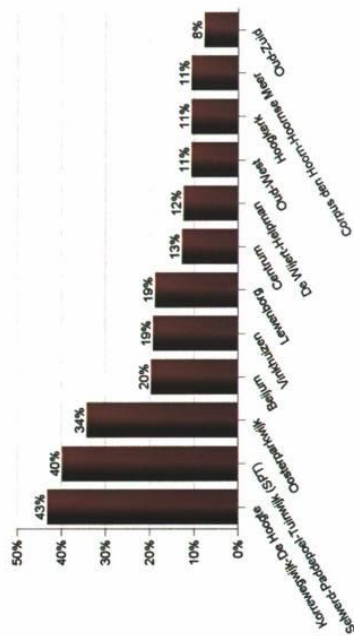

Naast het aandeel minimahuishoudens, kijken we ook naar het percentage kinderen in minimahuishoudens per wijk. Deze staan hieronder afgebeeld in figuur 6.

Het aandeel minimakinderen is sterk oververtegenwoordigd in Korreweg-wijk-De Hoogte, Selwerd-Paddepoel-Tuinwijk en de Oosterparkwijk. Beijum valt op als wijk waar wel veel minimahuishoudens wonen, maar waar relatief minder kinderen in armoede opgroeien.

Als we inzoomen op Korreweg-wijk-De Hoogte, dan blijkt dat het percentage kinderen dat opgroeit in armoede in met name De Hoogte groot is. Bijna twee derde van de kinderen groeit daar op in armoede. In de Indische buurt is dit 45% van de kinderen, terwijl het in de Professorenbuurt om ongeveer één op de tien kinderen gaat.

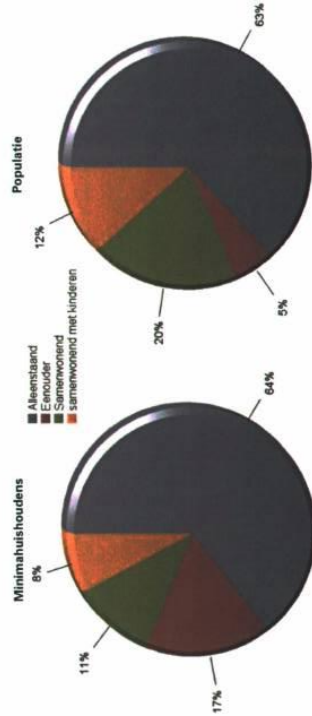
Figuur 6: Percentage kinderen in minimagezinnen per wijk (2015)

4.2 Huishoudsamenstelling

In figuur 7 vinden we de verdeling van minimahuishoudens naar huishoudsamenstelling. In totaal tellen wij in Groningen ongeveer 125.000 huishoudens. Hiervan vinden wij bijna 18.000 terug in onze minimabestanden.

Groningen heeft naar verhouding veel alleenstaanden en het is dan ook niet verrassend dat het grootste deel van de minimahuishoudens bestaat uit alleenstaanden. Daarnaast valt het onevenredig grote aandeel eenoudergezinnen op. Dit beeld is hetzelfde als voorgaande jaren en ook in de langdurige minima zijn het dezelfde groepen die oververtegenwoordigd zijn. Samenwoners zijn juist aanzienlijk minder vertegenwoordigd onder de minima dan in de algehele populatie.

Figuur 7: Huishoudsamenstelling vergeleken (2015)

4.3 Herkomst van de minima

In deze paragraaf kijken we naar de herkomst van de huishoudens. Daarbij hebben we gekeken naar de herkomst van het oudste lid van het huishouden. In tabel 1 staan aantallen en percentages minimahuishoudens in Groningen onderverdeeld naar herkomst.

Veel minimahuishoudens hebben een Zuid-Mediterrane achtergrond (Tunesië, Libië, Algerije & Egypte). Ook komen in Groningen veel Marokkaanse, Afrikaanse en Antilliaans/Arubaanse minimegezinnen voor. Relatief veel Aziatische en Zuid- en Midden-Amerikaanse kinderen groeien op in een minimahuishouden.

Kijken we naar de geografische verdeling van minima in de stad met een niet-Nederlandse herkomst, dan zijn er enkele wijken waar het aandeel minimahuishoudens van niet-Nederlandse herkomst erg hoog ligt. Dit betreft De Hoogte en delen van de Oosterparkwijk (de Bloemenbuurt en de Vogelbuurt), waar ongeveer de helft van de huishoudens van niet-Nederlandse afkomst behoort tot de groep minima.

Tabel 1: Minimahuishoudens en kinderen in minimahuishoudens naar herkomst (2015)

	Minimahuishoudens	Minimahuishoudens %	Minima kinderen	Kinderen minima %
Zuid-Mediterraan	168	47%	98	61%
Marokkaans	232	45%	189	51%
Afrikaans	661	45%	412	67%
Antilliaans/Arubaans	828	43%	406	55%
Surinaams	664	35%	267	37%
Turks	200	28%	125	36%
Aziatisch	1.105	28%	589	52%
Z- en M-Amerikaans	225	20%	107	50%
Indonesisch/Moluks	663	17%	174	17%
Oost-Europees	365	15%	137	36%
Noord-Mediterraan	294	15%	140	31%
Nederlands	11.780	12%	2.979	15%
Overig westers	647	9%	164	18%
Onbekend	8	2%	3	18%

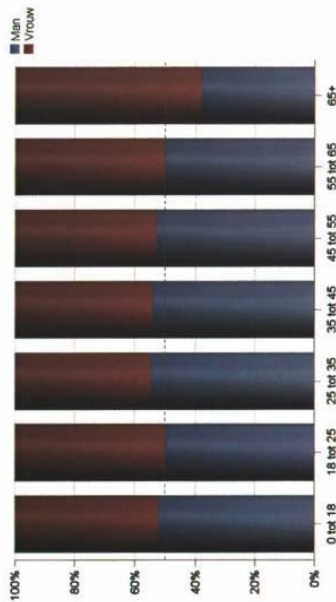
We kijken nu naar de verdeling in leeftijd van de personen in de minima huishoudens in Groningen. In Groningen wonen veel mensen in de leeftijdscategorie 18-25, maar onder de minima is dit slechts 8%. Studenten maken, zoals boven (pagina 6) al is betoogd, geen onderdeel uit van de minima. Een op de vijf leden van de minima huishoudens is jonger dan 18 jaar, het hoogste percentage van alle leeftijdsgroepen.

Het aandeel minima onder vijfenzestigplussers ligt waarschijnlijk hoger dan in de figuur is aangegeven. Deels komt dat doordat zij waarschijnlijk minder gebruik maken van gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen en anderzijds meer van niet-gemeentelijke maatregelen zoals de aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO). Dergelijke niet door de gemeente verstrekte tegemoetkomingen zijn in dit onderzoek niet meegenomen.

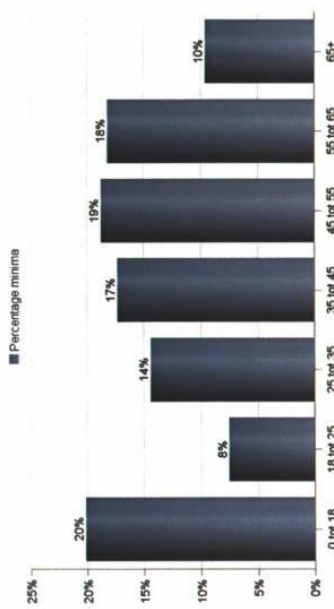
4.4 Personen binnen minima huishoudens

Naast huishoudens kijken we in deze rapportage ook naar de individuele personen binnen de minimagezinnen. Binnen de bijna 18.000 minima-huishoudens die Groningen in 2015 telt, leven ruim 29.000 personen. In de onderstaande grafiek staat de verdeling van deze stadlers naar geslacht over de verschillende leeftijdscategorieën.

In de grafiek valt te zien dat mannen enigszins oververtegenwoordigd zijn in de leeftijd tussen 25 en 55. Vrouwen zijn oververtegenwoordigd in de 65+ categorie, wat voornamelijk verklaard kan worden doordat vrouwen gemiddeld ouder worden dan mannen. Het lijkt erop dat mannen na het 25^e levensjaar meer kans hebben om in armoede te leven dan vrouwen. Deze situatie is nagenoeg onveranderd in de afgelopen jaren.

Figuur 8: Personen in minima huishoudens naar leeftijd en geslacht (2015)

Figuur 9: Percentage personen in minima huishoudens per leeftijdscategorie (2015)

BASIS VOOR BELEID

Bezoekadres
Kreupelstraat 1
9712 HW Groningen

Postadres
Postbus 30026
9700 RM Groningen

T (050)3875630
E info@os.groningen.nl
I www.os-groningen.nl
T [@basisvoortbeleid](https://twitter.com/basisvoortbeleid)

Ingekomen stukken - Nr. 27 Advies Clientenraad naar aanleiding van het rapport . . .

College van Burgemeester en Wethouders
i.a.a. leden van de Gemeenteraad

datum: 14 maart 2016

Onderwerp:

Advies Cliëntenraad naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamercommissie over het Armoedebeleid en het reactie van het college hierop.

Geacht College,

De Cliëntenraad is zeer blij met het rapport van de Rekenkamercommissie. In grote lijnen komen de adviezen die we in het kader van het Armoedebeleid de laatste jaren aan het college hebben gegeven terug in het Eindrapport van de Rekenkamercommissie (RKC). Zowel wat betreft het vaststellen van de beleidsonderdelen die goed lopen als de beleidsonderdelen die voor verbetering vatbaar zijn. Mensen raken alleen uit de armoede als zij economisch onafhankelijk zijn en in staat zijn om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven.

We zijn het in dit kader met het college eens dat: “Armoede bestrijding is een totale beleidsopgave in de breedte van het gemeentelijk beleid en raakt bijvoorbeeld het economisch beleid, re-integratie, onderwijs en participatie.” Tegelijkertijd moeten we met de Armoedemonitor in de hand constateren dat het aantal huishoudens (voor zover bekend bij de gemeente) dat onder de armoedegrens leeft in 2015 is toegenomen ten opzichte van 2014. Hierbij spelen uiteraard meerdere factoren een rol, maar door het niet duidelijk formuleren welke concrete doelen de gemeente met haar armoedebestrijdingsbeleid en de daaraan gekoppelde projecten wil bereiken, valt niet te meten in hoeverre het gemeentelijk armoedebeleid een bijdrage levert aan armoedebestrijding.

In de gemeentelijke rapportages over de resultaten van het beleid komen we alleen resultaten van het aantal deelnemers aan projecten en hun eventuele tevredenheid over hun deelname aan het desbetreffende project. Dit zijn echter kwantitatieve gegevens. Kwalitatieve gegevens over het aantal huishoudens dat niet meer in armoede hoeft te leven (mede) dankzij het gemeentelijk armoedebeleid ontbreekt ten ene male. Met andere woorden. We kunnen hierdoor aan de hand van de beleidstukken geen conclusies trekken over de resultaten van het armoedebestrijdingsbeleid als geheel. De Cliëntenraad vraagt zich af wat bijvoorbeeld het door de gemeente vele malen geprezen project Cato daadwerkelijk heeft bijgedragen om mensen uit de armoede te krijgen.

Wat betreft de armoedeverlichting maatregelen kunnen we constateren welke middelen gebruikt zijn door mensen die onder de armoede grens leven, maar valt evenmin te verifiëren in hoeverre mensen hierdoor uit de armoede zijn gekomen. Door de vele loketten die ter beschikking staan voor armoedeverlichting, is voor velen (en zeker voor laaggeletterden en anderstaligen) de toegang tot deze portalen moeilijk toegankelijk. De Cliëntenraad adviseert in deze om het armoedeverlichtingspakket te vereenvoudigen. En terug te gaan naar het streven van één loket voor de burgers en hen niet een wasbord aan voorzieningen op internet aan te bieden of mensen te verwijzen naar de vrijwillige STIP-medewerkers die deze rol niet kunnen vervullen.

Het lijkt de Cliëntenraad raadzaam dat het aantal van 70 armoede projecten wordt terug gebracht tot een kleiner aantal projecten die verifieerbaar tot resultaten leiden. Met als gunstig neveneffect dat de uitvoeringskosten omlaag gaan en er middelen vrijkomen voor vruchtbare projecten of armoede verlichting.

Ingekomen stukken - Nr. 27 Advies Clientenraad naar aanleiding van het rapport . . .

Tevens zou de Cliëntenraad graag zien hoe de gemeente concreet waakt over verdringing op de arbeidsmarkt bij haar werkervarings-, proef- en participatiebanen projecten en het inzetten van vrijwilligers. Met het verdringen van arbeidsplaatsen wordt immers armoede gekweekt.

Met vriendelijk groeten,

John Wind
(voorzitter Clientenraad Groningen)

I.a.a. de gemeenteraad van Groningen

Ingekomen stukken - Brief van FNV over rapport RKC Armoedebeleid 15-03-2016

Aan: De leden van de gemeenteraad Groningen
College van Burgemeester en Wethouders
Leden Raadscommissie Werk & Inkomen

Van: Netwerk FNV Groningen
Leonard Springerlaan 23, 9727 KB Groningen

Datum: 15 maart 2016

Betreft: Reactie Rapport Rekenkamercommissie Armoedebeleid

Geachte leden van de Raad, geacht College, geachte leden van de Raadscommissie Werk en Inkomen,

Het Netwerk FNV Groningen heeft met belangstelling kennis genomen van het Rapport van de Rekenkamercommissie en de reactie van het College.

De Rekenkamercommissie rapporteert over de effectiviteit van uw armoedebeleid. Eèn van de constatering is dat de meetbaarheid van dezelfde effectiviteit problematisch is. Het ontbreekt aan concrete doelstellingen, er is geen besef over de doelgroep en de invloed van uw beleid op de maatschappij; deze zal zich "pas op de (middel)lange termijn voordoen en meetbaar zijn".

Met deze brief hopen we enkele punten van overweging met u te kunnen delen.

Algemeen:

Het Netwerk FNV Groningen meent dat armoede ontstaat door ontoereikende financiën om in de levensbehoeften te voorzien en "mee te doen" aan de maatschappij. Weinig geld is niet de oorzaak van armoede; tē weinig geld echter wel. Het minimuminkomen van uitkeringsafhankelijke en werkende burgers is lang niet meer toereikend en moet door Rijk en Gemeenten worden aangevuld met toeslagen en voorzieningen.

Ingekomen stukken - Brief van FNV over rapport RKC Armoedebeleid 15-03-2016

Overwegingen:

- In plaats van de door u voorgenomen "ontschotting" worden extra loketten ingezet (o.a. Wij-teams, Humanitas, voedselbank, scholen, enz.). De voorwaarden om in aanmerking te komen voor de diverse regelingen zijn dermate gecompliceerd dat daarvoor extra loketten en extra scholing wordt ingezet, gefinancierd uit het armoede-budget.
- Organisatiekosten vormen het overgrote deel van de besteding van het budget. Het schijnt alsof de Gemeente niet weet wat, waar en wanneer armoede is. -Definitie armoede: Groningen hanteert extra normen, Rapportage RKC, blz. 9, Partners+Pröpper-.
- Onderzoeks- en ontwikkelingskosten worden op elkaar gestapeld en menig onderzoek volgt naar aanleiding van een onderzoek.
- Budget wordt niet voldoende geoormerkt. Armoedebestrijding wordt gekoppeld aan participatie van, en gefocust op- bijstandsafhankelijken. Grens van een minimuminkomen is star en leidt tot de armoedeval van werkende en gepensioneerde armen. Met alle gevolgen van dien. Kennelijk zijn de kosten van het toepassen van een glijdende schaal te kostbaar en wegen niet op tegen de interventiekosten?
- Huidige nadruk armoedebeleid ligt op symptoombestrijding met de schuldhulp voorop. We menen dat het accent in eerste instantie op het voorkomen van armoede dient moet worden gelegd. De aandacht zou daartoe naar een minder gecompliceerde en een meer vanzelfsprekende toegang tot voorzieningen en regelingen kunnen uitgaan.

We hopen dat u de aanbeveling uit de Rapportage m.b.t. tot de preventie van armoede als 1ste pijler en als aanjager voor succesvol participatiebeleid (vangnet, vliegwiel, verbinding) omarmt.

Met vriendelijke groet, hoogachtend,

Namens Netwerk FNV Groningen

B. de Ruiter, voorzitter.

Collegedebrief - Wensen en bedenkingen Burgerinitiatief Stichting MIES

Onderwerp Wensen en bedenkingen Burgerinitiatief Stichting MIES

Steller D.E. van Duin

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 51 67 Bijlage(n) 0 Ons kenmerk 5531014
Datum 24-02-2016 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren we u over het burgerinitiatief MIES en ons voornemen dit experiment te steunen. We zien namelijk de manier waarop dit initiatief is vormgegeven als een uitnodiging voor vernieuwing en het stimuleren van burgerinitiatief. Inhoudelijk gezien, is het initiatief voor discussie vatbaar. We stellen uw raad daarom in de gelegenheid om wensen en/of bedenkingen kenbaar te maken.

Burgerinitiatief Stichting MIES

De stichting Maatschappij tot Innovatie van Economie en Samenleving (MIES) zoekt naar vernieuwing van sociale arrangementen om deze beter te laten aansluiten bij de eisen van de moderne samenleving. Hun werkwijze is om kleinschalige experimenten uit te voeren en zo ervaring op te doen. Op die manier kan de publieke en politieke discussie worden gevoed met concrete ervaringen.

Een kleinschalig experiment van MIES is om een burger een jaar lang te voorzien van een basisinkomen. Zij doen dit vanuit de gedachte dat de burger voorop moet staan en niet de gemeentelijke regels. Deze sluiten niet altijd aan op de specifieke situatie van een individu. Via crowdfunding hebben donateurs geld hiervoor beschikbaar gesteld.

Een bijstandsgerechtigd echtpaar is via inloting hiervoor in aanmerking. Als zij het accepteren, krijgen zij een jaar lang maandelijks €1.000. Conform de Participatiewet moet een dergelijke gift echter worden ingehouden op de uitkering. MIES heeft aan de gemeente gevraagd of er een oplossing te bedenken is en heeft hiertoe zelf een voorstel gedaan.

Zij stelt voor dat de bijstandsuitkering wordt beëindigd met daarbij de garantie dat het na afloop van het jaar makkelijk voor het echtpaar is om, indien nog nodig, weer bijstand aan te vragen. Gedurende het jaar vult de gemeente het verschil tussen het basisinkomen en de bijstandsuitkering aan in de vorm van een of andere subsidie of premie, waarbij de regels en verplichtingen van de Participatiewet niet van toepassing zijn. De inwoner en haar echtgenoot hebben aangegeven te willen werken aan scholing en het opzetten van een eigen bedrijf.

Ruimte voor innovatieve burgerinitiatieven

Het college werkt aan innovatie van de sociale zekerheid. Experimenteren is daarbij een belangrijk aspect. Experimenten, hoe kleinschalig ook, kunnen ons immers leren wat wel en niet werkt. Binnen de gemeentelijke taakstellingen rondom bijstand, werk en participatie wordt dan ook op verschillende manieren geëxperimenteerd. Zo lopen de pilots Parttime ondernemen in de bijstand en Goede Gieren. Ook werkt het college aan een experiment met de bijstand.

Het burgerinitiatief van stichting MIES heeft raakvlakken met onze pilots. Bijzonder aan het initiatief is dat burgers en organisaties in het hele land hebben bijgedragen aan het inzamelen van € 12.000 voor dit initiatief. Het past daarom bij een gemeente als Groningen om een dergelijk experiment positief te benaderen. Wel moeten juridische kaders worden geborgd, zodat geen willekeur ontstaat.

Besparing op de bijstand

Het college heeft een mogelijkheid gevonden om MIES binnen de juridische kaders de ruimte te bieden om hun experiment uit te voeren. Hiertoe wordt de bijstandsuitkering van het echtpaar beëindigd. Gedurende het jaar geven we MIES een incidentele subsidie ter hoogte van € 4.740,- t.b.v. het echtpaar. Deze subsidie kan worden verstrekt op grond van artikel 4:23, derde lid onder d van de Algemene wet bestuursrecht. Voorwaarden bij een dergelijke subsidie zijn dat het een eenmalige subsidie betreft die bij wijze van experiment wordt verstrekt, dat er één aanvrager is en dat de periode niet langer dan vier jaar bestrijkt. Verder stellen we als voorwaarde dat er een ontwikkelplan wordt opgeleverd en dat MIES na afloop van het experiment informatie verstrekt over de bevindingen.

Omdat het een experiment betreft, is er geen sprake van precedentwerking. De subsidie wordt gekoppeld aan het ontwikkelplan. Op deze wijze voorkomen we de schijn van inkomsten en krijgt het echtpaar niet te maken met loon- en premieheffingen. De subsidie wordt bekostigd uit de vrijval van gemeentelijke middelen. Het BUIG-budget wordt niet ingezet omdat het echtpaar geen bijstandsuitkering ontvangt. Mocht het echtpaar na afloop van het jaar niet (geheel) zonder een bijstandsuitkering kunnen, dan kunnen zij opnieuw bijstand aanvragen.

Op deze wijze snijdt het mes aan twee kanten. Het echtpaar krijgt binnen het experiment van MIES de kans om aan de eigen ontwikkeling te werken. Daarmee vergroten zij hun kans op uitstroom uit de bijstand. Tegelijkertijd bespaart de gemeente gedurende het jaar dat het experiment loopt ca. € 13.500,- op het BUIG-budget.

Collegebrief - Wensen en bedenkingen Burgerinitiatief Stichting MIES

Bladzijde 3 van 3

We zien dit niet als een gemeentelijk experiment ter ondersteuning van het basisinkomen. We willen wel rechtdoen aan het burgerinitiatief MIES omdat vele verschillende mensen en organisaties op unieke wijze geld bijeen hebben gebracht. Bovendien is het voor de gemeente financieel gunstig, en past het bij vernieuwing en burgerinitiatief die we in het collegeprogramma hebben verwoord.

Graag willen wij uw raad in de gelegenheid stellen om wensen en bedenkingen kenbaar te maken t.a.v. dit initiatief.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink